

BARCLAYS BANK

(Dominion, Colonial and Overseas)

Hoofkantoor: 54 LOMBARDSTRAAT, LONDEN, E.C. 3.

Waarmee ingelyf is

Die Nasionale Bank van Suid Afrika Bpk.

Plaselike Hoofkantore in
Suid Afrika: } PRETORIA en KAAPSTAD.
Rhodiesiese Plaselike Komitee: BULAWAYO.

Kapitaal geoutoriseer		£10,000,000
Kapitaal bygedra		£6,975,500
Kapitaal opbetaal		£4,975,500
Reserwefonds		£1,250,000
Nie-opgeroepe Kapitaal		£2,000,000

Londense Kantore:

CIRCUS PLACE, LONDON WALL, E.C. 2.

111 St. MARTINS LANE, CHARING CROSS, W.C. 2.

'n Uitgebreide netwerk van takke in die Unie van Suid Afrika, Suid- en Noord-Rhodesië, Suidwesafrika, Swazieland, Portugees Oos-Afrika, Niasaland, Tanganjeka, Kenia, Brits Wes-Indies, Brits Guiana, Egipte, die Soedan, Brits Wes-Afrika en Palestiena; ook takke in Malta, Gibraltar, Mauritius, Liverpool, Manchester, Hamburg en New York (Agentskap).

ALMANAK

VIR DIE

Ned. Herv. Kerk

VAN

AFRIKA

1930

Hoof-Redakteur: Prof. Dr. ENGELBRECHT

Uitgegeve vanwege die Algemene Vergadering
van die Nederduitsch Hervormde Kerk

24e JAAR

Komm. van Redaksie: Ds. G. E. Alers, Ds. Jac.
van Belkum, Ds. L. E. Brandt, Ds. T. F. J. Dreyer,
Ds. J. G. M. Dreyer, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht,
Prof. Dr. J. H. Greyvenstein, Ds. H. P. Wolmarans.

'n Geruste Gewete

is alleen verkrybaar indien die vereistes van Plig getrou nagekom word.

Dit is u Plig
teenoor u famielie om uself
genoegsaam te verseker teen

Dood
Ongeskiktheid en
u oudag.

Stel nie langer uit nie maar
doen dadelik navraag by

S.A.N.L.A.M.

15, Adderleystraat,
KAAPSTAD.

Jaarlikse Bonusse,
Vrye Ongeskiktheidsvoordele,
Vrye Operasie-lenings.

ALMANAK

VIR DIE

Nederduitsch Hervormde Kerk van
Afrika

1930

Hoof-Redakteur: Prof. Dr. S. P. ENGELBRECHT.

*Uitgegeve vanwege die Algemene Vergadering
van die Nederduitsch Hervormde Kerk.*

24e Jaar.

Komm. van Redaksie: Ds. G. E. Alers; Ds. Jac. van
Belkum; Ds. L. E. Brandt; Ds. T. F. J. Dreyer; Ds.
J. G. M. Dreyer; Prof. Dr. S. P. Engelbrecht; Prof.
Dr. J. H. Greyvenstein; Ds. H. P. Wolmarans.

Hoe U Grootvader ons Winkel ontdek het.

Dit was 52 jaar gelede.

Voordat Paul Henwood se winkel baie maande besigheid gedoen het, het u grootvader, indien hy in of naby Pretoria woonagtig was, dit maar al te seker ontdek—want eerlike behandeling was nog altyd 'n goeie advertensie.

So het "Henwoods" uitgebrei en vooruitgegaan.

Nou, na 52 jaar, is Henwoods een van die grootste besighede in Suid-Afrika—'n kragtige ou boom met baie groeiende takke. Vier jaar gelede het die personeel te Pretoria uit 23 persone bestaan. Toe, nadat die Goedere; Toerusting; Tabberd-fabriekasie, Skoen- en Stewel-afdelinge opsygeset is, het Henwoods net op Ysterware en Huismetels gekonsentreer.

Vandag is die staf meer dan verdubbel. Meer dan verdubbel in vier jaar tyd—'n eerlike behandeling en opregtheid in adverteer betaal **werklik**.

Daarom voel die Huis van Henwood dat sy waardering die beste getoon en die publiek die beste bedien kan word deur altyd die hoë tradities van die oprigter te handhaaf.

Dit sal betaal om u op Henwood se posbestellingslys te laat plaas.

Skryf vandag nog om katalogusse.

Henwoods
P. HENWOOD, SON, SOUTER & CO.

Posbus 219.
Foon 2631.
2 lyne.

PRETORIA.

Telegramme
'Heterodox'
Pretoria.

Ook te Johannesburg, Durban en Maritzburg.

L.S.

Met die verskyning van die vier-en-twintigste jaargang van die Almanak wil ons onse leserskring, wat steeds groter word, bedank vir die betoonde belangstelling en steun. Alger, wat bydraes gelewer het vir hierdie uitgawe, kan eweëns op onse erkentelikheid reken; en nie minder onse Administrateur, die heer J. H. Janson, vir sy hoog gewaardeerde hulp en samewerking.

God make ook hierdie uitgawe tot 'n segen vir ons alger. Die Nuwe Jaar bringe ons vrede in huis en in hart.

S. P. ENGELBRECHT.

Pretoria,
21 Nov. 1929.

INHOUD.

L.S.	5
Feesdae en Seisoene	7
Bybelse Kalender	9
Historiese Kalender	33
Die Ned. Hervormde Kerk van Afrika	57
Naar Uw gemaakt bestek, Prof. Dr. B. Gemser	109
Die Souter Liedekens, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	118
Die Borg, Ds. D. F. Erasmus	123
Kalvyn en Farel, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	134
Loon des Menschen, Ds. G. E. Alers	136
Hoeksteenlegging te Pretoria, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	140
Gert Lukas Joubert, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	142
J. W. Salon, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	146
Papiergeld in die ou dae, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	147
Geef mij uw hart, Ds. G. E. Alers	151
Johannes Cornelis van Deventer, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	153
Sielkundige Verwickelings, Ds. C. H. Rautenbach	154
Rome, Dr. J. Holloway	156
Iets over het Edict van Nantes, Ds. J. van Belkum	161
Cornelis Potgieter, Ds. Joh. Dreyer	166
Dobbelen, Dr. L. E. Brandt	167
Jan Thomas Martins, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	173
Een Christelike Minister van Staat, Ds. J. van Belkum	174
P. M. du Plessis, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	178
Die klein ou kerkie, Ds. G. E. Alers	179
Erasmus Johannes Visagie, Ds. Joh. Dreyer	182
Verbiedende te huweliken, Ds. Joh. Dreyer	183
H. C. J. van Rensburg, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	191
Ds. Frans Lion Cachet, J. P. v. d. Burg	192
J. J. Otto, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	197
Het werk van de Ziekentrooster, C. A. B. Barnard	198
J. C. en H. C. v. d. Merwe, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht	202
Vir die kinders, Ds. T. F. J. Dreyer	204

WAAROM moet U BETAAL vir uw
 BUURMAN se ONGELUK,
 of uw WINKELIER se SLEGTE SKULDE?

As u SLIM GENOEG is om uw
 SAKE te REGEER
 is dit regvaardig om U te beboet vir
 'n ANDER se ONVERSIGTIGHEID?

U kan uw
 KRUIDENIERSWARE en HUISBENODIG-
 HEDE direk van ons GROOTMAAT DEPT.
 in enige hoeveelheid koop teen pryse wat
 BETEKEN 10 tot 30% SPARING. En ons
 KWALITEIT GOED word glad nie gehou nie
 by uw distriks winkelier.

Skryf vir Pryslys en kry volle besonderhede
 van Spoorkoste tot uw Stasie.

Cash Wholesalers,
Bepk.

Bus 1227, Durban.
POSBESTELLINGS SPESIALISTE

Ons verstaan Boerebenodighede vir Huis en Plaas.
 Korrespondeer met ons in Afrikaans.

APPENDISAITIS

(Blindederm Ontsteking)

KENTEKENS.

- (1) Pyn in die regte lies.
- (2) Opgooi, aangepakte tong en naarheid.
- (3) Koors van ongeveer 102°.
- (4) Die Maag word hard oor die plek.

Blindederm Ontsteking is verradelik.

AS DIT NOG NIE AL GESWEER HET NIE is dit onnodig om te laat oppereer. Die bekende middel DR. MULLER'S APPENDICITIS CURE het duisende al gered.

WAT DIE MIDDEL VERRIG. Die medisyne word in verband met Kieme-melk gebruik. Elke bottel medisyne is vergesel van die nodige pille om die Kieme-melk mee aan te maak. Die medisyne beheer die Koors, die verstopping, die naarheid en die pyn, en die gesonde Kieme wat in die Ingewande vermenigvuldig vernietig die siekte-Kieme wat vir die Kwaal verantwoordelik is.

DIE MEES MODERNE BEHANDELING. Dr. Muller's Appendicitis Cure is die nuwste en deskundigste middel vir die behandeling van Blindederm Ontsteking. Daar is verskeie namaakselfs en minderwaardige teenstryers maar geen ander middels het 'n geneesdadige uitwerking wat met Dr. Muller's Appendicitis Cure kan vergelyk word.

PRYS. Byna alle Aptekers hou voorraad aan van Dr. Muller's Appendicitis Cure teen 5/- per bottel. In ou gevalle is nie minder as 6 bottels nodig wat na mekaar uitgebruik moet word.

ONTHOU:—Dr. Muller's Appendicitis Cure die verenigde behandeling van Drinkgoed en Melk-Kiem Pille.

NORWOOD COAKER,

Posbus 89 - - Ladybrand.

INWENDIGE AAMBEIE.—Inwendige aambeie is verantwoordelik vir hardnekkige verstopping wat op sy beurt selfvergiftiging verwek. Die tekens daarvan is slegte gelaatskleur, asem wat sleg ruik, puisies, gedurige dowwe hoofpyn, en 'n dooie gevoel in die lede. In die nasleep van selfvergiftiging is daar Rumatiek, Kanker en ander ongeneeslike kwale. Intestone is 'n versterkingsmiddel vir die ingewande. Dit gee nie alleenlik daaglikse bevredigende opelyf sonder afparsing nie, maar dit is bedoel om die inwendige aambeie te genees. Intestone is nes konfyt, en word verkoop in bottels wat een pond bevat en wat ongeveer 3 maande hou. Die prys is 7/6 posvry. Verdere inligting sal aan enige persoon vriendelik gestuur word. Norwood Coaker, Posbus 89, Ladybrand.

FEES- EN VAKANSIEDAE—UNIE VAN SUID-AFRIKA—1930.

Nujaarsdag—Januarie 1—Woensdag.
 Goeie Vrydag—April 18.
 Paasmaandag—April 21.
 Empire Dag—Mei 24—Saterdag.
 Hemelvaartsdag—Mei 29—Donderdag.
 Uniedag—Mei 31—Saterdag.
 Konings Verjaardag—Augustus 4—Maandag.
 Bank-vakansiedag—Oktober 6—Maandag.
 Dinsgaansdag—Desember 16—Dinsdag.
 1ste Kersdag—Desember 25—Donderdag.
 2de Kersdag—Desember 26—Vrydag.

SEISOENE—1930.

Maart 21ste (Nag- en dag-ewening)	Herfs begin.
Junie 22ste (kortste dag)	Winter begin.
September 23ste (Nag- en dag-ewening)	Lente begin.
Desember 22ste (langste dag)	Somer begin.

SONSVERDUISTERINGE IN 1930.

In 1930 sal vier verduisteringe plaasvind, twee van die Son en twee van die Maan.

- (1) 'n Gedeeltelike verduistering van die Maan op 13 April, onsigbaar in Suid-Afrika.
- (2) 'n Sentrale verduistering van die Son op 28 April, onsigbaar in Suid-Afrika.
- (3) 'n Gedeeltelike verduistering van die Maan op 7 Oktober. Grootte 0.03 sigbaar in Suid-Afrika.
 Verduistering begin 8u. 46m. n.m.
 Midde van verduistering 9u. 06m. n.m.
 Verduistering eindig 9u. 27m. n.m.
- (4) 'n Totale verduistering van die Son op 21-22 Oktober. Onsigbaar in die Unie van Suid-Afrika.

General Mining and Finance Corporation,

BEPERK.

(Ingelyf in die Unie van Suid-Afrika.)

CEREGISTREERDE KAPITAAL **£1,500,000**

UITGECEWE KAPITAAL **£1,264,579**

In Aandele van £1 elk.

Direkteure:

Sir GEORGE ALBU, Bart., Voorsitter en Besturende Direkteur in Suid-Afrika.

LEOPOLD ALBU, Besturende Direkteur in Londen.—Alternatief C. E. FARQUHARSON.

JACOB FREUDENTHAL.—Alternatief ERROLL HAY.

ARTHUR FRENCH.

Bestuurders:

Hoofkantoor (Johannesburg)

ARTHUR FRENCH, Bestuurder.

C. E. FARQUHARSON, Onderbestuurder.

Londens Kantoor

JACOB FREUDENTHAL, Bestuurder.

F. W. CHAMBERS, Onderbestuurder.

Tegniese Adviseur:

ERROLL HAY.

Elektriese en Meganiese Hoof-ingenieur:

H. W. CLAYDEN.

Hoof-Opzigter:

G. O. PATERSON.

Hoof-Metallurg:

F. A. G. MAXWELL.

Sekretaris:

H. W. DALTON.

Londense Sekretaris:

B. M. IVISON (Waarn.)

Sekretariële en Aandele Oordrag Departement van die Maatskappye:

A. GREGOR, Johannesburg.

W. H. HARRIES, Londen.

Kantore:

Hoofkantoor: JOHANNESBURG, General Mining Gebou, Mainstraat. Posbus 1242.

Londense Kantoor: Winchester House, Old Broad Street, E.C.

Berlin Kantoor: 17, Behrenstrasse, W.8.

Aangestelde Verteenwoordigers in Parys: Banque de L'Union Parisienne

Die behaalde wins gedurende die twaalf maande geëindig 31 Desember 1928, was na aftrek van administrasiekoste, ens., £90,293.0.1 waaruit 'n Dividend No. 13 betaal was van 5 persent, wat in totaal £63,228.19.0 bedra het.

Die volgende Goudmynmaatskappye, alger geleë op die Witwatersrand, staan onder die bestuur en kontrole van die Korporasie:—

Meyer & Charlton Gold Mining Company, Bpk.

New Steyn Estate Gold Mines, Bpk.

Van Ryn Gold Mines Estate, Bpk.

West Rand Consolidated Mines, Bpk.

Witpoort Gold Areas, Bpk.

Die Korporasie het aansienlike belange in die finansiële en industriële onderneminge in Europa en Amerika, sowel as besittings van deeglike diwendendbetalende mynmaatskappye in Suid-Afrika.

JANUARI, 31 Dagen.

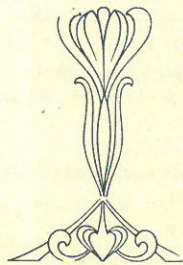
1	W.	De HEER is mijn Herder.—Ps. 23 : 7.
2	Don.	Wie zal ons het goede doen zien.—Ps. 4 : 7.
3	Vr.	Op uwe zaligheid wacht ik Heere.—Gen. 49 : 18.
4	Zat.	Zeg den kinderen Israels, dat zij voorttrekken.—Ex. 14 : 15.
5	Zon.	Wat buigt gij U neder, o, mijne ziel?—Ps. 42 : 6.
6	M.	En zij heette zijnen naam Jezus.—Matth. 1 : 25.
7	Din.	Niemand is goed dan één, namelijk GOD.—Matth. 19 : 17.
8	W.	Gedenk aan uwen Schepper.—Pred. 12 : 1.
9	Don.	Bereidt den weg des Heeren!—Matth. 3 : 3.
10	Vr.	Houdt sterk aan in het gebed.—Kol. 4 : 2.
11	Zat.	Ik vermag alle dingen door Christus.—Phill. 4 : 18.
12	Zon.	Wordt van het kwade niet overwonnen.—Rom. 12 : 21.
13	M.	Ik zoek niet mijne eer.—Joh. 8 : 50.
14	Din.	Wie kan dan zalig worden?—Matth. 19 : 25.
15	W.	Mijn juk is zacht, mijn last is licht.—Matth. 11 : 30.
16	Don.	Heere behoud mij.—Matth. 14 : 30.
17	Vr.	De Heer doodt en maakt levend.—1 Samuel 2 : 6.
18	Zat.	Hij doet wat goed is in zijne oogen.—1 Sam. 4 : 18.
19	Zon.	Eben-Haezer.—1 Sam. 7 : 12.
20	M.	Heeft de Heer lust aan brandoffers?—1 Sam. 15 : 22.
21	Din.	Is uwe komst vrede?—1 Sam. 16 : 4.
22	W.	Zie, God is een helper.—Ps. 54 : 6.
23	D.	O, God, hoor mijn geschrei.—Ps. 61 : 11.
24	Vr.	Gij hoort het gebed.—Ps. 65 : 3.
25	Zat.	Gij Heere zijt barmhartig.—Ps. 86 : 15.
26	Zon.	Wascht u, reinigt u.—Jezaja 8 : 16.
27	M.	Wat is er meer te doen aan Mijnen wijngaard?—Jes. 5 : 4.
28	Din.	Ziet God is mijn heil.—Jes. 12 : 12.
29	W.	Alle vleesch is gras.—Jes. 40 : 6.
30	Don.	Vertrouw niet op valsche woorden.—Jeremia 7 : 4.
31	Vr.	Zal men vallen en niet weder opstaan?—Jer. 8 : 4.

Kingsley & Marais,

BEPERK.

MOTOR-INGENIEURS
481 & 485, KERKSTRAAT, OOS
PRETORIA
FOONS 2761-2762.

*Agente en
Dienstasie*

**BUICK,
MARQUETTE,
PONTIAC en
die Nuwe
OPEL MOTORS**

FEBRUARI, 28 Dagen.

1	Zat.	IK weet uwe werken en waar gij woont.—Openbaring 2 : 9.
2	Zon.	Zoo wie Ik liefheb, die bestraf Ik.—Openbaring 3 : 19.
3	M.	Zalig de dooden, die in den Heer sterven.—Openbaring 14 : 12.
4	Din.	De meeste van deze is de liefde.—1 Korinthe 13 : 13.
5	W.	Wat ontbreekt mij nog!—Matth. 19 : 29.
6	Don.	Laat alle dingen eerlijk geschieden.—1 Korinthe 15 : 40.
7	Vr.	Wat wilt gij dat ik u doe?—Mattheus 20 : 32.
8	Zat.	Onderzoek de Schriften.—Johannes 5 : 39.
9	Zon.	Ik ben het brood des levens.—Johannes 6 : 48.
10	M.	Wilt gij ook niet heengaan.—Johannes 6 : 67.
11	Din.	Ik heb lust tot weldadigheid.—Hosea 6 : 6.
12	W.	Die roemt, roeme in den Heer.—1 Korinthen 1 : 30.
13	Don.	Waar zijt gij?—Genesis 3 : 9.
14	Vr.	Barmhartig en genadig is de HEER.—Psalm 103 : 8.
15	Zat.	Heer, leer mij den weg Uwer inzettingen.—Psalm 119 : 33.
16	Zon.	De HEER zegene U uit Zion.—Psalm 134 : 3.
17	M.	Heere Gij doorgront en kent mij.—Ps. 139 : 1.
18	Din.	Ik ben met U.—Genesis 28 : 15.
19	W.	Ik zal U voorzeker de tienden geven.—Genesis 28 : 22.
20	Don.	De God Israels is God.—Genesis 33 : 20.
21	Vr.	Wacht U dat gij den Heer niet vergeet.—Deut. 8 : 11.
22	Zat.	Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden.—Spreuken 8 : 17.
23	Zon.	Wacht u, dat gij den Leviet niet verlaat.—Deut. 12 : 19.
24	M.	De Zoon des Menschen is Heer van den Sabbath.—Marcus 2 : 28.
25	Din.	Uw volk is mijn volk.—Ruth 1 : 16.
26	W.	Gij zijt die man.—1 Samuel 12 : 7.
27	Don.	Het is Goed nabij God te zijn.—Psalm 73 : 28.
28	Vr.	Heere, neem mijn gebed ter oore.—Psalm 86 : 6.

meer nie.”
“Ek kan nie

Die Ellende van Senu-Swakheid

KENTEKENS. Swaar gevalle van uitputting van die Senuwees (Engels—Nervous Breakdown) word gekenmerk deur volkome verlies van bekwaamheid vir werk, of onderneming van virantwoordelikheid. Die lewe word 'n las, daar is dikwels 'n hewige vrees om mal te word en 'n gevoel of daar 'n yster band om die hoof gebind is. Die verrigting van Spysvertering en ontlasting ly ook gebrek. Slaap word 'n vreemdeling alhoewel die gevoel van dodelike moegheid altyd teenwoordig is. Hart-aanvalle is ook 'n skrikwekkende gebeurtenis.

RAAD. Dit is nie elkeen wat na die Seekus kan gaan of 'n maand op 'n private hospitaal kan deurbring nie. Rus is wel wenslik sowel as 'n verandering van werk. Wat medisyne betref is daar geen middel wat die Dr. Heinz Senuwee Versterker oortref of gelyk staan nie.

DIE DR. HEINZ SENUWEE VERSTERKER. Onmiddelik na die gebruik van hierdie middel mee begin word het die lyer groot verligting van sy opgewonde Senuwees. Die onuithoubare angste word spoedig vergeet, verfrissende slaap word gereeld verkry, die Ingewande sit weer voort hulle verrigtinge, die eetlus verbeter onmiddelik en dikwels is daar beterskap aan die ouste en hardnekkigste Kwaal wat sy grondoorsaak in die Senu-Gestel het.

GEBRUIK. Die allerbeste manier om Dr. Heinz Senuwee Versterker te gebruik is om dit afwisselend te neem volgens die vereistes van die oorgedwonge Senu-Gestel. Dit is beter om dit nie pal te gebruik nie maar om 'n reeks van ongeveer 6 bottels uit te spreid oor 'n tydperk van ongeveer 6 maande. Dus kry die senu-Gestel werklik 'n kans om weer opgebou te word.

PRYS. DIE DR. HEINZ SENUWEE VERSTERKER is ooral verkrygbaar teen 5/6 per bottel of 6 bottels teen 30/-.

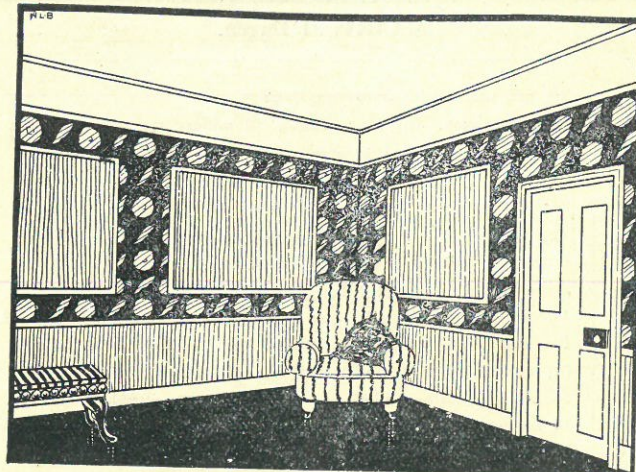
NORWOOD COAKER,

Posbus 89 = = = Ladybrand.

OORTOLLIGE VET.—Die oorsaak van hierdie las is byna altyd uitdroging of verswakking van die kliere. Die vernaamste tekens van hierdie kwaal is oortollige vet, gedurige moegheid, skraal maandstonde, dorre naels, vel en hare, onbekwaamheid van geestelike inspanning, ens. Die enigste behandeling wat enige uitwerking op die kliergestel het, is klierstof-behandeling. Dr. Heinz se Klierstof-Pille is gemaak van die kliere van gesonde diere en die lyer aan uitgedroogde kliere vind onmiddelik baat by die gebruik daarvan. Die oortollige vet verdwyn stadig maar seker en die verstand en lewenlus word daagliks helderder. Die prys van die Pille is 10/6 vir 100. Volledige besonderhede en antwoorde op vrae word op aanvraag gestuur. Norwood Coaker, Posbus 89, Ladybrand.

MAART, 31 Dagen.

1	Zat.	Zie het Lam Gods.—Johannes 1 : 29.
2	Zon.	1e Lijdensweek. —Hij moet wassen, ik minder worden.—Johannes 3 : 30.
3	M.	Mijn vleesch is waarlijk spijs.—Johannes 6 : 55.
4	Din.	Wat zoekt gij Mij te dooden?—Johannes 7 : 19.
5	W.	Een Abraham was ben Ik.—Johannes 8 : 58.
6	Don.	Wij weten niet, vanwaar Hij is.—Johannes 9 : 29.
7	Vr.	Ik en de Vader zijn één.—Johannes 10 : 30.
8	Zat.	Jezus weende.—Johannes 11 : 35.
9	Zon.	Tweede Lijdensweek. —Een van u zal Mij verraden.—Johannes 13 : 21.
10	M.	Die zijn leven liefheeft zal het verliezen.—Johannes 12 : 2.
11	Din.	Gij zult mijne voeten niet wasschen.—Johannes 13 : 8.
12	W.	In het huis mijns Vaders zijn vele woningen.—Johannes 14 : 2.
13	Don.	Ik zal u geene weezen laten.—Johannes 14 : 18.
14	Vr.	Ik ga heen tot den Vader.—Johannes 15 : 28.
15	Zat.	Ik ben de ware wijnstok.—Johannes 15 : 1.
16	Zon.	Derde Lijdensweek. —Die Mij haat, haat ook den Vader.—Joh. 15 : 23.
17	M.	In de wereld zult gij verdrukking hebben.—Johannes 6 : 33.
18	Din.	Ik bid voor hen.—Johannes 17 : 9.
19	W.	Heilig ze in Uwe Waarheid.—Johannes 17 : 7.
20	Don.	Steek uw zwaard in de scheede.—Johannes 18 : 11.
21	Vr.	Wien zoekt gij.—Johannes 18 : 4.
22	Zat.	Gij zegt, dat Ik een koning ben.—Johannes 18 : 37.
23	Zon.	Vierde Lijdensweek. —Zie de mensch.—Johannes 19 : 5.
24	M.	Zie uw Koning.—Johannes 19 : 14.
25	Din.	Zie uw zoon.—Johannes 19 : 26.
26	W.	Wij hebben geen koning dan den Keizer.—Johannes 19 : 15.
27	Don.	Wordt krachtig in den Heer.—Efeze 6 : 10.
28	Vr.	In het huis mijns Vaders zijn vele woningen.—Johannes 16 : 12.
29	Zat.	Hij is des doods schuldig.—Mattheus 26 : 66.
30	Zon.	Vijfde Lijdensweek. —Ik ken den mensch niet.—Mattheus 26 : 74.
31	M.	Laat Hem gekruisigd worden.—Mattheus 27 : 22.

Maak||u woning fraaier.

Net 'n kleine verandering hier, net 'n bietjie kleur daar, goedkoop klein afwisseling in die kleurskema—wat 'n verskil kan hulle maak in die voorkoms van u woning! Het u al ooit gedink om u gewone glasdeure of vensters te vervang deur loodglas? Waarom dit **nou** nie te doen nie? Let op hoeveel fraaier dit u huis sal laat lyk.

Elke artikel wat u vir huisdekorasie nodig mag hê is verkrygbaar by Herbert Evans & Kie., Loodligte, Staal Plafons, Plakpapier, Skilderye en Prente, Rame, Spieëls, Verf, Vernis en Politoer. Ook alle soorte van spieëlglas. Windskerme en syskerme vir motors.

Bring 'n besoek aan "Die Verfhuis." Die besoek sal u ruimskoots betaal.

Herbert Evans & Kie.

"Die Verfhuis,"

88 Pritchardstraat,
JOHANNESBURG.

Posbus 1231.

Telegramme "Anaglypta."

Ook te 263, Pretoriusstraat, Pretoria.

APRIL, 30 Dagen.

1	Din.	Ik ben levend in alle eeuwigheid.—Openbaring 1 : 18.
2	W.	Het is de Heer.—Johannes 21 : 7.
3	Don.	Simon, Jona zoon hebt Gij mij lief?—Johannes 21 : 16.
4	Vr.	Ik ben de deur.—Johannes 10 : 9.
5	Zat.	Moest niet de Christus lijden?—Lucas 24 : 26.
6	Zon.	Zesde Lijdensweek. —Mij dorst.—Johannes 19 : 28.
7	M.	Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.—Mattheus 28 : 18.
8	Din.	Ik ben met ulieden.—Mattheus 28 : 20.
9	W.	Predikt het Evangelie.—Marcus 16 : 15.
10	Don.	De zaligheid is in geen anderen.—Handelingen 4 : 12.
11	Vr.	Verstaat gij wat gij leest?—Handelingen 8 : 30.
12	Zat.	Zij Zijn niet van de wereld.—Johannes 17 : 16.
13	Zon.	Palm Zondag. —Gezegend is hij, die komt in den naam des Heeren.—Johannes 12 : 13.
14	M.	Welke is opgewekt om onze rechtvaardiging.—Romeinen 11 : 25.
15	Din.	Uit genade zijt gij zalig geworden.—Efeze 1 : 8.
16	W.	Geef den duivel geen plaats.—Efeze 4 : 27.
17	Don.	Ontwaakt gij die slaapt, en staat op uit den dood.—Efeze 14 : 15.
18	Vr.	Goede Vrijdag. —Het is volbracht.—Johannes 19 : 30.
19	Zat.	Weest in geen ding bezorgd.—Philippensen 4 : 6.
20	Zon.	Paascheest. —Ik ben de opstanding en het leven.—Johannes 11 : 25.
21	M.	Bedenkt de dingen, die boven zijn.—Kolossensen 3 : 2.
22	Din.	Boven dit alles doet aan de liefde.—Kolossensen 3 : 14.
23	W.	Wij zijn niet des nachts, noch der duisternis.—1 Thessalonicensen 5 : 5.
24	Don.	Blusch den Geest niet uit.—1 Thessalonicensen 5 : 19.
25	Vr.	Hebt acht op uzelf en op de leer.—1 Timotheus 4 : 16.
26	Zat.	Ik heb het geloof behouden.—2 Timotheus 4 : 7.
27	Zon.	Er blijft een rust over voor het volk Gods.—Hebreë 4 : 9.
28	M.	Een dubbelhartig man is ongestadig in zijne wegen.—Jacobus 1 : 8.
29	Din.	Naakt tot God, en Hij zal tot u naken.—Jacobus 4 : 8.
30	W.	Belijdt elkander uwe misdaden.—Jacobus 5 : 16.

Gebruik 'n middel wat 'n reputatie heeft voor meer dan 100 jaar.

Zuid-Afrikaanse Kruiden Geneesmiddelen

Zyn het beste voor oude en verwaarloosde kwalen.

Laat u niet misleiden door alle ander soorten Advertenties.

J. H. GERTZEN'S

Deze Poeders en Zalven zijn het enigste middel dat uit kruiden gemaakt word te Middelburg, K.P. Duizende waardige getuigschriften; overtuig u van de waarde ervan.

Gertzen's No. 1 Poeder.

Geneest Zinkenkoorts, Typhus Koorts en andere Koortziekten en teringachtigheid.

Gertzen's No. 2 Poeder.

Tegen Hart-Kwalen, Hart-Kloppen, Kort Ademing, Zwakheid in de maag, Buikloop, Rode of Witte Vloed. Voor alle Vrouwelijke Kwalen is het een uitmuntend middel.

Gertzen's No. 3 Poeder.

Tegen Leverkwaal, Zwakke Spijsvertering, Hoofdpijn, een Geflikker voor de Ogen, Dronkheid, Pijnen tussen de Schouders, Gemoeds-aandoeningen, 'n slechte smaak in de mond, enz.

Gertzen's No. 4 Poeder.

Om Bloed te Zuiveren, voor Roos en Koliek.

Gertzen's No. 5 Poeder.

Geneest Graveel, Aambeien, Koude op de Nieren, Pijn in de Zijde, Steentjes in de Lever, Sleem in het Water, Brand in de Voorhuid en Inflammatie.

Gertzen's No. 6 Poeder.

Gebruikt tegen Vallende Ziekte, Stuipen, Zenuw Stuiptrekkens, enz.

Gertzen's No. 7 Poeder.

Tegen gevallen van Water, Buikloop en Maandstonden.

Gertzen's TREKZALF.

Voor Jichtpijn, Zinkingkoorts, Pijnen en Pijn op de Lever.

Gertzen's GENEZENDE ZALF.

Tegen Zeren, Kneuzingen, Zinkingkoorts, Huiduitslag, Fijten en Pijnen.

Gertzen's EMBROKATIE.

Een simpele genezing voor de volgende kwalen: Rheumatiek Pijnen, Zwelling van de Voeten en Benen, en Zinkings.

Gertzen's Gal en Slym en lever Pillen, prys 1/9 post vry.

Verkrijgbaar bij de maker:

J. H. GERTZEN, Bus 38, Middelburg, K.P.,
Doe aanvraag om een gratis volledig boekje.

MEL, 31 Dagen.

1	Don.	Vreest niet, gij klein kuddeken!—Lucas 12 : 32.
2	Vr.	Heer, laat hem nog dit jaar.—Lucas 13 : 8.
3	Zat.	Deze ontvangt zondaren.—Lucas 51 : 13.
4	Zon.	Gij kunt niet God dienen en den Mammon.—Lucas 16 : 13.
5	M.	Vermeerder ons het geloof.—Lucas 17 : 5.
6	Din.	Ik ga heen om u plaats te bereiden.—Johannes 14 : 2.
7	W.	Ik ben de weg, en de waarheid en het leven.—Johannes 14 : 6.
8	Don.	Vrede zij ulieden.—Johannes 20 : 21.
9	Vr.	Weest eensgezind onder elkander.—Romeinen 12 : 16.
10	Zat.	De liefde doet den naaste geen kwaad.—Romeinen 13 : 10.
11	Zon.	Gij zijt van Christus en Christus is Gods.—1 Korinthe 3 : 23
12	M.	De liefde vergaat nimmermeer.—1 Korinthe 13 : 8.
13	Din.	Dwaalt niet, God laat zich niet bespotten.—Galaten 6 : 7.
14	W.	De Heer is nabij.—Philippensen 4 : 5.
15	Don.	Beproeft alle dingen.—1 Thessalonicensen 5 : 21.
16	Vr.	En gij zijt dood.—Openbaring 3 : 3.
17	Zat.	Zie Ik kom haastelijk.—Openbaring 3 : 11.
18	Zon.	Bekeer U.—Handelingen 2 : 38.
19	M.	Zilver en goud heb ik niet.—Handelingen 3 : 6.
20	Din.	Wij kunnen niet.—Handelingen 4 : 20.
21	W.	Gij hebt Gode gelogen.—Handelingen 5 : 6.
22	Don.	Sta recht op uwe voeten.—Handelingen 14 : 10.
23	Vr.	Mozes werd onderwezen.—Handelingen 7 : 22.
24	Zat.	Stefanus vol geloof en kracht.—Handelingen 6 : 8.
25	Zon.	Ik geloof dat Jezus Christus, de Zoon van God is.—Handelingen 8 : 37.
26	M.	Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij.—Handelingen 9 : 4.
27	Din.	Sta op, ik ben zelf ook een mensch.—Handelingen 11 : 6.
28	W.	Omgord u en bind uwe schoenzolen aan.—Handelingen 11 : 6.
29	Don.	Hemelvaartsfeest.—Hij werd opgenomen daar zij het zagen.—Hand. 1 : 9.
30	Vr.	De redenen des Heeren zijn reine redenen.—Psalm 12 : 7.
31	Zat.	Laat ons elkander liefhebben, want de liefde is uit God.—1 Joh. 4 : 7.

STANDARD BANK

VAN SUID-AFRIKA, BEPERK.

(Waarby ingelyf is DIE AFRIKAANSE BANK-KORPORASIE, BEPERK).

Bankiers vir die Ryksregering in Suid-Afrika en vir die Regerings van Suid-Rhodesië, Noord-Rhodesië, Niassaland en Tanganjeka.

Londense Kantore:

**10 Clementsllaan, Lombard St., Londen, O.S. 4
en 77 King William Straat, O.S. 4.**

63 Londen Wall, O.S.2; 9 Northumberlandlaan, W.S.2.

Hoofkantoor in Suid-Afrika:

KAAPSTAD.

Nu-Yorkse Agentskap: 67 WALLSTRAAT.

GEREGISTREERDE KAPITAAL	£10,000,000
INGESKREWE KAPITAAL	£10,000,000
OPBETAALDE KAPITAAL	£ 2,500,000
RESERWEFONDS	£ 3,164,170
ONOPGEROEPE KAPITAAL	£ 7,500,000
	£13,164,170

*Bank- en Wisselkoersbesigheid van enige aard word ver-
rig. Spaarbank Departement Essayeringsdepartement.
Eksekuteurs- en Trustbesigheid word onderneem.*

KOMMERSIËLE DIENS.—Die Bank het meer as 360 Takke en Agentskappe in Afrika en ander Kantore, Agente en Korrespondente oor die hele Wêreld. Die nouste voeling word met Handels- en Nywerheidstoe-stande, lokaal sowel as oorsee, gehou, en kommersiële en krediet inligtinge ontvang spesiale aandag. Hierdie diens is tot die beskikking van Uitvoerders, Invoerders, Fabrikante en andere wat begerig is handelsbetrekkinge aan te knoop met Suid- en Oos-Afrika.

JUNI, 30 Dagen.

1	Zon.	Het heil is des Heeren.—Psalm 3 : 9.
2	M.	De weg der goddeloozen zal vergaan.—Psalm 1 : 6.
3	Din.	Heere leid mij in Uwe gerechtigheid.—Psalm 5 : 9.
4	W.	Heere, mijn God, op U vertrouw ik.—Psalm 7 : 2.
5	Don.	Wat is de mensch, dat gij zijner gedenkt?—Psalm 8 : 3.
6	Vr.	De Heere is Koning in eeuwigheid.—Psalm 10 : 16.
7	Zat.	De redenen des Heeren zijn reine redenen.—Psalm 12 : 7.
8	Zon.	Finksterfeest. —Zij werden vervuld met den Heiligen Geest.—Hand. 2 : 4.
9	M.	De Heere is het deel mijner erve.—Psalm 16 : 5.
10	Din.	Zoo iemand Mij dient, de Vader zal hem eeren.—Johannes 12 : 26.
11	W.	Wat wilt gij dat ik u doe —Marcus 10 : 36.
12	Don.	Hij kent hen, die op Hem vertrouwen.—Nahum 1 : 7.
13	Vr.	Mijn hart is bereid, o God.—Psalm 57 : 8.
14	Zat.	Wij wandelen door geloof.—2 Korinthe 5 : 7.
15	Zon.	De Heer is mijn deel.—Klaagliederen 3 : 24.
16	M.	De Trooster, de Heilige Geest zal u alles leeren.—Johannes 14 : 26.
17	Din.	Het gras verdort, de bloem valt af.—Jesaja 40 : 8.
18	W.	De Heer is goed dengenen die Hem verwachten.—Klaagliederen 3 : 25.
19	Don.	Hij versteekt mij in zijne hut.—Psalm 27 : 5.
20	Vr.	Weest mijne navolgers, Broeders.—Philippensen 3 : 17.
21	Zat.	Ik weet, wien ik geloofd heb.—2 Tihothaus 1 : 12.
22	Zon.	De Heere vervulle al mijne begeerten.—Psalm 26 : 2.
23	M.	Proef mij Heere en verzoek mij.—Psalm 26 : 2.
24	Din.	Uwe goedertierenheden zijn alle morgen nieuw.—Klaagliederen 3 : 23.
25	W.	Wat klaagt dan een levend mensch.—Klaagliederen 3 : 39.
26	Don.	Vertrouwt elkander met deze woorden.—1 Thessalonicensen 4 : 18.
27	Vr.	Veracht de profetien niet.—1 Thessalonicensen 5 : 20.
28	Zat.	Van een zooveel beter verbond is Christus borg geworden.—Hebreë 7 : 22.
29	Zon.	Uw Woord is een lamp voor mijnen voet.—Psalm 119 : 105.
30	M.	God zelf verzoekt niemand.—Jacobus 1 : 13.

Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika,

(The Netherlands Bank of South Africa.)

Maatskaplike Kapitaal	£750,000. 0.0
Gestorte Kapitaal	£468,541.13.4
Reserwe Fonds	£166,666.13.4

Hoofkantoor:

HEERENGRACHT 546, AMSTERDAM.

Hoofkantoor in Suid Afrika:

PRETORIA, TRANSVAAL, POSBUS 417.
(Telegramadres: Nedbank).

Londen Kantoor:

201, SALISBURY HOUSE, FINSBURY CIRCUS,
LONDON, E.C.2.

Hamburg Kantoor:

SCHAUENBURGERSTRASSE 32.

Takke in die Unie v. S.A.:

BLOEMFONTEIN, KAAPSTAD, DURBAN, JOHANNES-
BURG, OOS LONDEN, PORT ELIZABETH,
POTCHEFSTROOM, PRETORIA,
Bethlehem, Brits, Dullstroom, Ermelo, Hartebeestfontein,
Pietersburg, Premier Mine, Worcester (K.P.).

Die Bank koop en verkoop wissels en afgiftes op die Bin-
ne- en Buiteland, Reiskredietbriewe, telegrafiese oorboekings
naar takke en Korrespondente in en buite die Unie van Suid-
Afrika, en naar alle belangrike plekke in die wêreld.

Wissels word ter kolleksie geneem en enige soort van
bankbesigheid deur die Bank verrig.

Rekenings word geopen en gelde op spaarrekening en
vaste deposito geneem. Die amptenare van die Bank is tot
geheimhouding van alle sake, wat onder hulle kennis kom,
verplig.

Gelde word uitgeleen teen eerste verband op gunstige
terme deur die Bank as verteenwoordigers van die

PRETORIA HYPOTEEK MAATSKAPPY EN
DIE SUID AFRIKAANSE HYPOTEEK BANK.

JULI, 31 Dagen.

1 Din.	Ik heb U een voorbeeld gegeven.—Johannes 13 : 5.
2 W.	Ik zal mij in den Heer verblijden.—Psalm 104 : 34.
3 Don.	Hij zal zich onzer weder ontfermen.—Micha 5 : 19.
4 Vr.	Acht niet klein de kastijdingen des Heeren.—Hebreë 12 : 5.
5 Zat.	Gij waart als dwalende schapen.—1 Petrus 2 : 25.
6 Zon.	Uw God verlosse U.—Daniel 16 : 17.
7 M.	Ik zal op hem schrijven den naam mijns Gods.—Openbaring 3 : 12.
8 Din.	De naam des Heeren is een sterke toren.—Spreuken 18 : 10.
9 W.	De vreeze des Heeren is ten leven.—Spreuken 19 : 23.
10 Don.	Hebt de wereld niet lief.—1 Johannes 2 : 15.
11 Vr.	
12 Zat.	Hij zal U dekken met zijne vlerken.—Psalm 91 : 4.
13 Zon.	Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden.—Jes 45 : 22.
14 M.	Gerichten zijn voor de spotters bereid.—Spreuken 9 : 29.
15 Din.	De Geest is het die levend maakt.—Johannes 6 : 63.
16 W.	De Heer houdt den wees en de weduwe staande.—Psalm 146 : 9.
17 Don.	O! Heer behoud.—Psalm 20 : 10.
18 Vr.	Heere, gij weet alle dingen.—Johannes 21 : 17.
19 Zat.	Hij leeft altijd om voor hen te bidden.—Hebreë 7 : 25.
20 Zon.	Werp Uwe vrijmoedigheid niet weg.—Hebreë 10 : 35.
21 M.	Zijt nuchteren en waakt.—1 Petrus 5 : 8.
22 Din.	Alle ongerechtigheid is zonde.—1 Johannes 5 : 17.
23 W.	Ik ben rijk en verrijkt geworden.—Openbaring 22 : 20.
24 Don.	
25 Vr.	Mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.—Lucas 23 : 33.
26 Zat.	Wie kan dan zalig worden?—Marcus 10 : 26.
27 Zon.	Heere bekeer ons tot U.—Klaagliederen 3 : 21.
28 M.	Gij zijt kinderen des levenden Gods.—Hosea 1 : 10.
29 Din.	Kent den Heer.—Jeremia 31 : 34.
30 W.	Die den arme bespot, smaadt deszelfs Maker.—Spreuken 17 : 3.
31 Don.	De wijn is een spotter.—Spreuken 20 : 1.

BARCLAYS BANK

(DOMINION, COLONIAL AND OVERSEAS)

Hoofkantoor: 54 LOMBARDSTRAAT, LONDEN, O.S. 3.

WARMEE INGELYF IS

Die Nasionale Bank van Suid-Afrika Beperk.

PLAASLIKE HOOFKANTORE
IN SUID-AFRIKA:

PRETORIA EN KAAPSTAD.

PLAASLIKE KOMITEE VIR RHODESIE: BULAWAYO.

Kapitaal Geoutoriseer	...	...	...	£10,000,000
Kapitaal Bygedra	...	...	...	£6,975,500
Kapitaal Opbetaal	...	...	...	£4,975,500
Reserwefonds	...	...	...	£1,400,000
Nie-opgeroepe Kapitaal	...	...	...	£2,000,000

LONDENSE KANTORE:

CIRCUS PLACE, LONDON, E.C. 2.

111, ST. MARTIN'S LANE, CHARING CROSS, W.C. 2

29, GRACECHURCH STREET, E.C. 3.

'n Uitgebreide netwerk van takke in die Unie van Suid-Afrika, Suid en Noord Rhodesië, Suidwes-Afrika, Swasieland, Portugees Oos-Afrika, Nyasaland, Tanganyika, Kenya, Uganda, Brits-Wes-Indies, Brits-Guiana, Egipte, die Soedan, Brits-Wes-Afrika en Palestina; ook takke in Malta, Gibraltar, Mauritius, Liverpool, Manchester, Hamburg en Nu-York (Agentskap).

EKSEKUTEURS EN TRUSTEE BESIGHEID
WORD ONDERNEEM.

AUGUSTUS, 31 Dagen.

1	Vr.	Is het om niet, dat Job den Heer vreest.—Job 1 : 9
2	Zat.	Oprecht zult gij zijn met den Heer.—Deut 18 : 13.
3	Zon.	Zoek zijn aangezicht gedurig.—Psalm 105 : 4.
4	M.	Weest heilig: Ik ben Uw God.—Leviticus 20 : 7.
5	Din.	Is uw komst met vrede?—1 Samuel 16 : 4.
6	W.	De Heer is mijn kracht en mijn Hed.—Exodus 15 GW.
7	Don.	Die dorst heeft, die kome, en neme het water des levens om niet.—Openbaring 22 : 7.
8	Vr.	Tk vrees God.—Genesis 42 : 18.
9	Zat.	Al deze dingen zijn tegen mij.—Genesis 42 : 36.
10	Zon.	Bidt en U zal gegeven worden.—Mattheus 7 : 7.
11	M.	Zoek eerst het Koninkrijk Gods.—Mattheus 6 : 33.
12	Din.	Zijt ten allen dage in de vreeze des Heeren.—Spreuken 23 : 17.
13	W.	Alles heeft zijn bestenden tijd.—Prediker 3 : 1.
14	Don.	Ga heen, Uw geloof heeft U behouden.—Marcus 10 : 52.
15	Vr.	Benaarstig U om Uwe roeping vast te maken.—2 Petrus 1 : 10.
16	Zat.	Zijne geboden zijn niet zwaar.—1 Johannes 5 : 3.
17	Zon.	Die goed doet, is uit God.—2 Johannes 11.
18	M.	Bouwt uzeiven op in uw geloof.—Judas 20.
19	Din.	Ik zag een nieuwen hemel.—Openbaring 21 : 11.
20	W.	Zijt elkander onderdanig.—1 Petrus 5 : 5.
21	Don.	Een krachtig gebed, vermag veel.—Jacobus 5 : 16.
22	Vr.	Richt weder op de trage handen.—Hebreë 12 : 12.
23	Zat.	Uit het hart zijn de uitgangen des levens.—Spreuken 4 : 23.
24	Zon.	Ik heb uwe reden in mijn hart verborgen.—Psalm 119 : 11.
25	M.	Gij zijt mijn God, daarom zal ik U loven.—Psalm 118 : 28.
26	Din.	Ik heb geen lust in den dood des goddeloozen.—Ezechiël 33 : 11.
27	W.	Kom en zie.—Johannes 2 : 47.
28	Don.	Gij moet wedergeboren worden.—Johannes 3 : 7.
29	Vr.	Ik geloof dat Jezus is de Zoon van God.—Handelingen 8 : 37.
30	Zat.	God is geen aannemer des persoons.—Handelingen 10 : 34.
31	Zon.	Kom over en help ons.—Handelingen 16 : 9.

De Loor's, Beperk,

471 KERKSTRAAT — PRETORIA.

Posbus 124.

Foon 395.

Brood- en Banketbakkers.

(Gevestig sedert 1893).

260 KERKSTRAAT.

Foon 441.

BEKEND VIR EERSTE KWA-
LITEIT, GROOT- EN KLEIN-
GEBAK, SPESIAAL VIR
TROU- EN VERJAARKOEKE.

LET OP DIE ADRES.

Koop 'n artikel van Waarde Teen 'n lae prys.

Ons vervaardig Suid Afrikaanse Artikels
gelyk aan enige importeerde. Met die volgende
benodiging van TENKS, DRINK BAKKE, of
METAAL YSTERWERK, van enige aard.

Kom sien of skryf aan

ANDRESEN & KIE., BKT.,
227, Schoemanstraat,
PRETORIA.

SEPTEMBER, 30 Dagen.

1	M.	Op U, Heer betrouw ik.—Psalm 31 : 1.
2	Din.	Ken den Heer in al Uwe Wegen.—Spreuken 3 : 6.
3	W.	Heilig, heilig, heilig is de Heer.—Jesaja 6 : 3.
4	Don.	De ziel, die zondigt, zal spaarzaam maaien.—2 Korinthe 9 : 6.
5	Vr.	
6	Zat.	De Heere zal Koning zijn over de gansche aarde.—Zacharia 14 : 9.
7	Zon.	Wie volharden zal tot het einde, zal zalig worden.—Mattheus 24 : 13.
8	M.	Ik zal hun tot een God zijn.—Jeremia 32 : 38.
9	Din.	Ga in, in de vreugde des Heeren.—Mattheus 24 : 21.
10	W.	Vrees niet, geloof alleenlijk.—Lucas 8 : 50.
11	Don.	Bewaar het pand, U toevertrouwd.—2 Timotheus 2 : 14.
12	Vr.	De geldgierigheid is een wortel van alle kwaad.—1 Timotheus 6 : 10.
13	Zat.	De Heer is getrouw.—2 Thessalonicensen 2 : 3.
14	Zon.	Bij U, Heere is de gerechtigheid.—Daniel 9 : 7.
15	M.	Gij zijt mij eene verberging.—Psalm 32 : 7.
16	Din.	Hooge oogen zijn den Heere een gruwel.—Spreuken 6 : 7.
17	W.	De Heer zal zich over Jacob ontfermen.—Jesaja 33 : 33.
18	Don.	Hij plaagt nie van harte.—Jeremia 3 : 33.
19	Vr.	Een Heer, een geloof, een doop.—Efeze 4 : 5.
20	Zat.	Mijne genade is U genoeg.—2 Korinthe 12 : 9.
21	Zon.	Komt tot de bruiloft.—Mattheus 22 : 4.
22	M.	Ik zal mijne schapen weiden.—Ezechiël 34 : 15.
23	Din.	Waar de Geest des Heeren is daar is vrijheid.—2 Korinthe 3 : 17.
24	W.	Dat al uwe dingen in liefde geschieden.—1 Korinthe 16 : 14.
25	Don.	Doet alle dingen zonder murmureeren.—Philippensen 2 : 4.
26	Vr.	Ik de Heer word niet veranderd.—Maleachi 3 : 6.
27	Zat.	Gode zijn al zijne werken van eeuwigheid bekend.—Handelingen 15 : 18.
28	Zon.	Hij spreekt en het is er.—Psalm 33 : 9.
29	M.	Rijkdom en eer is bij mij.—Spreuken 8 : 18.
30	Din.	Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde.—Hebreë 13 : 8.

Hupp Garage

Agente vir die

ESSEX — HUDSON — AUSTIN
en HUPMOBILE Motorkarre.

Ons spesialiseer in reparasie werk

Duco-verf.

Bekleders — Vulcaniseerders.

Stalling vir 100 karre.

Ons is dag en nag oop.

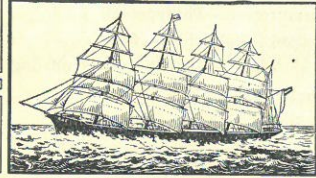
GERARD H. BRAAK,

Bus 694.

236-240, Pretoriusstraat.

Foon 765.

RECHT DOOR ZEE

STRAIGHT THROUGH THE WAVES

Die geregestreepte handelsmerk gee u die garantie vir 'n eerste klas verf of vernis.

Ons klaar gemaakte verf en dakverf word meer en meer bekend as 'n verf wat een derde meer oppervlakte verf in vergelyking met die verf wat vandaag op die mark is. Daarby gee die verf so'n

fraaie kleur en hou so lang stand.

Moenie kyk op 'n paar shillings ekstra wat moet betaal word vir goeie verf. Op die end is dit tog goedkoper om goeie verf te gebruik. Ons "Signaal Rood" of "Kardinaal Rood" vir wa-wiele hou twee jaar sy kleur. Vir yster hekke lewer ons Alumienium verf. Dit blink so mooi in die aand, so dat 'n mens die hekke in donker weer net so goed kan sien, as op die helder dag.

De Wijn & Engelenberg
LTD.
PRETORIA

OCTOBER, 31 Dagen.

1	W.	Adam, waar zijt gij?—Genesis 3 : 9.
2	Don.	Trek Uwe schoenen uit van Uwe voeten.—Exodus 3 : 5.
3	Vr.	Geef ons vleesch, dat wij eten.—Numeri 11 : 13.
4	Zat.	De Heer ziet het hart aan.—1 Samuel 16 : 7.
5	Zon.	Uw huis zal vast zijn.—2 Samuel 7 : 16.
6	M.	Begeer, wat ik u geven zal.—1 Koningen 3 : 6.
7	Din.	Hoe lang hinkt gij op twee gedachten?—1 Koningen 18 : 21.
8	W.	Heeft niet de mensch een strijd op aarde?—Job 7 : 1.
9	Don.	Immers is mijne ziel stil tot God.—Psalm 62 : 2.
10	Vr.	Heeft de Heer vergeten genadig te zijn.—Psalm 77 : 10.
11	Zat.	Ik ben een licht, in de wereld gekomen.—Johannes 12 : 46.
12	Zon.	Geef gij hun te eten.—Lucas 9 : 13.
13	M.	Dit is mijn gebod, dat gij elkander liefhebt.—Johannes 15 : 12.
14	Din.	Hij is Vader der weezen.—Psalm 68 : 6.
15	W.	Waarom is uw aangezicht ontstoken?—Genesis 4 : 6.
16	Don.	Hoe lang weigert gij u te verootmoedigen.—Exodus 10 : 3.
17	Vr.	Waarom overtreedt gij het bevel des Heeren?—Numeri 14 : 41.
18	Zat.	Ga heen, de Heer zij met U.—1 Samuel 17 : 37.
19	Zon.	Gij zult niet sterven.—2 Samuel 12 : 13.
20	M.	Wat maakt gij hier, Elia?—1 Koningen 19 : 9.
21	Din.	De mensch is kort van dagen.—Job 14 : 1.
22	W.	Gij hebt ons beproefd, o God.—Psalm 66 : 10.
23	Don.	Wees mij zondaar genadig.—Lucas 18 : 13.
24	Vr.	Ga weg achter mij, Satan.—Mattheus 16 : 23.
25	Zat.	Eind, sta op.—Lucas 8 : 54.
26	Zon.	De mensch zal bij brood alleen niet leven.—Lucas 4 : 4.
27	M.	Ik ga heen in den weg der gansche aarde.—1 Koningen 2 : 1.
28	Din.	Ga gij in de ark, en uw gansche huis.—Genesis 7 : 1.
29	W.	Van de goddeloozen komt goddeloosheid voort.—1 Samuel 24 : 25.
30	Don.	Ik ben het brood des levens.—Johannes 6 : 48.
31	Vr.	Wordt veranderd door de vernieuwing des gemoeds.—Romeinen 12 : 12.

KANKER

Grote Sukses van Potassium Behandeling.

Belangrike verklaring van dokter 'n Merkwaardige Boek—Vry.

'n Welbekende Londense dokter en erkende outoriteit in Kanker het belangstelling oor die hele wêreld opgewek in die ontdekking dat kanker veroorsaak word deur 'n tekort van Potassium "Soute" wat as gevolg het die opbreking van die selle en die aansteking daarvan.

Die "Pall Mall Gazette" kwoteer: "Hy is in staat kanker te beskou as die besliste gevolg van 'n tekort van Potassium "Soute" in die liggaam en met die nodige bewyse te verklaar dat as hierdie tekort reggemaak word kanker sal verminder. Ek het gesien (sê hy) dat 'n kanker wat nie deur 'n dokter kon behandel word nie binne ses weke heeltemal verdwyn."

Die nuwe metode van behandeling bestaan daarom hieruit dat pasjente gereeld hoeveelhede van die assimilerende "soute" van Potassium te gee en hulle op 'n dieet te stel wat ryk is aan Potassium in sy natuurlike toestand. Die resultate is so suksesvol geblyk dat dokters in alle dele van die koninkryk dit aanbeveel of dit self aan hulle pasjente gee.

KANKER EN HOE OM DIT TE VOORKOM.

'n Baie Interessante Boek vry aan Kerk Kal. lesers.
(in Afrikaans).

Om hierdie waardevolle ontdekking bekend te maak aan elke belanghebbende persoon is hierdie merkwaardige boek spesiaal geskrywe en sal vry gestuur word op aanvraag. Die volgende is 'n paar van die lys van hoofstukke:

Die beperkinge van artsensykunde. Sommige dokters is teen operasie. Wat kanker is.

Waarom die liggaamselle opbreek. Skadelike kookmetodes.

Algemene dwalinge in dieet.

Onmisbare elemente in voedsel.

Mediese onderskrywing van ons bewerings.

Die vernaamste minerale van die liggaam.

Die Thymus klier.

Die leeftyd wanneer kalk akkumuleer.

Potassium veroorsaak kalk-afskieding.

Groot waarde van Potassium.

Gedeeltes van liggaam onderhewig aan kanker.

Gedeeltes wat selde aangetas word.

Hoe 'n dokter u kan help.

Hoe om kanker te voorkom.

Sterfte syfer van kanker.

Behandeling van Rumatiek.

Tesame met hierdie boek sal 'n aantal interessante rapporte van gevalle gestuur word wat die groot waarde van Potassium bewys in verskillende gevalle van kanker. Geen lyer behoort na te laat om dit aan te vra nie. Die behandeling is eenvoudig en goedkoop en besit die groot voordeel dat dit gemaklik gevolg kan word in u eie huis.

Aanvrae vir vrye boek en rapporte geadresseer te word ('n poskaart is voldoende) aan die Sekretaris, E. J. ADCOCK, Beperk, Aptekers, Posbus 198, Krugersdorp.

NOVEMBER, 30 Dagen.

1	Zat.	Vrees niet, Ik ben u een schuld.—Genesis 15 : 1.
2	Zon.	De Heer is mijn deel.—Psalm 119 : 57.
3	M.	Uw leven is met Christus verborgen in God.—Kolossensen 3 : 3.
4	Din.	Geloof in den Heere Jezus Christus.—Handelingen 16 : 31.
5	W.	Zoek den Heer, terwijl Hij te vinden is.—Jesaja 55 : 6.
6	Don.	Den Heer, uwen God, zult gij dienen.—Deuteronomium 10 : 20.
7	Vr.	Wentel uwen weg op den Heer.—Psalm 37 : 5.
8	Zat.	De waarheid zal u vrijmaken.—Johannes 8 : 32.
9	Zon.	De Vader zelf heeft u lief.—Johannes 16 : 27.
10	M.	Een iegelijk zal zijn eigen juk dragen.—Galaten 6 : 5.
11	Din.	Ik ben met u om te behouden.—Jeremia 15 : 20.
12	W.	Bewaar u zelven in de liefde Gods.—Judas : 21.
13	Don.	Mijne ziel kleeft u achteraan.—Psalm 63 : 9.
14	Vr.	Spreek Heer, want uw knecht hoort.—1 Samuel 3 : 9.
15	Zat.	De eeuwige God zij u een woning.—Deuteronomium 35 : 27.
16	Zon.	Geef uwen knecht een verstandig hart.—1 Koningen 3 : 9.
17	M.	Zijt niet wijs in uwe oogen.—Spreuken 3 : 7.
18	Din.	Leid mij op den eeuwigen weg.—Psalm 139 : 24.
19	W.	Ik delg uwe overtredingen uit als een nevel.—Jesaja 44 : 22.
20	Don.	Hij geeft den moeden kracht.—Jesaja 40 : 29.
21	Vr.	Bezit uwe zielen in lijdzaamheid.—Lucas 21 : 19.
22	Z.	Een is uw meester, n.l. Christus.—Mattheus 23 : 19.
23	Zon.	Vermoei u niet om rijk te worden.—Spreuken 22 : 4.
24	M.	Zeg tot mijne ziel: Ik ben uw heil.—Psalm 35 : 3.
25	Din.	Uit het hart zijn de uitgangen des levens.—Spreuken 4 : 23.
26	W.	Christus heeft eens voor de zonde geleden.—1 Petrus 3 : 18.
27	Don.	Wij hebben hem lief.—1 Johannes 4 : 19.
28	Vr.	Houd, wat gij hebt.—Openbaring 3 : 11.
29	Zat.	God zal alle tranen afwisschen.—Openbaring 21 : 4.
30	Zon.	Wie zal mij verlossen uit het lijden dezes doods.—Romeinen 7 : 24.

Transvaalse Uniwersteitskollege, PRETORIA

Die Kollege bestaan uit ag fakulteite, n.l.:—

LETTERE.
EKSAKTE WETENSKAPPE.
GODGELEERDHEID.
REGSGELEERDHEID.
HANDEL EN PUBLIEKE DIENS.
LANDBOU.
VEEARTSENYKUNDE.
MUSIEK.

Studente word voorberei vir die volgende grade en diplomas van die Universiteit van S.-Afrika:
onderwys Diploma, Landmeting, Staatsdienswetseksamens, LL.B., B.V.Sc., B.Mus., en ook vir die Meestersgraad en die Doktoraat in elke fakulteit.

Studente word ook voorberei vir die volgende professionele eksamens:—

Hoër Onderwys Diploma, Diploma in Huisvlyt, Musiek-onderwys Diploma, Landmeting, Staatsdienswetseksamens, Wetsertifikaat, Eksamen vir Rekenmeesters, Eksamens van die S.A.I.B., Diplomas in Bantoestudieë en op suksesvolle voltooiing van kursusse in die Kinder Leiding Kliniek.

Voorsiening word gemaak vir Herestudente in Kollege-Tehuis, Sonop en Buxton-Tehuis en vir Dames in Uniwersteits-Dameshuis.

Verdere informasie kan verkry word by die Administrasie

DECEMBER, 31 Dagen.

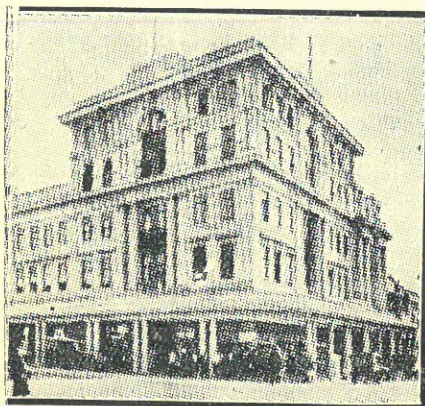
1	M.	Mijn zoon geef mij uw hart.—Spreuken 23 : 26.
2	Din.	Ik weet, dat in mij geen goed woont.—Romeinen 7 : 18.
3	W.	Een ding is noodig.—Lucas 10 : 42.
4	Don.	David sterkte zich in den Heer, zijnen God.—1 Samuel 30 : 6.
5	Vr.	Gij hebt lijdzaamheid van noodde.—Hebreë 10 : 36.
6	Zat.	Hij heeft lust aan goedertierenheid.—Micha 7 : 18.
7	Zon.	De Heere uw God is in het midden van u.—Zephanja 3 : 17.
8	M.	Zwijg voor het aangezicht des Heeren.—Zacharia 2 : 13.
9	Din.	Ulieden zal de zon der gerechtigheid opgaan.—Maleachi 4 : 2.
10	W.	De genade zij met ulieden.—2 Timotheus 4 : 22.
11	Don.	Verblijdt u te allen tijd.—1 Thessalonicensen 5 : 16.
12	Vr.	De liefde is de vervulling der wet.—Romeinen 13 : 10.
13	Zat.	Wij zijn ook Gods geslacht.—Romeinen 17 : 28.
14	Zon.	Een ander is het die zaait, en een ander die maaït.—Johannes 4 : 37.
15	M.	Leert die uwe kinderen.—Deuteronomium 11 : 19.
16	Din.	Jezus alleen.—Mattheus 17 : 8.
17	W.	verstaat gij wat gij leest.—Handelingen 8 : 30.
18	Don.	Zegen ook mij, mijn Vader.—Genesis 27 : 34.
19	Vr.	De genadegift Gods is het ewige leven.—Romeinen 6 : 16.
20	Zat.	Wij hebben den zin van Christus.—Korinthe 2 : 16.
21	Zon.	Dit gebied ik U, dat gij elkander liefhebt.—Johannes 15 : 17.
22	M.	Wordt van het kwade niet overwonnen.—Romeinen 12 : 21.
23	Din.	Wat wilt gij dat ik u doen zal.—Lucas 18 : 41.
24	W.	Hij heeft zich zelven vernederd.—Philippensen 2 : 8.
25	Don.	Kerstfeest.—Heden is u geboren de Zaligmaker.—Lucas 2 : 1.
26	Vr.	Waar is de geboren Koning der Joden.—Mattheus 2 : 2.
27	Zat.	Hij is gekomen tot het zijne.—Johannes 1 : 11.
28	Zon.	Zijt ook gij bereid.—Mattheus 24 : 44.
29	M.	Och; of ook gij bekendet, het geen tot uwen vrede dient.—Lucas 19 : 24.
30	Din.	De bezoldiging der zonde is de dood.—Romeinen 6 : 23.
31	W.	Heeft U ook iets ontbroken? Lucas 22 : 35.

Suidelike Lewens Versekering

(VAN AFRIKA)

(SOUTHERN LIFE ASSOCIATION).

Fondse £5,500,000

Sluit Lewens,
Ongeluk-
Siektever-
sekeringe en
Werkmans
Kompensasie.

BONUS JAAR sluit op einde van dit jaar. Alle assurances wat voor hierdie datum uitgeneem word sal in die volle 12 maande se bonus saamdeel.

GESAMELIKE POLIS voor man en vrou, betaalbaar by die dood van die eerste en tewens na een seker aantal jare indien leide nog leef.

ONDERWYSPOLIS, vir die hoër opvoeding van u kinders. Maak nou proviesie vir die studiegelde wat later betaal moet word. By die dood van die ouer hou die premie-betaling op.

Die dood kom onverwags, maak voorsorg terwyl u nog kan, dit is ons plig.

Skryf om besonderhede aan

J. J. VAN GINKEL,
Pretoria Bestuurder,
Posbus 248.

Telefoon 833/834.

JANUARIE, 31 DAE.

Week.	Maand.	Dag van die	MAANSVERANDERINGE.	snoS	
				opg.	ond
			8, Eerste Kwartier, 5.11 v.m. 15, Volle Maan, 0.21 v.m. 21, Laaste Kwartier, 6.07 n.m. 29, Nuwe Maan, 9.07 n.m.	Spoorweg-tyd.	
W	1		Verskyning van die Almanak, 1907.	v m.	n.m
D	2			5 19	7 3
V	3			5 19	7 3
S	4			5 20	7 3
S	5			5 20	7 3
M	6		Insvering van Pres. M. W. Pretorius, 1857. Die Vierkleur te Potchefstroom gehys, 1857.	5 21	7 3
D	7		Ds. L. E. Brandt te Niezyl georden, 1901.	5 22	7 3
W	8			5 23	7 4
D	9		Ds. D. P. Ackerman te Wakkerstroom bevestig, 1875. Ds. P. W. van Drimmelen te Pietersburg bevestig, 1915.	5 24	7 4
V	10		Ds. S. Vermooten te Pretoria bevestig, 1926. Ds. A. J. Barger te Bovensmilde georden, 1914.	5 25	7 4
S	11		Stigting van die Gereformeerde Kerk, 1859.	5 26	7 4
S	12		Ds. J. J. Kuhn te Zwarttruggens bevestig, 1916.	5 27	7 4
M	13			5 28	7 4
D	14		Die Kerk van Wolmaransstad ingewy, 1911.	5 29	7 4
W	15			5 30	7 4
D	16			5 30	7 4
V	17			5 31	7 4
S	18		Eerste Gekomb. Kerkverg. aan die Kaap gehou, 1746	5 32	7 4
S	19			5 33	7 4
M	20			5 34	7 4
D	21		Die Gemeente Rustenburg gestig, 1850. Dr. H. C. M. Fourie te Erasmus georden, 1911.	5 34	7 4
W	22		Ds. C. H. Rautenbach te Erasmus georden, 1927.	5 35	7 3
D	23			5 36	7 3
V	24		Ds. J. J. Prinsloo te Krugersdorp bevestig, 1920.	5 37	7 3
S	25			5 37	7 2
S	26			5 38	7 2
M	27		Ds. A. J. Begemann te Pretoria bevestig, 1861.	5 39	7 1
D	28			5 39	7 1
W	29			5 40	7 1
D	30			5 41	7 0
V	31			5 41	7 0

Suid-Afrikaanse Boekwinkel

215 Pretoriusstraat,
Posbus 1016.

PRETORIA.
Foon 1159.

AFRIKAANSE KOOKBOEK deur Jeanette C. van Duyn, Sterk gebind, 266 bladsye, met afbeeldinge, Prys posvry ... 5/6

KORAALBOEKEN.—

KRIEKEN KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen ... 20/-
WOP. KORAALBOEKEN, Psalmen en Gezangen, 2 dln. gebonden ... £1.12.6
DERX KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, in 1 deel gebonden, half leren band £3.5.0
ROCCO DE VILLIERS KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen ... 10/6
DOORTMONT PSALMEN, Stafnotation ... 9/6
DOORTMONT GEZANGEN, in Letteraccoorden. Prys ... 10/6
DE HEER KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, in Cyferaccoorden ... 17/6

PSALM- EN GEZANGBOEKEN.

PSALM- EN GEZANGBOEKEN, 5½ x 4½ duim, sonder noten ... 1/5
PSALM- EN GEZANGBOEKEN, 5½ x 4½ duim, 1ste verse noten (slappe band) ... 2/9
PSALMEN EN GEZANGEN, eerste vers op noten, 4½ x 2½ duim ... 3/9
PSALMEN EN GEZANGEN, 1ste vers op noten, 4 x 2½ duim, 4/9, 5/9, 7/9, 9/9 en 10/9
PSALMEN EN GEZANGEN, 1ste vers op noten 4½ x 2½ (Verguld op Snee) ... 5/3
PSALMEN EN GEZANGEN, 1ste vers noten 5½ x 3 duim ... 4/9
PSALMEN EN GEZANGEN, 1ste vers noten, 8 x 4 duim ... 7/-
AFSONDERLIK Gebind in Leerkassie, 13/-, 15/6, 18/-, 21/6 ... 30/6
ALLE VERSE OP NOTE, 5 x 3 dm. 7/-, 9/-, 11/-, 13/-, 15/6, 17/-, 18/- ... 20/6
ALLE VERSE OP NOTE, 6 x 3½ dm. 18/- en ... 21/6
ALLE VERSE OP NOTEN, groot druk 6½ x 4 duim, gebind in sterk leerband vergulde snee, 21/6. Diets linnband ... 13/-
Groot Psalmen en Gezangen, 9 x 11½. Alle verse noten, zwart linnen ... 32/6
Groot Psalmen en Gezangen, alle verse noten 9 x 11½, zwart leer ... 52/6
Idem 8½ x 5½ linnen 26/-, zacht leer ... 43/-
PSALMEN EN GEZANGEN, 4½ x 6½ Tonic Solfá ... 8/6
36 Psalme in Afrikaans, berym deur Totius, musiek deur Jannasch; 9 x 6 duim. Prys 6/-
50 Psalmen in Afrikaans (zonder muziek), berymd deur Totius ... 2/-
Nieuwe Melodieën voor enige der Psalmen en Gezangen, Stafnotation, 10½ x 9 ... 2/9
Nieuwe Melodieën voor enige Psalmen Tonic Solfá ... 1/-

BIJBELS.

BIJBELS, klein formaat 5½ x 3½ dm. 1/9; 6 x 4 dm. 3/-; 6½ x 4½ dm. ... 4/-
BIJBELS MET DUIM INDEX, 6 x 4, 7/6 en 11/-; 6½ x 4½, 12/6. Gebonden in leer en met overslaande kanten.
BIJBELS, 5½ x 4 dm. zonder duim Index, zwart leer, goud opsnee 4/6 en 5/6 en idem met omslaande rand, 6/6.
BIJBELS met duim Index, 7 x 5, 15/9; dezelfde „India Paper,” 7 x 5, 26/6, gebonden in leer met overslaande kanten.
GROTE BIJBELS, 7½ x 5½ in linnen 6/-, in leer gebonden 8/6; 10½ x 7 dm., grote druk in sterk linnen gebonden 12/-, in leer gebonden met vergulde snee, 15/-.
GROTE BIJBELS, 8 x 6 dm. met duim Index, gebonden in leer met overslaande kanten 18/6.
GROOT 4o BIJBELS, 10½ x 7½ dm., sterk gebonden, goud opsnee met duim Index, 30/-.
GROTE BIJBEL, 11 x 7 dm., sterk gebonden met duim Index, zeer grote druk, 27/6.
GROTE BIJBEL, 12½ x 9½, zwart leder goud opsnee, £3 15s. 0d.
GROTE BIJBEL, 13 x 10½, Rood bruin leder met platen en koperen sloten, £6.12.6.
STATEN BIJBELS, 17½ x 12 dm., gebonden in rood juchtleer met koperen hoeken en knippen, £5.
DIE VIER EVANGELIË EN DIE PSALME, 6½ x 4½ dm. 1/3. Dezelfde gebonden met oud opsnee 2/3.
PIETER KEUR STATENBIJBEL, 3 delen gebonden in linnen banden, £2.17.6.

FEBRUARIE, 28 DAE.

Week.	Dag van die Maand	MAANSVERANDERINGE.	Sons	
			opg.	ond.
		6, Eerste Kwartier, 7.26 n.m. 13, Volle Maan, 10.39 v.m. 20, Laaste Kwartier, 10.44 v.m. 28, Nuwe Maan, 3.33 n.m.	Spoorweg-tyd.	
S	1	Die Kerk van Eendracht ingewy, 1919.	v m. 5 42	n.m. 7 0
S	2		5 42	6 59
M	3		5 43	6 59
D	4		5 43	6 58
W	5	Ds. H. P. Wolmarans te Pietersburg bevestig, 1927. Die Kerk van Heilbron ingewy, 1916.	5 44	6 58
D	6		5 45	6 57
V	7		5 46	6 56
S	8		5 47	6 55
S	9		5 47	6 55
M	10		5 48	6 54
D	11	Ds. M. J. Goddefroy te Lage-Zwaluwe georden, 1877.	5 48	6 54
W	12		5 49	6 53
D	13		5 50	6 52
V	14		5 50	6 52
S	15		5 51	6 51
S	16	Ds. L. E. Brandt te Johannesburg bevestig, 1908.	5 52	6 50
M	17		5 53	6 49
D	18	Martin Luther oorlede, 1546.	5 53	6 49
W	19		5 54	6 48
D	20	Die Gemeente Ventersdorp gestig, 1892.	5 55	6 47
V	21		5 55	6 46
S	22	Die eerste Kerk van Pretoria ingewy, 1857.	5 56	6 45
S	23	Die Vierkleur te Pretoria gehys, 1857.	5 56	6 44
M	24	Die Kerk van Potchefstroom ingewy, 1866.	5 57	6 43
D	25	Ds. J. v. Belkum te Varik georden, 1877. Die Kerk van Pretoria ingewy, 1905.	5 58	6 43
W	26		5 58	6 42
D	27	Amajuba 1881. Die Gemeente Johannesburg gestig, 1895.	5 59	6 41
V	28	Ds. P. W. v. Drimmelen in Humpata oorlede, 1919.	5 59	6 40

Dit sal u BETAAL om na HAAK te gaan.

ASU 'n nuwe of gebruikte kar wil koop.
U kar wil laat regmaak, skilder, spuitverf of oortrek.
Petrol, Olie, Bande of ander toebehore nodig het

Gaan dan EERSTE naar HAAK toe.

HAAKS Garages,

BPK.

Pretoria se Oudste en Grootste Garage.

Kochstraat, Pretoria

Telefoon 1823/4/5.

Postbus 769.

TAKKE:

10 Rissikstraat, Johannesburg;

20 Rothsaystraat, Benoni;

Kerkstraat, Ermelo.

Transvaal verteenwoordigers vir

WILLYS-KNIGHT en

WHIPPET KARRE.

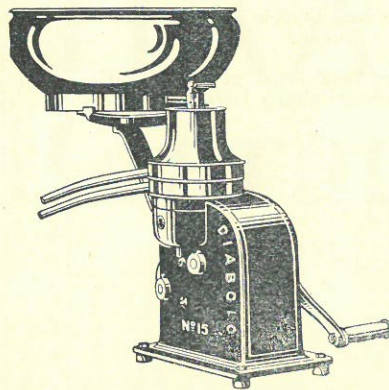
MAART, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGE.	Sons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
		8, Eerste Kwartier, 6.00 v.m. 14, Volle Maan, 8.58 n.m. 22, Laaste Kwartier, 5.13 v.m. 30, Nuwe Maan, 7.46 v.m.	Spoorweg-tyd.	
S	1		v.m.	n.m.
S	2		6 0	6 39
M	3		6 0	6 38
D	4		6 1	6 37
W	5	Hoeksteen van die Kerk van Ermelo gelê, 1910.	6 2	6 36
D	6		6 2	6 35
V	7	Ds. P. W. van Drimmelen te Zeerust georden, 1907. Ds. A. R. Smit te Pietermaritzburg bevestig, 1925.	6 3	6 34
S	8		6 3	6 33
S	9		6 4	6 32
M	10		6 4	6 31
D	11		6 5	6 30
W	12		6 5	6 29
D	13		6 6	9 28
V	14		6 6	6 26
S	15		6 7	6 25
S	16		6 7	6 24
M	17		6 8	6 23
D	18		6 8	6 22
W	19		6 9	6 21
D	20	Ouderl. A. Rocher van Ventersdorp oorlede, 1912.	6 9	6 20
V	21	Ds. A. J. G. Oosthuizen te Germiston georden, 1924.	6 10	6 19
S	22		6 10	6 18
S	23		6 10	6 17
M	24		6 11	6 16
D	25	Die Kerk te Potgietersrust ingewy, 1924.	6 11	6 15
W	26	Ds. M. J. Goddefroy te Middelburg bevestig, 1905.	6 12	6 14
D	27		6 13	6 13
V	28	Die Kerk van Ventersdorp ingewy, 1913.	6 13	6 12
S	29		6 14	6 11
S	30		6 14	6 10
M	31		6 15	6 8
			6 15	6 7

„DIABOLA” Melkerygereedskap

Roomafskeiers, Karrings, ens.

Die MEES DOELMATIGE Masjien van sy soort wat verkrybaar is.

Ons het die genoeë bekend te maak, dat ons een van die grootste fabriek vir melkerygereedskap in die wêreld verteenwoordig.

Hierdie masjiene is 100% doelmatig, meer room, meer botter en minder arbeid is die vernaamste kenmerke wat die wêreldwye reputasie van hierdie eerste klas masjiene gevestig het.

Die eerste koste van 'n „Diabolo” Roomafskeier mag enigsins meer wees dan wat u betaal vir 'n minderwaardige masjien, maar onthou wel dat u produksie grootliks afhang van die doelmatigheid en duursaamheid van u masjien.

Koop daarom 'n „DIABOLO”

U EERSTE KOSTE SAL U LAASTE WEES.

Hulle sal die meeste masjiene op die Suid-Afrikaanse mark in duursaamheid oortref.

Stinnes (S.A.) Bep.

Posbus 3946, JOHANNESBURG.

Durban, Posbus 1393.

Kaapstad, Posbus 677.

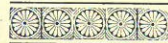
APRIL, 30 DAE.

Dag van die Week.		Maand.		MAANSVERANDERINGE.		Sons	
				6, Eerste Kwartier, 1.25 n.m. 13, Volle Maan, 7.48 v.m. 21, Laaste Kwartier, 0.08 v.m. 23, Nuwe Maan, 9.08 n.m.		opg. ond.	
						Spoorweg-tyd.	
						v.m.	n.m.
D	1			Dr. J. H. Greyvenstein Hoogleraar te Pretoria, 1917 Dr. S. P. Engelbrecht Hoogleraar te Pretoria, 1921.		6 15	6 6
W	2			Ds. W. P. J. Poën te Potchefstroom bevestig, 1926		6 16	6 5
D	3					6 16	6 4
V	4					6 17	6 3
S	5					6 17	6 2
S	6			Aank. v. Riebeeck in Tabelbaai 1552; Gemeente Chris-siesmeer gest. 1892.		6 18	6 1
M	7					6 18	6 0
D	8			Die Kerk van Nylstroom ingewy, 1922.		6 19	5 59
W	9			Ds. L. E. Brandt te Pietersburg bevestig, 1904.		6 19	5 58
D	10					6 20	5 57
V	11			Ds. J. J. Prinsloo te Standerton bevestig, 1919.		6 20	5 56
S	12			Die Kerk van Bronkhorstspuit ingewy, 1913.		6 21	5 55
S	13			Oud. M. J. Prinsloo van Witfontein oorlede, 1892. Ds. P. W. Venter te Volksrust georden, 1929.		6 21	5 54
M	14					6 21	5 53
D	15			Hoeksteen van die ou Kerk van Ventersdorp gelê, 1893.		6 22	5 52
W	16					6 22	5 51
D	17			Ds. M. J. Goddefroy emeritus, 1917.		6 23	5 50
V	18					6 23	5 49
S	19			Die eerste Kerk van Potchefstroom ingewy, 1851. Ds. T. F. J. Dreyer te Standerton georden, 1924.		6 24	5 48
S	20			Hoeksteen van die Kerk op Chrissiesmeer gelê, 1892.		6 24	5 47
M	21			Ds. G. W. Smits te Rustenburg bevestig, 1861. Ds. N. J. v. Warmelo oorlede, 1892.		6 25	5 46
D	22			Eerste Kerk van Middelburg ingewy, 1876. Ds. S. J. Strydom te Makwassie bevestig, 1929.		6 25	5 45
W	23			Die Kerkraad op Witfontein wil nie verenig nie, 1886.		6 26	5 44
D	24			Oud. F. G. Wolmarans van Potchefstroom oorlede, 1872.		6 26	5 44
V	25			Protes van die Hervormers te Spiers, 1529—vandaar Protestante.		6 27	5 43
S	26			Eerste Kerk van Rustenburg ingewy, 1851.		6 27	5 42
S	27					6 28	5 41
M	28					6 28	5 40
D	29					6 29	5 39
W	30					6 29	5 38

Let op Die Boeke wat hier geadverteer word!!

- ARBEZ, D', Mooi Annie.** In Afrikaans bewerk deur Dr. P. C. Schoonees. Posvry ... 4/3
- „ **Die Lewe van Paul Kruger.** Posvry ... 3/3
- „ **Kort Geskiedenis van die Hugenote.** Posvry 3/3
- „ **Dawid Malan** (4e druk). Posvry ... 4/3
- „ **Swart en Wit.** Posvry ... 4/3
- „ **Die Famielie van die Sieketrootster.** Posvry 4/3
- POSTMA, Dr. F., Hy het sy Merk Gemaak.** Posvry ... 7/-
- „ 'n Boeiende Kristelike roman.
- „ **Kleopatra.** 'n Historiese roman uit die Griekse en Romeinse tyd. Posvry 6/6
- LEWIS WALLACE, Ben Hur.** 'n Beroemde boek, pragtig geïllustreer vir slegs, postvry 4/6
- Mev. B. J. WEBB, Naomie.** Pragtige boek met prente. Posvry ... 4/3
- DIE AFRIKAANSE DROOMBOEK.** 'n Komplete Droomuitlegger. Posvry ... 2/6
- Bevattende 2000 verklaringe van drome en voortekens, benewens waarsêery met teeblare, posseeltaal en blomtaal.

Vra ons gratis pryslyste van Afrikaanse en Nederlandse Boeke, Bybels, Psalm en Gesangboeke, Muurtekse, Bybelse Plate, Sondagskoolbeloningskaartjies, ens., ens.

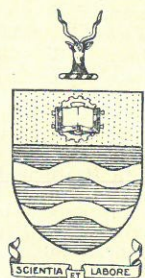

J. H. DE BUSSY,
Posbus 460. Pretoria.

MEI, 31 DAE.

Dag van die Week.	Maand	MAANSVERANDERINGE.	Sons	
			opg. ond.	Spoorweg-tyd.
		5, Eerste Kwartier, 6.53 n.m. 12, Volle Maan, 7.29 n.m. 20, Laaste Kwartier, 6.22 n.m. 28, Nuwe Maan, 7.37 v.m.		
D	1		v.m. 6 30	n.m. 5 37
V	2		6 31	5 36
S	3	Dr. J. H. Greyvenstein te Pretoria bevestig, 1914. Ds. J. G. M. Dreyer te Dullstroom bevestig, 1924.	6 32	5 35
S	4	Ds. A. R. Smit Hulpprediker te Pretoria, 1929.	6 32	5 34
M	5	Ds. A. J. Barger te Johannesburg bevestig, 1918.	6 33	5 34
D	6		6 33	5 33
W	7	Ds. G. W. Smits in Den Haag georden, 1860. Ds. J. J. Kuhn te Krugersdorp bevestig, 1909.	6 34	5 32
D	8	Prof. Dr. P. J. Muller te Pretoria bevestig, 1904. Die Gemeente Memel gestig, 1915.	6 34	5 32
V	9		6 35	5 31
S	10		6 35	5 30
S	11	Die Kerk van Witbank ingewy, 1929.	6 36	5 30
M	12	Eerste Avondmaalsviering aan die Kaap, 1652.	6 36	5 29
D	13		6 37	5 29
W	14		6 38	5 28
D	15	Die Hervormer uitgekom, 1909. Die Gem. Schweizer Reneke gestig, 1925.	6 38	5 28
V	16		6 39	5 27
S	17		6 39	5 27
S	18		6 40	5 26
M	19		6 40	5 26
D	20		6 41	5 25
W	21	Ds. Alers te Cermiston bevestig, 1921.	6 41	5 25
D	22		6 42	5 25
V	23		6 43	5 24
S	24		6 43	5 24
S	25		6 44	5 24
M	26		6 44	5 23
D	27	Aankoms van Ds. v. d. Hoff te Potchefstroom, 1853 Ds. M. M. Grobler te Brakpan bevestig, 1928.	6 45	5 23
W	28	Ds. P. S. Grobler te Krugersdorp georden, 1922.	6 45	5 23
D	29	Ds. G. W. Smits oorlede, 1894. Ds. S. P. Engelbrecht georden, 1921.	6 46	5 23
V	30		6 46	5 22
S	31		6 47	5 22

Uniwersiteit van die Witwatersrand. JOHANNESBURG.

Rektor: H. R. RAIKES, A.F.C., M.A.

Registrateur:

H. W. J. VAN DER BRUGGE, M.A., LL.B., J.P.

Die Universiteit bied kursusses aan vir grade in die volgende Fakulteite:

Lettere,	Ingenieurswetenskap,
Wetenskappe.	Handelswetenskap,
Medisyne,	Regte.

en Diploma-kursusse in:

Klassieke,	Ekonomie,
Afrikaans,	Aardrykskunde,
Frans,	Musiek,
Duits,	Boukunde, en
Bantoe-tale,	Aktuariëse
Wysbegeerte,	Wetenskap.

Ook voortsettingskursusse vir gegraduatees in:

Openbare Gesondheid,
Tropiese Geneeskunde en Gesondheidsleer,
Sielkundige Geneesleer.

Spesiale namiddag en aandklasse word gehou vir onderwysers en andere, wat 'n graad wil behaal of op andere wyse hulle kwalifikasies wil verbeter.

Losieshuise vir manlike en vir vroulike studente is beskikbaar in die pragtige en uitgestrekte gronde van Milner Park.

Studiebeurse is beskikbaar in alle fakulteite, en alle studente kan daarvoor in aanmerking kom

Eksemplare van die kalender, is sonder koste verkrygbaar by die Registrateur, Posbus 1176, Johannesburg.

JUNIE, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGE. 3, Eerste Kwartier, 11.56 n.m. 11, Volle Maan, 8.12 v.m. 19, Laaste Kwartier, 11.00 v.m. 26, Nuwe Maan, 3.47 n.m.	Sons	
			opg. ond.	
Week.	Maand		Spoorweg-tyd.	
		v.m.	n.m.	
S	1	Dr. B. Gemser Hoogleraar te Pretoria, 1923.	6 47	5 22
M	2	Die Gemeente Gwelo gestig, 1923.	6 47	5 22
D	3	Oud. G. J. Engelbrecht van Standerton oorlede, 1901.	6 48	5 22
W	4		6 48	5 22
D	5	Ds. J. v. Belkum te Rustenburg bevestig, 1891. Uitspraak Hoog Ger. Hof in sake Trichardtsfontein, 1893.	6 49	5 22
V	6	Gemeente Humpata gestig. 1910. Dr. Fourie te Johannesburg bevestig, 1924.	6 49	5 21
S	7		6 50	5 21
S	8		6 50	5 21
M	9		6 51	5 21
D	10	Ds. J. Beyer te Standerton bevestig, 1899.	6 51	5 21
W	11		6 51	5 21
D	12		6 52	5 21
V	13	Die Kerk van Ermelo ingewy, 1910.	6 52	5 21
S	14		6 52	5 21
S	15	Ds. N. J. v. Warmelo te Potchefstroom georden, 1864.	6 53	5 21
M	16		6 53	5 22
D	17		6 53	5 22
W	18	Ds. F. S. du Toit van Ventersdorp oorlede, 1914. Ds. P. J. J. Venter te Lichtenburg georden, 1921.	6 53	5 22
D	19		6 54	5 22
V	20	Kcmt. Salomon Prinsloo oorlede, 1918.	6 54	5 22
S	21		6 54	5 22
S	22	Ds. D. F. Erasmus te Pietermaritzburg bevestig, 1918.	6 54	5 22
M	23		6 54	5 22
D	24		6 54	5 23
W	25		6 54	5 23
D	26		6 55	5 23
V	27		6 55	5 24
S	28	Ds. A. J. Begemann emeritus, 1872.	6 55	5 24
S	29		6 55	5 25
M	30		6 55	5 25

Van Heiningpaal tot Plaashuis

Enige soort van Plaashuis kan beter gemaak word met konkreet. Dit is gemaklik en gou om te gebruik, kan vir enige verlangde doel aangewend word en is sterk en duursaam.

Skryf om advies en besonderhede.

PRETORIA - PORTLAND-SEMENT

Pretoria Portland Sement word in Suid-Afrika gemaak deur Suid-Afrikaanse werksmense en kapitaal en die hele opbrings van die industrie word in Suid-Afrika spandeer.

Elke sak is ten volle gewaarborg.

PRETORIA PORTLAND CEMENT CO., BEPERK,

Posbus 3811.

JOHANNESBURG.

Tel. "Cement."

JULIE, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGE. 3, Eerste Kwartier, 6.03 v.m. 10, Volle Maan, 10.01 n.m. 19, Laaste Kwartier, 1.29 v.m. 25, Nuwe Maan, 10.42 n.m.	Sons	
Week.	Maand.		opg.	ond.
			Spoorweg-tyd.	
			v.m.	n.m.
D	1		6 55	5 26
W	2		6 55	5 26
D	3		6 55	5 26
V	4		6 55	5 26
S	5		6 55	5 27
S	6		6 55	5 27
M	7	Die Kerk van De la Rey ingewy, 1928.	6 55	5 27
D	8	Die Gemeente Bloemhof gestig, 1916. Ds. H. P. Wolmarans te Zeerust georden, 1922.	6 55	5 28
W	9	Oud. S. E. Grobler van Zoutpansberg oorlede, 1903.	6 55	5 28
D	10	Kalvyn gebore, 1509.	6 55	5 28
V	11		6 55	5 29
S	12		6 55	5 29
S	13		6 55	5 29
M	14		6 54	5 30
D	15	Verlating van Schoemansdal, 1867.	6 54	5 30
W	16		6 54	5 30
D	17	Oud. J. v. Graan van Ventersdorp oorlede, 1917.	6 54	5 31
V	18	Ds. N. J. v. Warmelo te Heidelberg bevestig, 1868.	6 53	5 31
S	19	Ds. L. G. F. Biccard oorlede, 1900.	6 53	5 32
S	20		6 53	5 32
M	21		6 52	5 33
D	22		6 52	5 33
W	23		6 52	5 34
D	24	Ds. L. G. F. Biccard te Zoutpansberg bevestig, 1875	6 51	5 35
V	25	Afskeid van Prof. Dr. P. J. Muller van Pretoria, 1909.	6 51	5 35
S	26	Kerkorde van de Mist ingevoer, 1804.	6 50	5 36
S	27	Die Prokurasie Kommissie gestig, 1890.	6 49	5 37
M	28		6 49	5 37
D	29		6 48	5 38
W	30	Ds. N. J. v. Warmelo te Schoemansdal bevestig, 1864	6 47	5 38
D	31		6 47	5 38

M. E. PIESOLD,

Optiesiën, Oorlosiemaker en Juwelier.

Posbus 143,

STANDERTON.

Vir Brille, Oorlosies, Klokke, Juwele gaan na bogenoemde firma wat U alle moontlike tevredenheid sal gee teen die laagste pryse.

Hier is 'n getuigskrif:

No. 1st. 1901.

Mnr. Piesold,

Waarde Heer,—Ek wens U hiermee te bedank vir U groot sorg en geduld met my oë. Die bril wat U my gegee het, pas my beter dan enige wat my sedert die afgelope 9 jaar dat ek hulle moes dra voorgeskrewe was.

Ek is hoogs tevrede oor U bekwaamheid en sal U seker aan ander wat ly soos ek aanbeveel.

Die Uwe,
(Get.) ROBERT P. SMITH.

Dit is 'n egte kopie van die getuigskrif deur my ontvang.

SALAMANDER

Brand-Versekeringsmaatskappy
van Amsterdam.

Ons het nou 'n nuwe besondere lae tarief, **spesiaal vir eiendomme van Protestantse Kerke in die Unie.**

Polisse in die Afrikaanse taal.

Skade deur weerlig ook gedek, onverskillig of daarby brand ontstaan of nie.

Skade word direk gereëld en betaal deur die ondergetekende gevolmagtigde Hoof-agente.

TAYLOR EN GEERLING

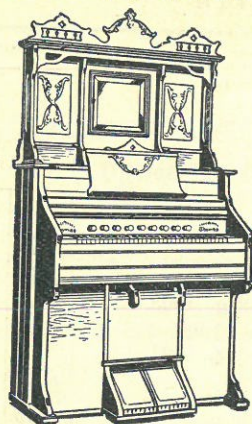
29 Kerkplein.

PRETORIA.

Posbus 738.

AUGUSTUS, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGE. 1, Eerste Kwartier, 2.26 n.m. 9, Volle Maan, 0.58 n.m. 17, Laaste Kwartier, 1.31 n.m. 24, Nuwe Maan, 5.37 v.m. 31, Eerste Kwartier, 1.57 v.m.	Sons.	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg-tyd.	
V	1		v.m.	n.m.
S	2		6 46	5 39
S	3	Ds. J. v. Belkum te Heidelberg bevestig, 1903.	6 46	5 40
M	4	Oud. A. Albers van Humpata oorlede, 1928. Ds. J. G. M. Dreyer te Ermelo bevestig, 1928.	6 45	5 40
D	5		6 44	5 41
W	6		6 44	5 41
D	7		6 43	5 42
V	8	Die eerste Alg. Kerkverg. van die Ned. Herv. Kerk te Rustenburg geopen, 1853.	6 42	5 43
S	9	Ds. M. J. Goddefroy oorlede, 1920.	6 41	5 43
S	10		6 40	5 44
M	11		6 40	5 44
D	12		6 39	5 45
W	13		6 38	5 45
D	14		6 37	5 46
V	15	Vertrek van Ds. N. J. v. Warmelo uit Holland naar Suid-Afrika, 1862.	6 36	5 46
S	16	Die Gemeente van Vereeniging gestig, 1913.	6 36	5 47
S	17	Die Kerk van Venterskroon ingewy 1889. Ds. A. Lagerwy oorlede, 1898.	6 35	5 47
M	18	Ds. D. v. d. Hoff in Den Haag georden, 1852.	6 34	5 48
D	19		6 33	5 48
W	20	Eerste Doopbediening aan die Kaap, 1653.	6 32	5 49
D	21		6 31	5 49
V	22		6 31	5 49
S	23	Ds.* J. v. Arckel eerste predikant aan die Kaap, 1665	6 30	5 50
S	24	Bloedbad van St. Bartholomeus, 1572. Samekoms van die vergadering onder leiding van Pres. Kruger om kerkkwessie te bespreek, 1891.	6 29	5 50
M	25		6 28	5 51
D	26		6 27	5 51
W	27		6 26	5 51
D	28		6 25	5 52
V	29		6 24	5 52
S	30		6 23	5 53
S	31	Die Lydenburgse Gemeente skei sig van die Herv. Kerk af 1954.	6 22	5 53
			6 21	5 54

R. MÜLLER, KAAPSTAD,

die ou beproefde huis vir
beste en gewaarborgde

PIANOS,

Huis- en Kerk-ORRELS,
Spreekmasjiens, Viols,

Harpe, Kitaars, Konsertinas en alle andere Musiek-
Instrumente van die kleinste tot die grootste.

As u opregte eerlike waarde vir u geld begeer en volle
bevrediging dan kan u gewis nie beter doen dan u
order aan R. MÜLLER toe te vertrou.

Skryf nou om jongste
lyste met volle beson-
derhede.

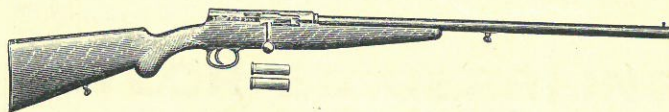
U sal geld bespaar!

R. MÜLLER het ook 'n spesiale afdeling vir beste
Duitse WAPENS en PATRONE en voorsien MAUSER
GEWERE van alle kaliebers, ook vir grootwild.

Enigste Agent vir die beroemde Duitse JAGDKÖNIG
Haelpatrone.

Geïllustreerde katalogus H.A.29 gratis op aansoek.

SEPTEMBER, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGE.	Sons	
Week.	Maand		opg. ond.	
		8, Volle Maan, 4.48 v.m. 15, Laaste Kwartier, 11.13 n.m. 22, Nuwe Maan, 1.42 n.m. 29, Eerste Kwartier, 4.58 n.m.	Spoorweg-tyd.	
M	1		n.m.	n.m.
D	2	Ds. D. v. d. Hoff gebore, 1814.	6 20	5 54
W	3		6 19	5 54
D	4		6 18	5 55
V	5		6 17	5 55
S	6		6 15	5 56
S	7		6 14	5 56
M	8	Ds. N. J. v. Warmelo gebore, 1835.	6 13	5 57
D	9		6 12	5 57
W	10		6 11	5 58
D	11		6 10	5 58
V	12	Die Kerk van Vrededorp ingewy, 1908.	6 9	5 58
S	13		6 8	5 59
S	14		6 7	5 59
M	15		6 6	5 59
D	16		6 5	6 0
W	17		6 3	6 0
D	18		6 2	6 1
V	19		6 1	6 1
S	20	Die Huweliks Ordonnansie van de Mist ingevoer, 1801.	6 0	6 1
S	21		5 59	6 2
M	22		5 58	6 2
D	23	Ds. P. W. Ennis te Klerksdorp bevestig, 1905.	5 57	6 2
W	24	Ds. P. J. J. Venter te Zeerust bevestig, 1927.	5 56	6 2
D	25		5 55	6 3
V	26		5 53	6 3
S	27		5 52	6 4
S	28	Die Kerk op Witpoort ingewy, 1912.	5 51	6 4
M	29		5 50	6 5
D	30	Ds. M. J. Goddefroy te Witfontein bevestig, 1887.	5 49	6 6
			5 48	6 6

KOOP PICKSTONE SE VRUGTEBOME

WAAROM?

Omdat ons vir meer as 38 jaar aan alle kwekers 'n eerlike behandeling gegee het, en grootliks gehelp het om die

VRUGTE-INDUSTRIE

op 'n gesonde grondslag te vestig, en gedurende al hierdie jare is elke woord van raad in Afrikaans gepubliseer geword. Dit is, glo ons, 'n unieke rekord in die handelslewe van ons land.

Skryf om Geillustreerde Pryslys, ens., aan

H. E. V. PICKSTONE & BR.,

BEPERK,

P.K. SIMONDIUM, K.P.

OKTOBER, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGE.	Sons	
Week.	Maand.		opg.—ond.	
		7, Volle Maan, 8.56 n.m. 15, Laaste Kwartier, 7.12 v.m. 21, Nuwe Maan, 11.48 n.m. 29, Eerste Kwartier, 11.22 v.m.	Spoorweg-tyd.	
W _f	1		v.m.	n.m.
D	2		5 47	6 6
V	3		5 45	6 7
S	4	Ds. A. J. Barger te Middelburg bevestig, 1919.	5 44	6 7
S	5		5 43	6 8
M	6		5 42	6 8
D	7	Oud. D. P. J. v. Schalkwyk van Trichardts oorlede, 1911.	5 41	6 9
W	8		5 40	6 9
D	9	Ds. D. v. d. Hoff oorlede, 1881.	5 39	6 10
V	10	Ds. S. J. Strydom te Krugersdorp bevestig, 1914.	5 38	6 10
S	11	Die Hervormer Ulrich Zwingli gesneuwel, 1531.	5 37	6 11
S	12		5 36	6 11
M	13		5 35	6 12
D	14		5 34	6 12
W	15	Hoeksteenlegging van die Kerk van Pietersburg, 1892.	5 33	6 12
D	16	Afskeidspreek van Ds. Jac. van Belkum met sy emeritaat, 1927.	5 32	6 13
V	17	Ds. S. Vermooten te Zeerust georden, 1915.	5 31	6 13
S	18		5 30	6 14
S	19		5 29	6 15
M	20	Die Kerk van Louis Trichardt ingewy, 1906.	5 28	6 15
D	21	Oud. F. Boshoff van Waterberg oorlede, 1918.	5 27	6 16
W	22	Die Edikt van Nantes herroep, 1685.	5 26	6 16
D	23	Ds. D. F. Erasmus te Ventersdorp bevestig, 1920.	5 25	6 17
V	24		5 24	6 17
S	25		5 23	6 18
S	26		5 22	6 18
M	27	Ds. L. E. Brandt te Vereeniging bevestig, 1923. Ds. P. J. J. Venter te De la Rey bevestig, 1923.	5 22	6 19
D	28		5 21	6 20
W	29		5 20	6 20
D	30	Ds. J. J. Prinsloo te Trichardts bevestig, 1909.	5 19	6 21
V	31	Hervormingsdag. Samekoms Komm. N. Herv. en N. Geref. om oor kerkvereniging te handel, 1882.	5 19	6 22
			5 18	6 23

Vrugtebome

ALVORENS u geokku-
leerde Vrugtebome plant,
vra eers ons Katalogus
van Perskes, Appels, Pere,
Pruime, Appelkose, Aman-
dels, Kwepers, Druie, Vye,
Moerbe, ens., ens., wat gra-
tis aan u gestuur word.

Ons betaal spoorvrag op
alle bestellings en gee gratis
inligting uit ons 22-jarige be-
staan.

G. P. Brits en Broer

P. K. Jachtfontein,

Via Johannesburg.

NOVEMBER, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGE. 6, Volle Maan, 0.28 n.m. 13, Laaste Kwartier, 2.27 n.m. 20, Nuwe Maan, 0.21 n.m. 28, Eerste Kwartier, 8.18 v.m.	Sons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg-tyd.	
S	1		v.m.	n.m.
S	2	Eerste Alg. Kerkverg. Ned. Herv. Kerk te Kaapstad, 1824.	5 17	6 23
M	3	Hoeksteenlegging eerste Herv. Kerk op Christiana, 1876.	5 16	6 24
D	4		5 16	6 25
W	5	Naam Hervormd in die Kaap verander in Gereformeed, 1842. Aankoms van Ds. D. v. d. Hoff in Suid-Afrika, 1852	5 16	6 26
D	6		5 15	6 26
V	7		5 15	6 27
S	8		5 14	6 28
S	9		5 14	6 28
M	10	Martin Luther gebore, 1483.	5 13	6 29
D	11		5 13	6 30
W	12		5 12	6 30
D	13		5 12	6 31
V	14		5 11	6 32
S	15	Ds. A. J. Begemann oorlede, 1925.	5 11	6 33
S	16		5 11	6 34
M	17		5 10	6 35
D	18		5 10	6 35
W	19	Hoeksteen van die Kerk te Potgietersrust, 1921.	5 10	6 36
D	20	Die Kerk op Eldoret ingewy, 1921.	5 9	6 36
V	21	Ds. H. D. v. Broekhuizen Predikant van die Hervormde Kerk, 1917.	5 9	6 37
S	22	Die Gemeente Trichardts gestig, 1879.	5 8	6 38
S	23		5 8	6 38
M	24		5 8	6 39
D	25	Ds. W. P. J. Poën te Pietersburg bevestig, 1922.	5 7	6 40
W	26	Die Kerk van Memel ingewy, 1915.	5 7	6 41
D	27	Die Kerk van Bethal ingewy, 1926.	5 7	6 42
V	28		5 7	6 42
S	29		5 7	6 43
S	30		5 7	6 43

M. SCHWARTZ & KIE.

"DIE HUIS VIR WAARDE."

ALGEMENE HANDELAARS EN DIREKTE IMPORTEURS.

AGENTE VIR McCORMICK-DEERING LANDBOU-

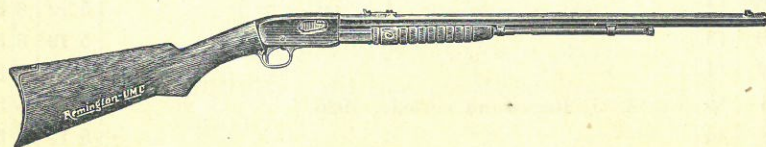
MASJINERIE, McCORMICK TREKKERS, HOOSIER

PLANTERS, BULL DOG PLOEE, ENS.

Posbus 38.

ERMELO.

Foon 8.

SCHRIJF AAN:

G. F. PERRINS & COY., Bept.

201 PRETORIUSSTRAAT, PRETORIA.

Postbus 327.

om hun geïllustreerde Prijslijst van

WAPENS EN AMMUNITIE.

POSTVRIJ.

DESEMBER, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGE.	Sons	
Week.	Maand		opg. ond.	
		6, Volle Maan, 2.40 v.m. 12, Laaste Kwartier, 10.07 n.m. 20, Nuwe Maan, 3.24 v.m. 28, Eerste Kwartier, 5.5 v.m.	Spoorweg-tyd.	
M	1		v.m.	u.m.
D	2		5 7	6 44
W	3		5 7	6 45
D	4	Die Ned. Geref. Kerk in die S.A.R. gestig, 1866.	5 7	6 46
V	5		5 7	6 47
S	6	Voortrekkersgelofte, 1838.	5 7	6 48
S	7	Die Ned. Herv. of Geref. Kerk gestig, 1885.	5 7	6 49
M	8		5 8	6 50
D	9		5 8	6 50
W	10		5 8	6 51
D	11		5 8	6 51
V	12	Ds. C. W. du Toit emeritus, 1918.	5 9	6 52
S	13		5 9	6 52
S	14		5 10	6 53
M	15		5 10	6 54
D	16	Dingaansdag, 1838. Hoeksteenlegging van die Kerk van Middelburg, 1896.	5 11	6 55
W	17		5 11	6 55
D	18	Die Kerk van Vereeniging ingewy, 1915.	5 11	6 56
V	19		5 12	6 57
S	20		5 12	6 57
S	21	Oud-oud. G. J. Z. Helberg van Zoutpansberg oorlede, 1926.	5 13	6 58
M	22		5 13	6 59
D	23		5 14	6 59
W	24		5 14	7 0
D	25		5 15	7 0
V	26	Hoeksteenlegging van die Kerk van Potchefstroom, 1859.	5 15	7 1
S	27		5 16	7 1
S	28	Prof. D. Postma oorlede, 1890.	5 16	7 1
M	29	Die Kerk van Germiston ingewy, 1917.	5 17	7 2
D	30		5 17	7 2
W	31	Die Gemeente Heidelberg gestig, 1865.	5 18	7 2

HOGERE OOST-EINDSCHOOL

Hoërskool met moderne leerplan in Afrikaans en Nederlands.

Besondere leerplanne in oorleg met ouers.

ELKE KIND KOM IN AANRAKING MET ALBEI TALE, EN MAG DAARBY DUIDS EN ENGELS TOT DIE SELFDE HOOGTE AS DIE MOEDER-TAAL KIES.

Latyn en moderne taal. Geleentheid vir studie van die Franse taal.

Houtwerk-, teken-, sang- en musieklesse sonder ekstra koste.

Kursus in naaldwerk en gesondheidsleer vir meisies.

Na keus Matriekeksamen met ses, of vyf vakke sonder wiskunde.

Goed ingerichte laboratoria met individuele metodes.

Staf van akademies geskoolde leerkragte. Aansluiting op Europese Uniwersiteite.

Gesond geleë koshuis, Reitzstraat, onder toesig van Beherende Liggaam:—die here Prof. J. Greyvensteyn, Ds. D. Rumpff, B. Lingbeek, J. G. Kraan, N. van Malsen en A. A. de Kock.

Dr. J. A. VALKS, B.A.,

Prinsipaal.

Die Nederduits Hervormde Kerk van Afrika.

Die Algemene Kerkvergadering van die Nederduits Hervormde Kerk van Afrika kom gewoonlik alle drie jaar bymekaar (Art. 12 van die Kerkwet), en bestaan uit al die diensdoende predikante, en hoogstens twee ouderlinge en een diaken uit elke Gemeente, asook die Professore in die Teologie vanweë die Ned. Hervormde Kerk, en die emeriti predikante, beide met adviserende stem (Art. 9). Die laaste Algemene Kerkvergadering is in Augustus 1928 gehou.

Die Algemene Kerkvergadering het die volgende benoemings gedaan:

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering.
Voorsitter: Ds. L. E. Brandt; sek., Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Visevoors.: Ds. S. Vermooten; sek., Ds. J. J. Prinsloo.

Skriba: Ds. A. J. Barger; sek., Ds. C. H. Rautenbach.

Ouderlinge: N. J. Campher; sek., T. F. J. Dreyer.

F. W. C. Buitendach; sek., C. J. Bodenstein.

Dr. S. P. Engelbrecht; sek., J. D. Reyneke.

G. J. Engelbrecht; sek., C. P. S. Barnard.

D. B. Bierman; sek., J. P. Prinsloo.

A. H. Koomans; sek., J. H. Vorster.

Die adres van die Skriba is: Ds. A. J. Barger, Langstraat, Middelburg, Transvaal, Tel. 159.

Die Finansiële Kommissie.

Ds. L. E. Brandt, Ds. A. J. G. Oosthuizen, Dr. B. de Loor, J. J. Prinsloo, T. F. J. Dreyer.

Die Kuratorium.

Ds. Jac. van Belkum, Ds. L. E. Brandt, Ds. J. G. M. Dreyer, Ds. C. H. Rautenbach, J. H. Vorster, A. H. Koomans, J. P. Prinsloo, J. J. Prinsloo, Dr. B. de Loor.

Die Koedoe Apteek van Pretoria beveel hulle aan vir enige ding wat u gewoonlik van 'n apteek kry. Vra ons prys koerant in Afrikaans en u kry dit gratis. Dit gee u die laagste pryse vir:—

**HOMOPATIESE MEDISYNE
Dr. SCHUSSLER SE BIOGEMIESE MEDISYNE
PATENT EN HOLLANDSE MEDISYNE
HAMILTON SE HOOPFYN POEIER
AFNEMERS GOEDERE. KAMERA'S EN FILMS**

LET OP: Die grootste en beste inrigting vir die ontwikkel van u films en vir die maak van afdukkies daarvan. Vlug, goedkoop en pragtige werk!

BRILLE EN BRILGLASE.

LET OP: Die Optiese afdeling staan nou onder toesig van Mnr. P. G. A. SPRUYT, F.S.M.C., F.B.O.A., F.I.O., Londen.

Sy advies is gratis. Kom en sien hom.

Ons verskaf nou brille vanaf 10/- en ons spesialiseer in "ver en naby sien" in een lens.

**Die Adres van die Koedoe Apteek is
211-213, Pretoriusstraat, Pretoria.**

Premier Motor Works

AGENTE VIR

**HARLEY-DAVIDSON en MATCHLESS
MOTORFIETSE.**

**DAMES, HERE EN KINDERFIETSE.
ALTIJD IN VOORRAAD.**

GERARD. H. BRAAK.

Bus 694.

Foon 2694.

Hoek van Schoeman en St. Andriesstraat.

Kommissie van Redaksie van die Hervormer en die Almanak.

Prof. Dr. S. P. Engelbrecht, Hoofredakteur; Ds. Jac. van Belkum, Ds. G. E. Alers, Prof. Dr. J. H. Greyvenstein, Ds. H. P. Wolmarans, Ds. T. F. J. Dreyer, Ds. J. G. M. Dreyer, Ds. L. E. Brandt.

Eksaminatore vir die Proponentseksamen.

Ds. J. J. Prinsloo; sek., Ds. T. F. J. Dreyer.
Ds. C. H. Rautenbach; sek., Ds. H. P. Wolmarans.

Kommissie vir die Bybelvertaling.

Ds. J. J. Kuhn en Ds. T. F. J. Dreyer.

Lid van die Vertalingskommissie.

Dr. H. C. M. Fourie.

Kommissie vir die Jeug.

Ds. W. P. J. Poën, Prof. Dr. B. Gemser, Ds. A. J. G. Oosthuizen, Ds. T. F. J. Dreyer, Ds. M. M. Grobler, Ds. J. G. M. Dreyer.

Sendingskommissie.

Dr. H. C. M. Fourie, Prof. Dr. B. Gemser, Ds. G. E. Alers, Ds. P. S. Grobler, T. C. J. Erasmus, D. S. Bekker.

Kommissie van die Liederbundel.

Ds. L. E. Brandt, Ds. W. P. J. Poën, Ds. G. E. Alers, Mevr. Ds. Erasmus, Mevr. Dr. Fourie.

Weeshuiskommissie.

Ds. Jac. van Belkum, Ds. L. E. Brandt, Ds. P. S. Grobler.

Kommissie vir Formuliere en Liturgiese Geskrifte.

Prof. Dr. J. H. Greyvenstein, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht, Ds. S. Vermooten.

Regskommissie.

Prof. Dr. J. H. Greyvenstein, Ds. J. J. Prinsloo, Prof. Dr. D. Pont.

Sieketrooster.

Ouderling C. P. S. Barnard.

Administrateur.

J. H. Janson, Posbus 1219, Pretoria.

DIE TEE

"FIVE ROSES"

*Sonder Die
Tannien-Stof*

J. PELSER.

Die Voornaamste Bakker van Dorp en Distrik.

En Meester in die Kunst van Koekmakerij.
Koeke word gemaak volgens bestelling en voorneming vir
enige geleentheid.

**ALGEMENE EN PROWIESIE HANDELAAR EN
RESTAURANT HOUEER.**

Waar alles van die Beste verkrybaar is

'N PROEFBESTELLING WORD VERSOEK, EN ABSOLUUT
TEVREDENHEID WORD VERSEKER.

Bus 160.

STANDERTON.

Foon 58.

Kerklike Publikasies—

De Hervormer, verskyn iedere veertien dae. Prys
7/6 per jaar.

Die Almanak, verskyn jaarliks. Prys 1/-.

VROEERE PREDIKANTE SEDERT 1853.

*(Die eerste predikante onder die Voortrekkers was die
Sendelinge Erasmus Smit en Daniel Lindley.)*

- 1853 D. van der Hoff, Potchefstroom 1853, oorlede 1881.
- 1861 A. J. Begeman, Pretoria 1861, emeritus 1872, oorlede 1925.
- 1861 G. W. Smits, Rustenburg 1861, emeritus 1886, oorlede 1894.
- 1864 N. J. van Warmelo, Zoutpansberg 1864, Heidelberg 1868 (verenig 1885, oorlede 1892).
- 1864 P. A. C. van Heyningen (Lydenburg 1859), onder die Kerkverband van die Ned. Her. Kerk 1864 (Kroonstad 1866, emeritus 1894, oorlede 1907).
- 1875 D. P. Ackerman, Wakkerstroom 1875 (verenig 1885, oorlede 1916).
- 1875 L. G. F. Biccard (Greytown 1861), Zoutpansberg 1875 (verenig 1885, oorlede 1900).
- 1876 J. C. de Vries (Hulpprediker Sutherland 1870, Du Toitspan 1873), Zeerust 1876 (Laingsburg 1884, emeritus 1894, oorlede 1906).
- 1876 H. S. Bosman, Pretoria 1876 (verenig 1885, emeritus 1926).
- 1883 C. W. du Toit (Hanover 1869, Pearston 1875, Kruisvallei 1876), Potchefstroom 1883, emeritus 1918.
- 1887 M. J. Goddefroy (Lagezwaluwe 1877, IJselmonde 1880, Achlum 1882), Pretoria c.a. 1887, Middelburg 1905, emeritus 1917, oorlede 1920.

FOTOGRAFIES ATELIER.

A. BLAETTLER,

Telefoon 939.

Postbus 938.

Kochstraat 179, PRETORIA.

(naast de Ned. Hervormde of Geref. Kerk).

BEVEELT ZICH BELEEFD AAN VOOR DE
LEVERING VAN KUNST-PORTRETTE.

KINDEROPNAMEN. FAMILIEGROEPEN.
STUDIE-PORTRETTE. VERGROTINGEN.

EN ALLERLEI ANDERE SOORTEN BEST UITGE-
VOERDE FOTOGRAFIE WERKZAAMHEDEN.

Vir enigiets op gebied van

BOUMATERIAAL

teen die laagste pryse in Suid-Afrika

Kry EERS kwotasies van

Hunt, Leuchars & Hepburn,

BEPERK.

H/v. Vermeulen en Queenstraat,

Posbus 653.

PRETORIA.

Foons 2701-2-3.

TAKKE OOR GEHEEL SUID-AFRIKA.

- 1891 J. van Belkum (Varik 1877, Steenwijk 1882, Zierik-
zee 1889), Rustenburg 1891, Heidelberg 1903,
emeritus 1927.
- 1895 A. Lagerwey (Ankeveen 1881, Helenaveen 1884,
Hoogeloon 1886, Maassluis 1889), Heidelberg c.a.
1895, oorlede 1898.
- 1896 C. Spoelstra (Zoeterwoude 1894), Pretoria c.a. 1896
(Ned. Herv. verlaat 1897, Heinoo 1899, eervol ont-
slaan 1904, oorlede 1918).
- 1898 J. Beyer (Lemele 1881, IJsselmuide 1883, Hierden
1886, Harderwijk 1888, Eemnes Binne 1890), Zeerust
1898, Standerton 1899 (naar Holland terug 1900,
Neunen 1905, emeritus 1907, oorlede 1929.)
- 1899 A. Murray (Standerton 1876, Jacobsdal O.V.S.
1880), Ventersdorp 1899, Rustenburg 1904, emeritus
1921.
- 1904 Prof. Dr. P. J. Muller (Steenwijkerwold 1879, Wol-
sum 1882, Nijmegen 1884, Rotterdam 1888, Hoog-
leraar te Amsterdam 1890, Haarlem 1896), Pretoria
1904, emeritus 1909, oorlede 1922.
- 1905 F. S. du Toit (Nu-Bethesda 1886, Hugenote-Gedenk-
skool 1889), Ventersdorp c.a. 1905, oorlede 1914.
- 1905 P. W. Ennis (Ermelo 1886), Klerksdorp 1905,
emeritus 1929.
- 1907 P. W. van Drimmelen, Zeerust 1907, Pietersburg
1915, oorlede 1919.
- 1908 K. T. van den Heever (Christiana 1899), Makwassie
1908, Ventersdorp (N.H. of G.K. 1915.)
- 1914 S. J. Strydom, Krugersdorp 1914, Makwassie 1919,
eervol ontslaan 1928, Krugersdorp-Weeshuis 1928.
- 1917 H. D. van Broekhuizen, Teol.Dr. (Pretoria 1898,
Kuilrivier 1902, Pretoria 1906), Pretoria 1917, eer-
vol ontslaan 1925.
- 1918 P. J. Ebersohn (Wolmaransstad 1916), Lichtenburg
1918, Germiston 1920 (Roodepoort by N.H. of G.K.
1920).

WARM. EN KOUDWATER EN TELEFOONS IN
ALLE SLAAPKAMERS.
CENTRAAL. ZINDELIK.

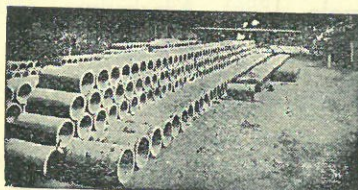
GERIEFLIK.

BILLIK.

Dag 11/6, Week £3-3-0.
EIGEN KOELKAMERS; ELEKTR. WASSERY;
BLANKE ARBEID.

Die Italiaanse Mosaiek en Sement-Teels Fabriek

(THE ITALIAN MOSAIC AND CEMENT TILES FACTORY.)

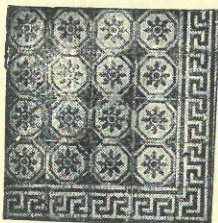

Toegeken op Pretoriase Tentoonstelling.—1915: Eerste en Speciale Prys; 1916: Silwer Medalje; 1919: Goue Medalje; 1922: Eersteklas Diploma; 1924: Eersteklas Diploma en Goue Medalje; 1926: Goue Medalje; 1927 en 1928 Goue Medalje.

Alle Teels wat die merk "C.P." dra, is gewaarborg.

Skryf om volle besonderhede, Pryse en Katalogus.

Tuinrollers, ook pilare en sementype enige grootte in voorraad vanaf 6 duim in deursnee. Die beste vir vloere, Terrasse, portale, gange, verandas, kombuise, opwaskamers, badkamers, Toiletkamers, ens. Uiters sanitêr, aantreklik, en bestand teen goggas. Sal hou solank die huis staan.

Agter 265, PRETORIUSSTRAAT,
(Teenoor Munisipale Kantore) PRETORIA,
Transvaal.

Posbus 594.

Tel. 966.

Fabriek 643.

DIENSDOENDE PREDIKANTE OP 15 OKTOBER 1929.

- 1904 L. E. Brandt (Niezijs 1901), Pietersburg 1904, Johannesburg 1908, Vereeniging c.a. 1923.
- 1909 J. J. Kuhn, Krugersdorp 1909, Lichtenburg 1913, Zwartuggens 1916, Germiston 1929.
- 1909 J. J. Prinsloo, Trichards 1909, Bethal 1915, Standerton 1919, Krugersdorp 1920, Rustenburg 1922.
- 1911 H. C. M. Fourie, Teol. Doct., Erasmus 1911, Johannesburg 1924.
- 1915 S. Vermooten, Zeerust 1915, Potchefstroom 1919, Pretoria 1926.
- 1918 A. J. Barger (Bovensmilde 1914), Johannesburg 1918, Middelburg 1919.
- 1920 D. F. Erasmus (Pietermaritzburg 1918), Ventersdorp 1920.
- 1921 G. E. Alers (Haulerwijk 1914, Monnikendam 1917), Germiston 1921, Lichtenburg 1923.
- 1921 P. J. J. Venter, Lichtenburg 1921, Delarey 1923, Zeerust 1928, Johannesburg 1929.
- 1922 P. S. Grobler, B.A., B.D., Krugersdorp 1922.
- 1922 H. P. Wolmarans, M.A., B.D., Zeerust 1922, Pietersburg 1927.
- 1922 W. P. J. Poen (Hulpprediker Durban 1920), Pietersburg 1922, Potchefstroom 1926.
- 1924 A. J. G. Oosthuizen, B.A., B.D., Germiston 1924, Heidelberg 1926.
- 1924 T. F. J. Dreyer, B.A., B.D., Standerton 1924.
- 1924 J. G. M. Dreyer, B.A., B.D., Lydenburg 1924, Ermelo c.a. 1928.
- 1925 A. R. Smit, Pietermaritzburg 1925, Hulppred. Johannesburg 1928, Hulppred. Pretoria 1929.
- 1927 C. H. Rautenbach, M.A., B.D., Erasmus 1927.
- 1928 M. M. Grobler, B.A., B.D., Brakpan 1928.
- 1929 P. W. Venter, B.A., B.D., Volksrust 1929.

MELK ROOM

Het U belang by melkboerdery? So ja, ons is kopers van melk en room en sal dankbaar wees as U inligtinge wil rig tot enigeen van die volgende Takke:—

Nel's Rust Melkery,	Harrismith.	Natal Romery,	Moorivier.
" "	Kroonstad.	" "	Heilbron.
" "	Johannesburg.	" "	Parys.
" "	Nel's Rust.	" "	Piet Retief.
" "	Pietersburg.	" "	Ermelo.
" "	Depot,	" "	Ladysmith.
" "	Lindley.	" "	Volksrust.
" "	Mafeking.	" "	Maritzburg.
" "	Umlaas Road.	" "	Compensation.
" "	Klerksdorp.	" "	Merrivale.
Rocky Ridge Kaasfabriek,	Kokstad.	" "	Standerton.

Kanne en Afskeiers gelewer op gemaklik terme van betaling.

Vir PSALM en GESANG BOEKE,
BYBELS,
AFRIKAANSE ROMANS & VERHALE,
SKRYFBEHOEFTE,
PORTRET RAME en
PORTRET VERGROTINGS.

Skryf na:—

Dirk Pons & Co.,

(voorheen Koomans Boekwinkel)

Bus 149, POTCHEFSTROOM.

TEOLOGIESE PROFESSORE AAN DIE T.U.K.

Dr. J. H. Greyvenstein, B.A. (Sutherland 1911), Pretoria 1914, Hoogleraar 1917.

Dr. S. P. Engelbrecht, Hoogleraar 1921.

Dr. B. Gemser (Lutjegast 1917), Hoogleraar 1926.

TEOLOGIESE STUDENTE AAN DIE T.U.K.

Sesde Jaar: J. van den Berg, B.A.
E. S. Mulder, B.A.
J. J. Prinsloo, B.A.
P. Smit, B.A.

Vyfde Jaar: W. Huyzers, B.A.
W. J. Kemp, B.A.

Vierde Jaar: F. Booysen, B.A.
A. Ras, B.A.

Derde Jaar: J. J. Engelbrecht.
S. P. J. van Rensburg.
D. van Staden.
J. D. Storm.

Twede Jaar: A. Brandt.
G. C. Coetzee.

Eerste Jaar: P. J. L. Bierman.
C. J. J. Joubert.
H. J. Otto.
L. M. le Roux.

Die heer J. Strydom, B.A., B.D., set sy studie in Nederland voort.

Motor-onderdele, Batterye, ens.

Skryf om ons nuutste pryslys
van Onderdele en Toebehore.

Agente: ZENITH VERGASSERS.

” **PETO & RADFORD BATTERYE.**

” **HOUDAILLE SKOK-OPVANGERS**

” **R.B.F. KOEËLLAERS,**
ens., ens.

Automotive Supplies (Pretoria) (Propr.) Bep.

Foon 2802. Posbus 965. 277 Andriesstraat, PRETORIA. Tel. Adr. "Automove"

DIE KLEIN AMPÈRE SÊ:

Gaan met u Elektriese Reparasies na
Die Firma

Kelly & Hudson, Bpk.

WILLARD BATTERY DIENSSTASIE,
281 ANDRIESSTRAAT.

Ekspert Elektriese Ingenieurs.

Spesialiste in Battery, Generator, Mag-
neet, Self-aansetter, Ontsteking en alle
ander Elektriese moeilikhede met u
motor.

Indien u moeilikhede op Elektriese gebied is, kom dan na ons.

RING VAN POTCHEFSTROOM.

Gemeentes: Potchefstroom, Klerksdorp, Venters-
kroon, Makwassie, Wolmaransstad, Krugersdorp, Heil-
bron, Vereeniging, Bloemhof, Losberg en Parys.

RINGS KOMMISSIE.

Voorsitter: Ds. L. E. Brandt; Sek. Voors. Ds.
W. P. J. Poën.

Skriebe: Ds. P. S. Grobler; Sek. Skriebe, Oudl. N.
Campher.

B.B. Ouderlinge: F. P. Schutte; sek. C. J. Bezuiden-
hout. D. H. Moller; sek. N. J. Fouche. J. F. v. d. Merwe;
sek. J. A. du Toit.

Superintendent van Sondagskole: Ds. W. P. J. Poën.

POTCHEFSTROOM.

Gestig 1842.

Sieletal: 2170. Ledetal: 1130. Aangeneem: 85.
Gedoopt: 112. Oorgekom met Attestasies: 61. Vertrek
met attestasies: 58. Getroud: 37 pare.

Predikant: Ds. W. P. J. Poën.

Konsulent: Ds. P. S. Grobler.

Skriebe: A. H. Koomans, Bus 123, Potchefstroom.

Kassier: Ph. Malherbe, Krugerstraat, Potchefstroom.

Superintendent van Sondagskole: Ds. W. P. J.
Poën.

Orrelis: Mej. E. Poën.

Koster: A. W. v. Wyk.

Voorleser: —

Ouderlinge: A. H. Koomans, P. Roux, P. P. v. d.
Berg, H. J. v. Heerden, T. F. J. Dreyer, E. A. J. Grim-
beek, J. H. Pienaar, P. M. Wilmans, G. v. Deventer,
J. J. Havenga, D. Terblanche, C. du Preez, J. Theunis-
sen, P. Bouwer, P. Naude, M. Wolmarans, N. Broodryk.

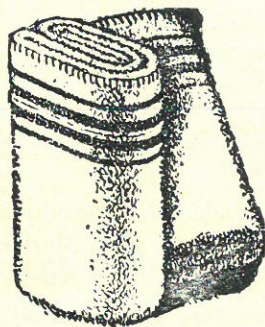
Diakene: D. L. Broodryk, J. L. Botha, G. v. d.
Merwe, L. Falck, F. Kruger, J. v. d. Linde, P. M. de

WAVERLEY

SUIWER WOL

PRODUKTE

Daar is niks wat die warmte en bevrddigende diens van Suiwer Wol goedere ewenaar nie. Waverley-produkte is 100pst. wol en 100pst. Suid-Afrikaans.

WAVERLEY KOMBERSE

Heerlik sag, behaaglik warm, buitengewoon duursaam en tog nie duur geprys nie.

WAVERLEY-REISKOMBERSE.

'n Reiskombers is die heel jaar deur nuttig en Waverley-reiskombers gee U warmte sonder benoudheid en regtig lange diens. Vra om hulle te sien by U goederehandelaar.

Noem die naam „Waverley” en koop die beste.

Noem die naam „Waverley” en koop 'n Suid-Afrikaanse Produk.

Bruyn, J. C. Breytenbach, R. P. du Preez, H. P. Geldenhuys, G. Dreyer, J. Looch.

KLERKSDORP.

Gestig 1866.

Sieletal: 1553. Ledetal: 667. Aangeneem: 107. Gedoop: 95. Oorgekom met Attestasies: 5. Vertrek met Attestasies: 18. Getroud 14 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. L. E. Brandt.

Skriebe: Nico. J. Campher, Nooitgedacht, P.K. Rykaarts, oor Klerksdorp.

Kassier: Nico. J. Campher, Nooitgedacht, P.K. Rykaarts, oor Klerksdorp.

Superintendent van Sondagskole: G. J. Pieterse, Klerksdorp.

Orrelis: Mevr. Blom.

Koster: D. J. Hartzen.

Voorleser: Nico. J. Campher.

Ouderlinge: P. F. Visser, P. J. Pienaar, M. J. de Kock; R. M. Esterhuizen, J. P. Jooste, S. T. v. Vuuren, J. J. L. Terblanche, J. Swanepoel, J. Rossouw, L. P. J. Koekemoer, M. P. A. Coetzee, J. P. van der Merwe en Nico. J. Campher.

Diakene: F. G. J. Freislich, J. M. Joubert, P. H. Meyburgh, L. J. Esterhuizen, S. T. Marais, O. van Vuren, H. J. Venter, D. G. Jacobs, H. Harmsen, J. J. v. d. Berg, J. G. Fourie, J. P. Roodt, Izak v. Antwerp en C. T. Delpont.

VENTERSKROON.

Gestig 1888.

Sieletal: 474. Ledetal: 175. Aangeneem: 27. Gedoop: 18. Oorgekom met Attestasies: 4. Vertrek met Attestasies: 16. Getroud: 0 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. W. P. J. Poën.

Skriebe: H. M. J. v. Vuuren (J. P. seun), Vijfhoek, P.K. Vijfhoek, oor Potchefstroom.

Suid-Afrikaans Hospitaal en Diaconessenhuis, PRETORIA.

Dit private Hospitaal is een Zuid-Afrikaanse nationale instelling. In het Bestuur zijn de drie Afrikaanse Kerken van Pretoria vertegenwoordigd, elk door een Lid.

Het Hospitaal staat onder de bekwame leiding van Zuster M. E. la Grange, die wordt bijgestaan door een staf van Afrikaanse, TWEETALIGE Verpleegsters. Patienten worden in dit Hospitaal toegesproken in HUN EIGEN TAAL. Zij ontvangen er een liefderijke en zorgvuldige verpleging in een Christelike en huiselijke omgeving.

Het Hospitaal werd geopend op 15 April 1912. Het is lieflijk gelegen tegen de Muckleneuk Rand. De inrichting is naar de laatste eisen.

De patienten worden behandeld door hun eigen Doktoren.

Verpleegkosten van af 12/- per dag, naar gelang van de klasse, waarin patienten wenssen te worden verpleegd.

Voor opname wende men zich tot de Direktriese, Zuster M. E. la Grange, Walkerstraat 463, Pretoria. Telefoon No. 863. Telegram adres: "Ziekenhuis," Pretoria.

Namens het Bestuur :

Prof. J. H. GREYVENSTEIN, Th. Dr.,
Voorzitter.

Kassier : G. C. J. v. Vuuren, Buffelshoek, P.K. Koe-
doesfontein, oor Parys.

Superintendent van Sondagskole : —

Orrelis : Mevr. A. J. F. Erasmus.

Koster : P. A. Hattingh..

Voorleser : P. L. J. v. Vuuren.

Ouderlinge : H. M. J. van Vuuren, P. L. J. v. Vuuren,
J. H. Koekemoer, H. J. R. Colijn, P. A. Lourens, G. C. J.
v. Vuuren, G. H. Grobler (G.seun).

Diakeene : P. A. Hattingh, L. M. Pretorius, D. M. v.
Biljon, W. H. Barnard, H. J. Hendriks, W. S. Coetzer,
H. M. J. v. Vuuren (J. P. seun).

MAKWASSIE.

Gestig 1888.

Sieletal : 935. Ledetal : 523. Aangeneem : 66. Ge-
doop : 60. Oorgekom met Attestasies : 4. Vertrek met
Attestasies : 2. Getroud 7 pare.

Predikant : Vakant.

Konsulent : Ds. P. S. Grobler.

Skriebe : O. A. L. Meyer, P.K. Bosmansrust.

Kassier : O. A. L. Meyer, P.K. Bosmansrust.

Superintendent van Sondagskole : J. A. du Toit,
Ouderling, Leeuwkop, P.K. Klipspruit.

Orrelis : Mejuf. M. Fouche.

Koster : J. Rossouw.

Voorleser : D. J. Fouche.

Ouderlinge : J. A. du Toit, P. A. Fouché, D. J.
Fouché, J. A. Robbertze, W. J. van Rensburg, J. C.
Rossouw, M. J. Smit, W. J. A. Bester, D. J. Smith, A. F.
Engelbrecht.

Diakeene : A. P. Conradie, J. J. Kruger, P. A. Labu-
schagne, J. F. van Rensburg, Z. P. van Rensburg, C. M.
Britz, J. J. Rossouw, C. A. Gagiano, J. A. Jonker, J. C.
Claase, J. C. Swanepoel.

WOLMARANSSTAD.

Gestig. 1891.

Sieletal: 520. Ledetal: 324. Aangeneem: 42. Ge-
doop: 58. Oorgekom met Attestasies: 22. Vertrek met
Attestasies: 19. Getroud: 9 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. P. S. Grobler.

Spriebe: J. H. Steyn, "Cyferfontein," P.K. Wol-
maransstad.

Kassier: J. P. Koekemoer, "Kameelboom," P.K.
Wolmaransstad.

Superintendent van Sondagskole: G. S. Rossouw,
"Rooibult," P.K. Wolmaransstad.

Orrelis: Mej. Aletta Combrink.

Koster: B. C. Lottering.

Voorleser: J. H. Steyn.

Ouderlinge: G. S. Rossouw, L. J. Fouché, G. P.
Rossouw, J. H. Steyn, P. P. Steyn, H. J. le Roux, W. H.
J. Kotzé, G. F. Combrink, A. J. v. d. Westhuizen, A. J. J.
Terblanche.

Diakene: D. D. v. d. Westhuizen, H. J. Kriel, J. P.
Koekemoer, J. C. Botes, A. van Aarde, C. J. Barnard,
B. J. Botha, J. C. Coetzee, Jan Geldenhuys, A. J. Dreyer.

KRUGERSDORP.

Gestig 1891.

Sieletal: 2306. Ledetal: 1103. Aangeneem: 99. Ge-
doop 149. Oorgekom met Attestasies: 41. Vertrek met
Attestasies: 17. Getroud 30 pare.

Predikant: Ds. P. S. Grobler.

Konsulent: Ds. L. E. Brandt.

Skriebe: J. P. Grobler, 9 Rustenburgweg, Krugers-
dorp.

Kassier: J. P. Grobler, 9 Rustenburgweg, Krugers-
dorp.

Superintendent van Sondagskole: A. L. Steffens,
35 Lagoisstraat, Krugersdorp.

Orrelis: Mev. M. Grobler.

Koster: A. J. Harmse.

Voorleser: H. C. v. d. Merwe.

Ouderlinge: S. J. Botha, A. W. Nortje, C. J. v. d.
Merwe, J. J. P. Grobler, M. J. Basson, J. v. d. Berg, M.
J. Fourie, H. J. van Staden, M. Pretorius, J. P. Viljoen,
A. L. Steffens, J. Ayres, J. H. Taljaard, S. P. Greyling,
D. H. Moller, H. Peens, J. P. Grobler.

Diakene: J. S. Roos, J. P. Nortje, J. Kok, A. van
Tonder, J. Fourie, L. P. Hoffman, T. H. Duvenage,
J. J. F. Brits, J. Smit, A. Harmse, J. Harmse, D. L.
Brits, J. F. Botton, C. W. Grobler, D. G. Francis, A. M.
Muller, W. Brits, J. B. Marnewick, T. J. Joubert, A. Smit,
M. J. Willemse.

HEILBRON.

Gestig 1911.

Sieletal: 308. Ledetal: 156. Aangeneem: 8. Ge-
doop: 11. Oorgekom met Attestasies: 13. Vertrek met
Attestasies: 6. Getroud: 3 pare.

Predikant: Ds. L. E. Brandt.

Konsulent: Ds. P. S. Grobler.

Skriebe: J. H. Habig, Vredelust, P.K. Heilbron.

Kassier: Ds. L. E. Brandt, Bus 155, Vereeniging.

Superintendent van Sondagskole: —

Orrelis: Mevr. P. Smit.

Koster: P. Smit.

Voorleser: M. C. Strijdom.

Ouderlinge: M. C. Strijdom, W. A. L. au Toit, J. J.
van der Merwe, J. J. H. Pretorius.

Diakene: J. H. Habig, J. Jz. Broodryk, J. H. A.
Roets, M. C. Els.

VEREENIGING.

Gestig 1913.

Sieletal: 1767. Ledetal: 822. Aangeneem: 27. Ge-
doop: 80. Oorgekom met Attestasies: 47. Vertrek met
Attestasies: 26. Getroud 6 pare.

Predikant: Ds. L. E. Brandt.

Konsulent: Ds. P. S. Grobler.

Skriba: Ds. L. E. Brandt, Bus 155, Vereeniging.

Kassier: Ds. L. E. Brandt.

Superintendent van Sondagskole: G. Mijburgh, Vereeniging.

Orrelis: Mej. Van Rooyen.

Koster: S. W. Marx.

Voorleser, S. H. J. Strijdom.

Ouderlinge: P. D. Jacobs, L. R. G. Marx, J. P. Cronje (F. seun), S. I. W. Marx, J. P. Badenhorst, M. M. Basson, S. H. J. Strijdom, J. F. van der Merwe, J. C. P. N. Visser, A. W. Marx, J. P. Cronje (T. seun), G. van Deventer (J. seun), J. P. Cronje (S. C. seun), W. L. Pretorius.

Diakene: J. P. D. van Schalkwyk, C. P. J. Krige, P. Lindeque, A. J. de Bruyn, T. F. Cronje (T. seun), P. D. Pretorius, J. J. van Zijl, S. Carmel J. G. van Staden, W. J. L. Pretorius, C. J. Lubbe, J. C. Muller, P. J. Diedrehsen, C. J. C. Blignaut.

BLOEMHOF.

Gestig 1916.

Sieletal: 256. Ledetal: 130. Aangeneem 9. Gedoop: 17. Oorgekom met Attestasies: 6. Vertrek met attestasies: 16. Getroud: 0 pare.

Predikant:

Konsulent: Ds. P. S. Grobler.

Kassier: G. P. v. d. Merwe, P.K. Dievedraai.

Skriba: G. P. v. d. Merwe, P.K. Dievedraai.

Superintendent van Sondagskole: G. Maritz, Bloemhof.

Orrelis:

Koster: N. J. Coetzee.

Voorleser: G. P. v. d. Merwe.

Ouderlinge: T. E. Kleynhans, D. C. J. Blom, F. Smith, C. J. Bezuidenhout, J. J. Jacobs.

Diakene: N. J. J. Combrink, G. P. v. d. Merwe, J. J. Botes, H. Matthesen.

LOSBERG.

Gestig 1925.

Sieletal: 891. Ledetal: 441. Aangeneem: 29. Gedoop: 31. Oorgekom met Attestasies: 1. Vertrek met attestasies: 3. Getroud: 1 paar.

Predikant:

Konsulent: Ds. L. E. Brandt.

Skriba: T. F. Dreyer, Jr., Leeuwpoort, Pos Leeuwdrift, oor Bank.

Kassier: A. L. Oosthuizen, Pos Cardoville, oor Johannesburg.

Superintendent van Sondagskole: M. P. Lindeque, Pos Fochville.

Orrelis: Mevr. A. Cronje.

Koster: W. Greef.

Voorleser:

Ouderlinge: H. J. Dreyer, T. P. Pretorius, J. Maartens, F. Schutte, T. F. J. Steyn, D. Crafford, T. F. Dreyer, Jr., J. F. v. d. Merwe, A. J. G. Oosthuizen, J. C. Buitendach, A. L. Badenhorst.

Diakene: J. Grové, G. Prinsloo, L. Klopper, P. Benadie, A. Swemmers, J. P. Prinsloo, H. J. Mienie, G. v. d. Merwe, D. J. Bloem, I. Ferreira, J. P. Mienie.

PARYS.

Gestig 1925.

Sieletal: 380. Ledetal: 200. Aangeneem: 9. Gedoop: 11. Oorgekom met Attestasies: 8. Vertrek met attestasies: 1. Getroud: 0 pare.

Predikant: Ds. L. E. Brandt.

Konsulent: W. P. J. Poën.

Skriba: N. Prak, P.K. Koedoesfontein, oor Parys.

Kassier: Dito.

Superintendent van Sondagskole: —

Orrelis: J. Bezuidenhout.

Koster: F. Terblanche.

Voorleser: G. H. Grobler.

Ouderlinge: G. H. Grobler, M. J. L. v. d. Westhuizen, J. A. Botha, D. C. L. Janse van Vuuren, N. Prak, A. B. Wolmarans.

Diakene: J. Risseeuw, Abel van Coller, Adolf van Coller, W. A. Joubert, Dirk Scholtz, Lukas Becker.

RING VAN ZEERUST.

Gemeentes: Zeerust, Lichtenburg, Ventersdorp, Zwartuggens, Goedehoop, Delarey, Groot Marico, Gwelo, Schweizer-Reneke, Enkeldoorn en Fort Victoria.

Rings Kommissie:

Voorsitter: Ds. D. F. Erasmus.

Skriebe: Ds. G. E. Alers.

B.B. Ouderlinge: M. Grobler, P. v. d. Berg en Naude.

Superintendent van Sondagskole: Oudl. F. Buitendag, Ventersdorp.

ZEERUST.

Gestig 1871.

Sieletal: 1556. Ledetal: 690. Aangeneem: 54. Gedoop 59. Oorgekom met Attestasies: 17. Vertrek met attestasies: 25. Getroud: 13 pare.

Predikant: Vakant.

Konsulent: Ds. G. E. Alers.

Skriebe: F. M. Dumont, Bus 105, Zeerust.

Kassier: Dito.

Superintendent van Sondagskole: F. M. Dumont, Bus 105, Zeerust.

Orrelis:

Koster: R. J. Benade.

Voorleser:

Ouderlinge: J. C. Coetzee, G. L. Roos, P. J. du Plessis, S. J. du Plessis, M. M. J. Basson, M. F. Grobler, J. H. Snyman, P. J. H. v. d. Merwe, H. J. A. Meyer, F. M. Dumont, J. W. Viljoen.

Diakene: L. J. Erasmus, P. J. Erasmus, F. C. Meyer, A. J. Swanepoel, P. P. v. d. Merwe, P. H. Coetzee, F.

A. Jacobs, R. J. Benade, M. Prinsloo, C. v. d. Merwe, G. Liebenberg.

LICHTENBURG.

Gestig 1891.

Sieletal: 1234. Ledetal: 624. Aangeneem: 51. Gedoop: 68. Oorgekom met Attestasies: 11. Vertrek met Attestasies: 36. Getroud: 6 pare.

Predikant: Ds. G. E. Alers.

Konsulent: Ds. D. F. Erasmus.

Skriebe: A. Jacobson, Bus 123, Lichtenburg.

Kassier: A. Jacobson, Bus 123, Lichtenburg.

Superintendent van Sondagskole: A. Jacobson, Bus 123, Lichtenburg.

Orrelis: Mej. J. Crafford.

Koster: D. A. Viljoen.

Voorleser:

Ouderlinge: W. J. Coetzee, C. J. Bodenstein, J. N. v. d. Berg, F. D. Rousseau, H. J. van Aarde, J. P. Snyman, A. P. Britz, C. L. Engelbrecht, H. J. Steyn, K. Meyer, C. M. L. Steinman, L. Celliers.

Diakene: J. G. Steyn, J. C. Steinman, A. F. Greeff, A. Jacobson, M. W. v. d. Linde, M. J. Smith, J. N. Steyn, P. J. du Plessis, A. Kleinhans.

VENTERSDORP.

Gestig 1892.

Sieletal: 1373. Ledetal: 816. Aangeneem: 49. Gedoop: 70. Oorgekom met Attestasies: 22. Vertrek met Attestasies: 22. Getroud: 20 pare.

Predikant: Ds. D. F. Erasmus.

Konsulent: Ds. G. E. Alers.

Skriebe: F. W. C. Buitendag, Bus 1, Reismierbult.

Kassier: H. J. Scheffer, Rietgat, P.K. Bodenstein.

Superintendent van Sondagskole: Ds. D. F. Erasmus, Bus 76, Ventersdorp.

Orrelis : Mevr. A. C. G. Erasmus.

Koster : D. G. O'Kelly.

Voorleser :

Ouderlinge : F. W. C. Buitendag, P. L. Bezuidenhout, F. G. A. Wolmarans, K. N. de Kock, H. P. van Graan, R. J. Coertze, S. H. Coetzee, A. S. Naudé, S. Bezuidenhout.

Diakene : J. N. Pretorius, H. J. Scheffer, T. F. Kruger, H. F. Joubert, F. C. Bodenstein, J. G. Visser, J. van Vuuren, D. G. O'Kelly, R. A. Buitendag.

ZWARTRUGGENS.

Gestig 1913.

Sieletal : 1594. Ledetal : 626. Aangeneem : 36. Ge-
doop : 56. Oorgekom met Attestasies : 18. Vertrek met
attestasies : 20. Getroud 0 pare.

Predikant :

Konsulent : Ds. D. F. Erasmus.

Skriebe : A. A. van Jaarsveld, Privaat sak P. J. v. d.
Walt, Witrand, oor Koster.

Kassier : F. J. Naude, Wonderfontein, P.K. Groot
Marico.

Superintendent van Sondagskole : A. A. van Jaars-
veld, privaat sak P. J. v. d. Walt, Witrand, oor Koster.

Orrelis :

Koster : A. Barnard.

Voorleser :

Ouderlinge : A. A. van Jaarsveld, W. J. Schoeman,
A. Barnard, J. H. Geyer, F. J. Naude, J. H. van Staden,
A. Oberholser, D. J. Hatting, P. L. Bezuidenhout, J. H.
Jacobs, J. J. Pienaar I, J. J. Pienaar II.

Diakene : G. J. van Jaarsveld, W. J. Schoeman, A.
Barnard, I. van Staden, A. J. N. Bezuidenhout, C. Coertze,
C. Cronje, C. Smit, G. Pretorius, C. Breedt, A. Naude,
M. C. van Zyl, H. Joubert.

GOEDEHOOP (voorheen Bechuanaland).

Gestig 1913.

Sieletal : 118. Ledetal : 68. Aangeneem : 8. Ge-
doop : 8. Oorgekom met attestasies : 2. Vertrek met
attestasies : 2. Getroud : 0 pare.

Predikant :

Konsulent : Ds. P. J. J. Venter.

Skriebe : W. P. Viljoen, Diamantdoorns, P.K. Roe-
lofskamp, oor Vryburg.

Kassier Dito.

Superintendent van Sondagskole :

Orrelis :

Koster : P. C. v. d. Westhuizen.

Voorleser : W. P. Viljoen.

Ouderlinge : W. P. Viljoen, G. v. d. Westhuizen.

Diakene : F. van Niekerk, W. Visser, J. C. Kruger.

DELAREY.

Gestig 1922.

Sieletal : 550. Ledetal : 260. Aangeneem : 22. Ge-
doop : 25. Oorgekom met attestasies : 6. Vertrek met
attestasies : 3. Getroud : 1 paar.

Predikant :

Konsulent : Ds. G. E. Alers.

Skriebe : A. L. Pretorius, Zandvlei, P.K. Barberspan,
Distr. Lichtenburg.

Kassier : Do.

Superintendent van Sondagskole :

Orrelis :

Koster : J. Pretorius.

Voorleser : (om die beurt).

Ouderlinge : T. F. J. Steyn, J. S. Wolfaardt, C. J.
Smit, D. R. J. van Vuuren, W. Swanepoel, W. J. Kamf-
fer, J. B. Rudolph.

Diakene : T. P. Badenhorst, C. L. Dreyer, G. Diede-
ricks, G. J. Engelbrecht, H. H. Nieuwoudt, P. J. N. Gro-
bler, A. L. Pretorius, W. Badenhorst.

GROOT MARICO.

Gestig 1923.

Sieletal: 974. Ledetal: 412. Aangeneem: 25. Gedoop: 27. Oorgekom met attestasies: 9. Vertrek met attestasies: 12. Getroud: 5 pare.

Predikant:

Konsulent: Ds. G. E. Alers.

Skriebe: M. M. J. Basson, Vergenoeg, P.K. Groot Marico.

Kassier: C. B. Otto, P.K. Groot Marico.

Superintendent van Sondagskole: M. M. J. Basson, Vergenoeg, P.K. Groot Marico.

Orrelis:

Koster: P. S. van Staden.

Voorleser: F. J. Naudé.

Ouderlinge: Joh. F. van Staden, P. S. van den Berg, M. J. Roos, H. J. Coetzee, F. J. van Staden, A. Oberholzer, C. C. Mans.

Diakene: P. S. van Staden, H. A. Smit, J. H. P. Coetzee, L. Coetzee, S. P. Naudé, J. Z. van Loggerenberg, P. M. du Toit.

GWELO.

Gestig 1923.

Sieletal: 150. Ledetal: 120. Aangeneem: 12. Gedoop: 9. Oorgekom met attestasies: 4. Vertrek met attestasies: 0. Getroud: 0 pare.

Predikant:

Konsulent:

Skriebe: F. C. Booyesen, 3de Str., Gwelo, S. Rhodesië.

Kassier: Do.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis:

Koster: P. J. v. d. Westhuizen.

Voorleser:

Ouderlinge: B. D. Marais, P. Ferreira, H. Venter.

Diakene: A. Oosthuizen, J. A. Benadé, J. H. v. Rensburg, M. Olivier.

SCHWEIZER-RENEKE.

Gestig 1925.

Sieletal: 230. Ledetal: 120. Aangeneem: 5. Gedoop: 19. Oorgekom met attestasies: 3. Vertrek met attestasies: 4. Getroud: 0 pare.

Predikant:

Konsulent: Ds. G. E. Alers.

Skriebe: J. H. Coetzee, Schweizer-Reneke.

Kassier: J. H. Coetzee, Schweizer-Reneke.

Superintendent van Sondagskole: F. C. Pretorius, Rietput, Schweizer-Reneke.

Orrelis:

Koster: M. J. van Niekerk.

Voorleser: J. M. C. Nortjé.

Ouderlinge: J. M. C. Nortjé, J. P. van Wyngaardt, M. J. Fourie.

Diakene: J. H. de la Rey, J. H. Coetzee, C. G. van Niekerk, F. C. Pretorius.

ENKELDOORN.

Gestig 1928.

Sieletal: —. *Ledetal* 40. *Aangeneem:* —. *Gedoop* 2. *Oorgekom met attestasies:* —. *Vertrek met attestasies:* —. *Getroud:* 0 pare.

Predikant:

Konsulent: Ds. D. F. Erasmus.

Skriebe: Oudl. B. H. Bester, Rietkop, P.K. Enkeldoorn, S. Rhodesië.

Kassier: Do.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis:

Koster:

Voorleser:

Ouderlinge: B. H. Bester, P. Brits.

Diakene: E. J. Brits, J. J. Kruger.

FORT VICTORIA.

Gestig 1928.

Sieletal: —. Ledetal: 20. Aangeneem: —. Gedoop: 1. Oorgekom met attestasies: —. Vertrek met attestasies: —. Getroud: — pare.

Predikant:

Konsulent: Ds. G. E. Alers.

Skriebe: W. Goelst, P.K. Fort Victoria, S. Rhodesië.

Kassier: Do.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis:

Koster:

Voorleser:

Ouderling: J. H. Bezuidenhout.

Diaken: Hendrik Strydom.

RING VAN RUSTENBURG.

Gemeentes: Rustenburg, Pietersburg, Pretoria, Waterberg, Louis-Trichardt, Messina, Lageveld, Potgietersrust, Koedoesrand, Brits.

Rings Kommissie:

Voorsitter: Ds. J. J. Prinsloo;

Señ. Voorsitter: Br. J. J. de Beer.

Skriebe: Ds. S. Vermooten.

Señ. Skriebe: Br. A. D. W. Wolmarans. *Ouderlinge:* J. A. Duvenage, H. Willemse, A. W. J. van Rensburg.

Superintendent van Sondagskole: Br. Oudl. H. Willemse, Nylstroom.

RUSTENBURG.

Gestig 1850.

Sieletal: omtrent 3000. Ledetal: 1300. Aangeneem: 69. Gedoop: 133. Oorgekom met attestasies: —. Vertrek met attestasies: —. Getroud: 27 pare.

Predikant: Ds. J. J. Prinsloo.

Konsulent: Ds. S. Vermooten.

Skriebe: P. L. Nagel, Bus 335, Rustenburg.

Kassier: C. Labuschagne, P.K. Rustenburg.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis: Mevr. Downing.

Koster: J. H. Joubert.

Voorleser:

Ouderlinge: J. H. Joubert, J. J. Robbertze, J. A. Vorster, H. P. J. de Beer, J. N. v. d. Berg, J. F. Viljoen, A. W. J. v. Rensburg (Oudste), J. Schoeman, G. P. de Beer, M. J. Jacobs, W. J. Roos, J. J. Steenekamp, J. H. Viljoen, J. L. Otto, E. H. Malan, G. F. T. Pistorius, H. Putter.

Diakene: F. J. Joubert, H. N. J. Cronjé, T. J. H. Roux, J. E. de Beer, G. P. v. d. Berg, B. W. Pieterse, P. S. J. v. Rensburg, N. J. S. Steenekamp, W. C. J. v. Rensburg, W. A. A. Viljoen, S. J. Hermitage, P. L. Nagel, Th. du Plessis, B. D. Mostert, A. Otto, D. J. Jacobs, P. J. R. Steenekamp, H. J. Theunissen, P. J. Breed, J. G. W. Basson.

PIETERSBURG.

Gestig 1852.

Sieletal: 1750. Ledetal: 621. Aangeneem: 41. Gedoop: 75. Oorgekom met attestasies: 10. Vertrek met attestasies: —. Getroud: 14 pare.

Predikant: Ds. H. P. Wolmarans.

Konsulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Skriebe: A. v. Rooyen, Bus 89, Pietersburg.

Kassier: A. v. Rooyen, Bus 89, Pietersburg.

Superintendent van Sondagskole: Oud. Brits, P.K. Pietersburg.

Orrelis: Mevr. D. van Rooyen.

Koster: Diaken F. Duvenhage.

Voorleser:

Ouderlinge: C. J. Botha, W. S. Jansen, P. Brits, J. L. P. Botha, J. J. Gouws, J. C. van Schalkwyk, D. J. Jacobs, J. P. Nagel, J. D. Venter, J. M. van Schalkwyk.

Diakene: F. Duvenhage, A. S. Olivier, Isak Venter, J. J. van Staden, J. H. Botha, P. J. G. Jacobs, S. M. Venter (Soetdoorns), G. P. van Wyk, C. J. van Staden, P. C. van Rooyen, W. K. Jansen, S. M. Venter, Zoekmekeer.

PRETORIA.

Gestig 1854.

Sieletal: 3538. Ledetal: 1666. Aangeneem: 70. Gedoop: 132. Oorgekom met Attestasies: 14. Vertrek met attestasies: 13. Getroud: 34 pare.

Predikant: Ds. S. Vermooten.

Konsulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Skriebe: P. J. L. Grobler, 258 Mainstraat, Sunnyside, Pretoria.

Kassier: P. J. L. Grobler, 258 Mainstraat, Sunnyside, Pretoria.

Superintendent van Sondagskole: G. van Waart, Prinshof.

Orrelis: P. v. d. Burg.

Koster: J. M. du Plooy, 45 de Waalstraat.

Voorleser: J. D. Reynecke en L. C. Ruysenaers.

Ouderlinge: L. C. Ruysenaers, Dr. S. P. Engelbrecht, J. C. Prins, J. A. Duvenage, B. J. Ockeloen, J. B. Wolmarans, J. van Zyl, A. J. Joubert, P. J. Buckle, Z. H. de Beer, H. A. Pretorius, H. A. J. Horn, J. M. du Plooy, H. P. Meyer, A. P. Prinsloo, P. G. Roets, J. H. V. Prinsloo, H. W. Theron, G. Kotze, J. D. Reynecke, W. A. Bezuidenhout.

Diakene: F. G. J. van Rooyen, Dr. B. de Loo, J. F. Klopper, A. Wypkema, J. S. v. d. Bergh, R. W. Katzke, J. Minders, D. B. v. Eck, R. Erasmus, F. A. Katzke, J. J. Botha, P. W. Prinsloo, J. C. Bornman, D. P. Bellingham, Z. J. H. de Beer, O. D. Oosthuizen, J. A. Swiegers, P. J. Grobler, L. J. Myburgh, D. J. J. Oosthuizen, T. Botha.

WATERBERG.

Gestig 1866.

Sieletal: 2300. Ledetal: 936. Aangeneem: 46. Gedoop: 78. Oorgekom met attestasies: 14. Vertrek met attestasies: 23. Getroud: 3 pare.

Predikant:

Konsulent: Ds. S. Vermooten.

Skriebe: Herms. Willemse, Privaat possak Zanddrift, P.K. Vaalwater.

Kassier: J. A. Smit, P.K. Jasper, oor Nylstroom.

Superintendent van Sondagskole: H. Willemse, Zanddrift, P.K. Vaalwater.

Orrelis: W. Plomp.

Koster: J. P. Herbst.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: H. J. Geyser, L. C. v. d. Merwe, H. Willemse, J. A. v. Staden, P. A. v. d. Walt, N. H. J. F. v. Heerden, L. P. v. d. Merwe, J. P. Herbst, M. J. Oosthuizen, P. S. Rossouw, M. J. du Plessis, H. C. Pretorius, W. J. A. v. Schalkwyk, G. J. C. Deysel, P. S. Nortjé, D. J. E. Erasmus.

Diakene: J. J. H. Engelbrecht, J. A. Smit, C. W. H. Boshoff, P. J. Snyders, J. G. M. Benadie, P. F. van Staden, S. P. Viljoen, A. J. J. Botes, W. S. Barnard, M. P. E. Erasmus, F. A. Nel, J. N. Krause, P. W. du Toit, R. J. Coertze.

LOUIS TRICHARDT.

Gestig 1916.

Sieletal: 641. Ledetal: 250. Aangeneem: 10. Gedoop: 24. Oorgeneem met Attestasies: 5. Vertrek met Attestasies: 3. Getroud: 1 paar.

Predikant: —.

Konsulent: Ds. S. Vermooten.

Skriebe: J. J. v. d. Merwe.

Kassier: P. J. L. Roets, Middelfontein, P.K. Louis Trichardt.

Superintendent van Sondagskole: J. J. van der Merwe, P.K. Louis Trichardt.

Orrelis: —

Koster: —

Voorleser: C. J. Bezuidenhout.

Ouderlinge: C. J. Bezuidenhout, D. J. H. Buchling, P. J. Roos, S. M. Venter, C. J. Grobler.

Diakene: S. J. Venter, J. J. v. d. Merwe, H. Kuipers, H. Venter, F. A. Engelbrecht.

MESSINA.

Gestig 1921.

Sieletal: 162. Ledetal 60. Aangeneem: 2. Ge-
doop: 21. Oorgekom met Attestasies: 2. Vertrek met
Attestasies: 4. Getroud: 0 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. S. Vermooten.

Skriebe: C. J. Koen, Bus 12, Messina.

Kassier: J. F. Roos, Bus 10, Messina.

Superintendent van Sondagskole: C. J. Koen, Bus 12,
Messina.

Orrelis: —

Koster: C. de Jager.

Voorleser: C. J. Koen.

Ouderlinge: C. J. Koen, J. F. Roos, J. P. Jacobs.

Diakene: H. Verster, D. Jacobs, H. Cronje.

LAGEVELD.

Gestig 1921.

Sieletal: 461. Ledetal: 220. Aangeneem: 10. Ge-
doop: 11. Oorgekom met Attestasies: 3. Vertrek met
Attestasies: 0. Getroud: 1 paar.

Predikant: Ds. H. P. Wolmarans, M.A., B.D.

Konsulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Skriebe: Z. J. Bronkhorst, P.K. Duiwelskloof.

Kassier: C. S. Muller, Avondhoek, P.K. Tzaneen.

Superintendent van Sondagskole A. de Villiers,
P.K. Duiwelskloof.

Orrelis: A. H. Helberg.

Koster: P. J. de Bruyn.

Voorleser: H. C. de Beer.

Ouderlinge: C. S. Muller, H. C. de Beer, P. S. J. J. L.
Venter, H. L. J. Bronkhorst, D. J. Venter.

Diakene: N. J. van Schalkwyk, H. P. van Schalk-
wyk, A. H. Helberg, G. J. van der Gryp, P. J. Botha.

POTGIETERSRUST.

Gestig 1921.

Sieletal: 580. Ledetal: 205. Aangeneem: 41. Ge-
doop: 28. Oorgekom met Attestasies: 8. Vertrek met
Attestasies: 32. Getroud: 2 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Skriebe: J. J. de Beer, Rabestraat, Potgietersrust.

Kassier: G. R. J. Strydom, Rabestraat, Potgietersrust.

Superintendent van Sondagskole: C. A. Storm, Pot-
gietersrust.

Orrelis: D. S. de Beer.

Koster: J. Z. Helberg.

Voorleser: —

Ouderlinge: J. J. de Beer, C. A. Storm, F. J. Prins-
loo, H. P. N. Kern, A. J. Nortje, P. Nortje, L. van
Nieuwenhuizen, N. S. Wolmarans.

Diakene: G. R. J. Strydom, C. J. Botha, F. J. Pot-
gieter, C. McDonald, G. Smit, J. van Rensburg, A.
Labuschagne, M. C. Genis.

KOEDOESRAND.

Gestig 1924.

Sieletal: 263. Ledetal: 108. Aangeneem: 12. Ge-
doop: 21. Oorgekom met Attestasies: 14. Vertrek met
Attestasies: 0. Getroud: 2 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Skriebe: G. J. Smith, Tygerfontein, P.K. Maas-
stroom.

Kassier: P. J. Gouws, Biesjesfontein, P.K. Swart-
water.

Superintendent van Sondagskole

Orrelis: Mev. Ellie Grobler.

Koster: H. L. Joubert.

Voorleser: Ouderling F. J. Grobler.

Ouderlinge: F. J. Grobler, P. van der Merwe, L.
van Niekerk, G. Steenkamp, I. J. J. van Vuuren.

Diakene: J. Diederiks, D. van der Heever, H. Joubert, G. J. Smith.

BRITS.

Gestig 1927.

Sieletal: 1248. Ledetal: 500. Aangeneem: 30.
Gedoopt: 44. Oorgekom met Attestasies: 18. Vertrek
met Attestasies: 0. Getroud: 0 pare.

Predikant: Vakant.

Konsulent: Ds. S. Vermooten.

Skriebe: F. J. C. Martins, P.K. Bus 67, Brits.

Kassier: F. J. C. Martins, P.K. Bus 67, Brits.

Superintendent van Sondagskole: M. C. Stander,
Krokodildrift, P.K. Brits.

Orrelis: —

Koster: M. J. Wolmarans.

Voorleser: F. J. C. Martins.

Ouderlinge: F. J. C. Martins, T. Rutgers, P. J. J.
Moll, J. M. v. Vuuren, J. C. J. Schalkwyk, G. W. v. d.
Berg, H. J. Visser, H. C. du Preez, J. J. Michau, A. Moll,
A. J. v. Zyl, P. D. Malan, J. J. Marais, C. J. Ras.

Diakene: M. C. Stander, J. A. Botes, G. Lindeque,
T. G. la Grange, M. C. Heyneke, J. v. Blerk, L. J. B.
Smit, J. A. v. Wyk, C. H. Blignaut, B. J. G. v. Heerden,
F. J. v. Rensburg.

RING VAN LYDENBURG.

Gemeentes: Middelburg, Trichardtsfontein, Dull-
stroom, Chrissiesmeer, Ermelo, Erasmus, Piet Retief,
Bethal, Roos-Senekal, Nebo, Lydenburg, Witbank.

RINGS KOMMISSIE.

Voorsitter: Ds. A. J. Barger; Sek. Voors. Ds. C.
Rautenbach.

Skriebe: Ds. J. G. M. Dreyer; Sek. Skriebe, Br.
Oudl. M. Bos.

B.B. Ouderlinge: J. H. Vorster, sek. J. P. Prinsloo;
B. Bierman, sek. C. J. Strydom; C. J. J. Joubert, sek.
W. van Schalkwyk.

Superintendent van Sondagskole: Ds. C. H. Rauten-
bach.

MIDDELBURG.

Gestig 1864.

Sieletal: 913. Ledetal: 461. Aangeneem: 67. Ge-
doopt: 64. Oorgekom met Attestasies: 36. Vertrek met
Attestasies: 29. Getroud: 13 pare.

Predikant: Ds. A. J. Barger.

Konsulent: Ds. Joh. Dreyer.

Skriebe: A. J. Pretorius, Suidstraat, Middelburg
(Transvaal).

Kassier: J. C. S. van Woudenberg, Bus 56, Middel-
burg (Transvaal).

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis: A. J. Pretorius.

Koster: F. Visagie.

Voorleser: B. D. Bierman.

Ouderlinge: J. H. Erasmus, B. D. Bierman, S. J.
Duvenage, J. Linnenkamp, A. P. B. Breytenbach, C. J.
Viljoen, A. P. Bronkhorst, W. F. Swanepoel, C. J. Vol-
schenk, P. J. de Vos, J. J. Willemse.

Diakene: M. J. H. van Wyk, T. F. Prinsloo, P. E.
Swart, W. W. Roelofse, J. J. I. S. Coetzer, P. W. A.
Piek, J. Lindhout, J. v. d. Bank, J. Botha, N. van Wyk,
A. J. Pretorius.

TRICHARDTSFONTEIN.

Gestig 1879.

Sieletal: 827. Ledetal: 419. Aangeneem: 28. Gedoop: 33. Oorgekom 21. Vertrek met Attestasies: 28. Getroud: 9 pare.

Predikant: M. M. Grobler.

Konsulent: Ds. J. G. M. Dreyer.

Skriebe: W. A. v. Schalkwyk, Van Schalkwyks Rust, Trichard.

Kassier: W. A. v. Schalkwyk, Van Schalkwyks Rust, Trichard.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis: —

Koster: W. H. Cooper.

Voorleser: Ouderling D. P. J. v. Schalkwyk.

Ouderlinge: D. P. J. v. Schalkwyk, C. H. Booysen, H. C. J. v. Schalkwyk, J. C. de Lange, S. T. Prinsloo (G. seun), W. A. v. Schalkwyk.

Diakene: J. H. Oberholzer, C. H. Pretorius, J. H. v. Schalkwyk, M. J. Breytenbach, G. B. C. Bester, J. D. Potgieter, A. N. Steenkamp (A. seun).

DULLSTROOM.

Gestig 1887.

Sieletal: 617. Ledetal: 266. Aangeneem: 9. Gedoop: 17. Oorgekom met Attestasies: 9. Vertrek met Attestasies: 2. Getroud: 7 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. A. J. Barger.

Skriebe: H. Hofland, Bus 4, Dullstroom.

Kassier: (Waarnemend) W. P. Diepraam, Dullstroom.

Superintendent van Sondagskole: F. G. A. Wolmarans, Dullstroom.

Waarnemend Orrelis: H. Ahlers.

Koster: M. D. Grelying.

Voorleser: H. Hofland.

Ouderlinge: H. Hofland, C. J. J. Joubert, M. S. Grobler, D. G. S. Wolmarans, P. J. Oelofse, P. J. L. Venter.

Diakene: H. F. Mulder, Izak Marais, C. J. Ahlers, W. C. Greyling.

CHRISSIESMEER.

Gestig 1882.

Sieletal: 385. Ledetal: 204. Aangeneem: 25. Gedoop: 10. Oorgekom met Attestasies: 2. Vertrek met Attestasies: 9. Getroud: 0 pare.

Predikant: Ds. J. G. M. Dreyer.

Konsulent: Ds. C. Rautenbach.

Skriebe: M. Bos, P.K. Chrissiesmeer.

Kassier: M. Bos, P.K. Chrissiesmeer.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis: Mev. C. Buitendag.

Koster: J. Meyer.

Voorleser: —

Ouderlinge: L. M. Stoop, J. A. v. d. Linde, S. W. J. Meyer, M. Bos.

Diakene: H. H. Harmse, H. du Preez, C. van de Vijver, J. N. Engelbrecht.

ERMELO.

Gestig 1909.

Sieletal: 343. Ledetal: 185. Aangeneem: 11. Gedoop: 35. Oorgekom met Attestasies: 39. Vertrek met Attestasies: 4. Getroud: 3 pare.

Predikant: Ds. J. G. M. Dreyer.

Konsulent: Ds. A. Barger.

Skriebe: Nico Wolmarans, P.K. Uitspanning, Ermelo.

Kassier: R. Heuff, P.K. Ermelo.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis: Jonge heer Geyser.

Koster: H. van Rensburg.

Voorleser: —

Ouderlinge: L. van Rensburg, F. G. Joubert, P. Labuschagne, S. W. Joubert, P. L. Swart, J. Labuschagne, R. van Rensburg.

Diakene: P. Taljaard, H. van Rooyen, M. Buitendag, M. Greyling, Nico Wolmarans (Kassier-diaken), H. Fourie, D. J. Struweg, Geyser.

ERASMUS.

Gestig 1913.

Sieleetal: 3000. Ledetal: 1057. Aangeneem: 73. Gedoop: 105. Oorgekom met Attestasies: 23. Vertrek met Attestasies: 45. Getroud: 22 pare.

Predikant: Ds. C. H. Rautenbach, M.A., B.D.

Konsulent: Ds. A. J. Barger.

Skriebe: Ouderling J. J. Prinsloo., Bus 1, Erasmus.

Kassier: M. J. Grobler, Klipeiland, P.K. Erasmus.

Superintendent van Sondagskole: Ds. C. H. Rautenbach, P.K. Erasmus.

Orrelis: Mevrouw Johanna Prinsloo.

Koster: Jan van Niekerk.

Voorleser: Ouderling G. C. Prinsloo.

Ouderlinge: P. K. Minnaar, J. P. Prinsloo, N. M. Viljoen, J. J. Prinsloo (Skriebe), G. C. Prinsloo, W. Rudolph, J. W. A. Soer, P. J. J. van Rensburg, P. R. Prinsloo, W. S. J. Minnaar, P. C. Breytenbach (Kameelpoort), J. J. (Hans) Prinsloo, J. J. Botha, S. P. van Staden, L. P. Swanepoel, G. G. Roets, P. C. Breytenbach (Tweefontein).

Diakene: C. Joubert, M. J. Grobler, J. J. van Staden (Kassier-diaken), A. C. Greyling, J. J. Ecksteen, jnr., W. G. Bronkhorst, L. J. Steenkamp, W. S. J. B. Jansen, F. J. P. Breytenbach, J. G. Gauché, E. J. Botha, D. B. Snyman, P. Vermaak, P. P. F. Prinsloo, J. J. H. Engelbrecht, H. A. Roets, F. J. Snyman.

PIET RETIEF.

Gestig 17 Augustus 1912.

Sieleetal: 80. Ledetal: 42. Aangeneem: 1. Gedoop: 3. Oorgekom met Attestasies: 3. Vertrek met Attestasies: 0. Getroud: 0 pare.

Predikant: Vakant.

Konsulent: Ds. C. H. Rautenbach, M.A., B.D.

Skriebe: A. M. K. Harthoorn, Pos Iswepe., oor Piet Retief.

Kassier: A. M. K. Harthoorn, Pos Iswepe, oor Piet Retief.

Superintendent van Sondagskole

Orrelis:

Koster:

Voorleser:

Ouderling: A. C. de Klerk.

Diaken: A. M. K. Harthoorn.

BETHAL.

Gestig 1919.

Sieleetal: 636. Ledetal: 300. Aangeneem: 27. Gedoop: 0. Oorgekom met Attestasies: 13. Vertrek met Attestasies: 14. Getroud: 0 pare.

Predikant: Ds. J. G. M. Dreyer.

Konsulent: Ds. C. Rautenbach.

Skriebe: J. Hoogland, Bus 8-, Bethal.

Kassier: J. Hoogland.

Superintendent van Sondagskole: J. M. Wolmarans.

Orrelis: —

Koster: P. J. Struweg.

Voorleser: B. J. Prinsloo.

Ouderlinge: J. P. Visagie, B. J. Prinsloo, J. J. Marnewick, W. J. Engelbrecht, T. C. J. Erasmus.

Diakene: P. J. N. Esterhuysen, B. Greyling (J. H. seun), J. L. Muller, S. I. v. Oudshoorn, M. G. v. d. Hoven, J. Wolmarans.

ROOSSENEKAL.

Gestig 1919.

Sieletal: 957. Ledetal: 404. Aangeneem: 19. Gedoop: 35. Oorgekom met Attestasies: 10. Vertrek met Attestasies: 7. Getroud: 3 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. C. H. Rautenbach.

Skriebe: Jac. J. Reyneke, P.K. Roossenekal, Dist. Middelburg (Tvl.).

Kassier: Jac. J. Reyneke, P.K. Roossenekal, Dist. Middelburg (Tvl.).

Superintendent van Sondagskole: C. J. Strydom, P.K. Rossenekal, Dist. Middelburg (Tvl.).

Orrelis: —

Koster: C. P. Malan.

Voorleser: N. M. S. Ferreira.

Ouderlinge: N. M. S. Ferreira, C. J. Strydom, M. M. Bezuidenhout, F. J. Botha, M. J. Hough, M. J. Nieman, J. H. de Beer, en P. P. v. d. Berg.

Diakene: J. L. Enslin, P. L. Steenkamp, H. ten Z. Ganswyk, M. J. Prinsloo, P. B. Greef, I. H. Potgieter, J. H. Bester, en H. J. Oosthuizen.

NEBO.

Gest. 1924.

Sieletal: 293. Ledetal: 140. Aangeneem: 22. Gedoop: 26. Oorgekom met Attestasies: 2. Vertrek met Attestasies: 4. Getroud: 0 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. A. J. Barger.

Skriebe: D. D. van der Nest, Welverdiend, P.K. Latour.

Kassier: F. S. Botha, Rietfontein 451, P.K. Nebo.

Superintendent van Sondagskole: Mej. Chrissie Botha, Leeuwkraal 427, P.K. Nebo.

Orrelis: —

Koster: Br. D. R. Malan.

Voorleser: Ouderling P. H. Ferreira.

Ouderlinge: P. H. Lindeque, P. H. Ferreira, C. Engelbrecht en M. C. Botha.

Diakene: J. C. Kruger, A. Jacobs, P. D. Malan, J. A. J. Pretorius.

LYDENBURG.

Gestig 1926.

Sieletal: 500. Ledetal: 207. Aangeneem: 12. Gedoop: 16. Oorgekom met Attestasies: 7. Vertrek met Attestasies: 0. Getroud: 0 pare.

Predikant: Vakant.

Konsulent: Ds. J. G. M. Dreyer.

Skriebe: P. J. Wolmarans, Bus 5, Lydenburg.

Kassier: H. A. Koeleman, Bus 13, Lydenburg.

Superintendent van Sondagskole: Geen.

Orrelis: Geen.

Koster: A. Beetge.

Voorleser: Ouderling J. Viljoen.

Ouderlinge: H. A. Koeleman, J. L. Viljoen, C. J. Broodryk, S. J. Joubert, G. J. Joubert, S. J. Schoeman.

Diakene: J. H. Potgieter, J. Joubert, C. Oosthuysen, J. G. le Roux, J. P. Joubert, J. P. Prinsloo.

WITBANK.

Gestig 1927.

Sieletal: 975. Ledetal: 449. Aangeneem: 31. Gedoop: 40. Oorgekom met Attestasies: 10. Vertrek met Attestasies: 0. Getroud: 1 paar.

Predikant: Ds. A. J. Barger.

Konsulent: Ds. J. G. M. Dreyer.

Skriebe: J. H. Pistorius, Roodepoort, P.K. Balmoral (Tvl.).

Kassier: I. M. V. Jacobson, Staf Poskantoor, Witbank.

Superintendent van Sondagskole: Geen.

Orrelis: Geen.

Koster: H. Schoeman.

Voorleser: Geen.

Ouderlinge: J. H. Vorster, M. C. Pretorius, H. J. Stone, L. Bierman, F. Viljoen, H. D. Pretorius, P. C. Bezuidenhout.

Diakene: B. J. Prinsloo, I. M. V. Jacobson, H. P. v. Nieuwenhuizen, T. J. v. Dyk, M. C. Prinsloo, T. Botha, J. M. la Grange.

RING VAN STANDERTON.

Gemeentes: Volksrust, Heidelberg, Standerton, Johannesburg, Germiston, Eendracht, Memel, Pietermaritzburg, Brakpan, Strydpan, Durban, Turffontein, Kensington, Newlands, Glencoe.

RINGS KOMMISSIE.

Voorsitter: Ds. A. Oosthuizen; *Sek. Voors.* Dr. H. C. M. Fourie.

Skriebe: Ds. T. F. J. Dreyer; *Sek. Skriebe*, Ds. M. M. Grobler.

BB. Ouderlinge: P. A. Ras, sek. P. Moolman; C. P. S. Barnard, sek. J. Pienaar; P. Bekker, sek. Bouwer.

Superintendent van Sondagskole: Ds. A. Oosthuizen.

VOLKSRUST.

Gestig 1861.

Sieletal: 900. *Ledetal*: 454. *Aangeneem*: 33. *Gedoopt*: 51. *Oorgekom met Attestasies*: 39. *Vertrek met Attestasies*: 9. *Getroud*: 8 pare.

Predikant: Ds. P. W. Venter.

Konsulent: Ds. T. F. J. Dreyer.

Skriebe: Ds. P. W. Venter, Bus 115, Volksrust.

Kassier: F. J. Delpport, Bus 115, Volksrust.

Superintendent van Sondagskole: N. M. Breedts, 288a, Krugerstraat, Volksrust.

Orrelis: Mev. S. L. Struyweg.

Koster: H. G. Coetzer.

Voorleser: J. A. A. A. Stroop.

Ouderlinge: J. P. Erasmus, L. P. D. Nortje, P. G. Slabbert, J. J. Swanepoel, S. Swanepoel, F. P. Struwig, J. A. A. A. Stoop, R. D. Ackerman, P. J. Botha, D. G. Hattingh.

Diakene: C. J. J. Coetzer, J. S. Struwig, W. P. van Oudtshoorn, J. C. van Ede, C. H. van Oudtshoorn, F. J. Delpport, S. J. Struwig, J. M. de Waal, F. B. Prollins.

HEIDELBERG.

Gestig 1865.

Sieletal: 2500. *Ledetal*: 1151. *Aangeneem*: 49. *Gedoopt*: 88. *Oorgekom met Attestasies*: 17. *Vertrek met Attestasies*: 15. *Getroud*: 14 pare.

Predikant: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Konsulent: Ds. T. F. J. Dreyer.

Skriebe: F. Boltman, Venterstraat, Heidelberg.

Kassier: F. Boltman, Venterstraat, Heidelberg.

Superintendent van Sondagskole: Mev. A. Oosthuizen.

Orrelis: Mev. de Beer.

Koster: M. Fourie.

Voorleser: P. D. Bekker.

Ouderlinge: S. G. A. Nortje, R. J. Crowther, G. P. Bekker, T. F. Steyn, O. A. Strydom, Jacob v. d. Westhuizen, P. E. Brits, P. D. Bekker, D. B. Snyman, L. H. Jordaan, D. J. A. Booyens, F. J. v. d. Westhuizen, Nicolaas Jacobs, D. A. Minne, C. F. J. Strydom, C. P. Engelbrecht, Adriaan Brits.

Diakene: L. C. Ryke, F. P. Engelbrecht, J. P. Smit, P. G. Jacobs, P. Steyn, A. v. d. Berg, N. H. Jacobs, H. P. Strydom, D. S. Jacobs, A. Greyling, P. J. J. Jordaan, J. J. Koekemoer, G. P. Bierman, P. F. Strydom, Jan Venter.

STANDERTON.

Gestig ?

Sieletal: 1037. Ledetal: 540. Aangeneem: 23. Gedoop: 41. Oorgekom met Attestasies: 3. Vertrek met Attestasies: 6. Getroud: 13 pare.

Predikant: Ds. T. F. J. Dreyer, B.A., B.D.

Konsulent: Ds. A. Oosthuizen.

Skriebe: Arie Visagie, Bus 5, Charl Celliers.

Kassier: Mev. T. F. J. Dreyer, Paarlstraat, Standerton.

Superintendent van Sondagskole: P. Pretorius, Burgerstraat, Standerton.

Orrelis: Mev. T. F. J. Dreyer.

Koster: J. Pienaar.

Voorleser: P. Oberholzer.

Ouderlinge: G. J. Engelbrecht, J. C. Heyneke, P. W. Labuschagne, P. Oberholzer, J. S. Riekert, N. J. Snyman, J. H. Pienaar, J. J. P. Meyer, M. J. Stoop, G. van Deventer.

Diakene: J. G. Steyn, A. A. S. Grobler, R. Dreyer, P. G. Steyn, J. E. Coetzee, M. Wolmarans, L. Stoop, F. J. van Rensburg, J. van der Merwe, C. Mostert.

JOHANNESBURG.

Gestig 1895.

Sieletal: 2167. Ledetal: 1025. Aangeneem: 197. Gedoop: 174. Oorgekom met Attestasies: 89. Vertrek met Attestasies: 27. Getroud: 27 pare.

Predikante: Dr. H. C. M. Fourie, Ds. P. J. J. Venter.

Konsulent: Ds. T. F. J. Dreyer.

Skriebe: J. H. Lingerfelder, Bus 4917, Johannesburg.

Kassier: W. van Namen.

Superintendent van Sondagskole: P. J. J. Venter, 7 Heraldstraat, Cottesloe, Johannesburg.

Orrelis: Mev. G. du Preez.

Koster: J. van de Linde.

Voorleser: Ouderlinge (om die beurt).

Ouderlinge: J. H. Lingenfelder, J. A. McGrath, B. J. Smit, L. A. Breedts, J. G. Roodt, J. J. Heynike, H. C. v. d. Merwe, S. Z. Buitendag, C. C. Mostert, G. A. Swanepoel, H. A. N. Viljoen, B. J. Wolmarans.

Diakene: J. A. v. d. Westhuizen, J. F. v. d. Merwe, S. Nienaber, M. J. Joubert, I. S. v. d. Linde, R. J. Jacobs, J. J. Boshoff, S. van Schalkwyk, P. C. Jooste, P. Wheeler, G. Pretorius, P. Mienie, D. A. C. Pretorius, C. v. d. Schyff.

GERMISTON.

Gestig 1911.

Sieletal: 1541. Ledetal: 516. Aangeneem: 62. Gedoop: 84. Oorgekom met Attestasies: 34. Vertrek met Attestasies: 48. Getroud: 11 pare.

Predikant: Ds. J. J. Kuhn, Somme Rd.

Konsulent: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Skriebe: H. Kruger, Bus 218, Germiston.

Kassier: C. H. Venter, 20 Argylstraat, Germiston Suid.

Superintendent van Sondagskole: M. Jonker, 173 Victoriastraat, Germiston.

Orrelis: Mev. H. Jordaan.

Koster: J. A. Smith, 190 Spoorwegstraat, Germiston.

Voorleser: —

Ouderlinge: R. A. P. de Beer, H. S. E. Jordaan, P. J. van Zyl, C. Roets, M. A. Jonker, Th. van Nieuwenhuizen, P. Senekal, F. D. Malan, W. G. Earle, H. J. Botha, N. W. Kleynhans.

Diakene: H. B. L. Kruger, C. H. J. van Heerden, Gert Strydom, J. P. J. Beukes, J. Norval, W. J. Grobler, W. P. Taljaard, J. W. Heyneke, T. Blignaut.

EENDRACHT.

Gestig 1917.

Sieletal: 945. Ledetal: 453. Aangeneem: 30. Gedoop: 50. Oorgekom met Attestasies: 11. Vertrek met Attestasies: 10. Getroud: 2 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. T. F. J. Dreyer.

Skriebe: P. A. Ras (A. seun), P.K. Bosmansfontein, oor Greylingstad.

Kassier: P. A. Ras (A. seun), P.K. Bosmansfontein, oor Greylingstad.

Superintendent van Sondagskole: P. A. Ras (A. seun), P.K. Bosmansfontein, oor Greylingstad.

Orrelis: Mev. J. P. Prinsloo.

Koster: J. H. J. Venter.

Voorleser: J. P. Prinsloo.

Ouderlinge: P. A. Ras, C. P. Willemse, P. P. Roets, J. P. Prinsloo, H. J. F. Venter, D. J. Prinsloo, A. P. Prinsloo, J. Venter.

Diakene: A. P. Roelofse, G. Visagie, H. Nel, D. Botha, J. P. v. d. Merwe, T. P. Bezuidenhout, L. C. Muller, N. Prinsloo.

MEMEL.

Gestig Mei 1914.

Sieletal: 96. Ledetal: 57. Aangeneem: 5. Gedoop: 2. Oorgekom met Attestasies: 0. Vertrek met Attestasies: 1. Getroud: 1 paar.

Predikant: Ds. P. W. Venter.

Konsulent: Dr. H. C. M. Fourie.

Skriebe: P. L. Moolman, Kildare. Bus 49, Memel.

Kassier: P. L. Moolman.

Superintendent van Sondagskole: —

Orrelis: Mej. E. Scheiffer.

Koster: L. Madden.

Voorleser: —

Ouderlinge: P. L. Moolman, W. H. Brooks.

Diakene: A. I. Moolman, J. J. van Staden.

PIETERMARITZBURG.

Gestig 1921.

Sieletal: 130. Ledetal: 60. Aangeneem: 2. Gedoop: 3. Oorgekom met Attestasies: 0. Vertrek met Attestasies: 1. Getroud: 0 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. T. F. J. Dreyer.

Skriebe: J. J. Joubert, P.K. Bus 354, Pietermaritzburg.

Kassier: J. J. Joubert, P.K. Bus 354, Pietermaritzburg.

Superintendent van Sondagskole: J. J. Joubert, P.K. Bus 354, Pietermaritzburg.

Orrelis: —

Koster: Mev. C. van Rooyen.

Ouderlinge: H. P. Viljoen, D. H. Botes, P. van Zyl, A. L. Hattingh.

Diakene: G. P. Scheepers, J. J. Coetzer, P. R. N. du Toit en J. J. Joubert.

BRAKPAN.

Gestig 1925.

Sieletal: 1000. Ledetal: 400. Aangeneem: 37. Gedoop: 53. Oorgekom met Attestasies: 76. Vertrek met Attestasies: 10. Getroud: 8 pare.

Predikant: Ds. M. M. Grobler.

Konsulent: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Skriebe: A. Geeringh, 164 Germains Laan, Brakpan.

Kassier: M. C. du Toit, 53 Kingsway Laan, Brakpan.

Superintendent van Sondagskole: J. M. v. d. Westhuizen.

Orrelis: Mev. Vick.

Koster: P. J. Jonker.

Voorleser: G. J. Roussau.

Ouderlinge: J. L. van Heerden; H. J. Jonker, G. J. Rousseau, C. J. Prinsloo, J. M. v. d. Westhuizen, W. v. d. Westhuizen.

Diakene: C. P. Steyn, D. H. Fourie, C. L. Engelbrecht, A. C. Greyling, F. H. Vorster, M. Willemse, P. Kruger, J. L. Jordaan, A. P. Prinsloo.

STRYDPAN.

Gestig 1926.

Sieletal: 250. Ledetal: 134. Aangeneem: 8. Gedoop: 9. Oorgekom met Attestasies: 7. Vertrek met Attestasies: 6. Getroud: 0 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. A. Oosthuizen.

Skriebe: S. M. van Dyk, Droëfontein, P.K. Sundra.

Kassier: J. C. du Plessis, P.K. Strydpan.

Superintendent van Sondagskole: —

Orrelis: G. Marneweck.

Koster: —

Voorleser: —

Ouderlinge: A. Vorster, J. C. du Plessis, J. Rudolf.

Diakene: H. R. Muller, J. Potgieter, S. M. van Dyk.

DURBAN.

Gestig 1927.

Sieletal: 251. Ledetal: 118. Aangeneem: 10. Gedoop: 5. Oorgekom met Attestasies: 9. Vertrek met Attestasies: 5. Getroud: 0 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. P. W. Venter.

Skriebe: J. C. Olivier, "Point C. Prison," Durban.

Kassier: J. C. Olivier, "Point C. Prison," Durban.

Superintendent van Sondagskole: —

Orrelis:

Koster: —

Voorleser: —

Ouderlinge: W. J. Pretorius, P. J. Swanepoel.

Diakene: P. L. Snyman, G. C. J. Niemand, J. H. Labuschagne.

TURFFONTEIN.

Gestig 1929.

Sieletal: 494. Ledetal: 229. Aangeneem: 16. Gedoop: 11. Oorgekom met Attestasies: 3. Vertrek met Attestasies: 0. Getroud: 0 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. T. F. J. Dreyer.

Skriebe: J. H. P. Geers, 57 Holtstraat, Forest Hill, Johannesburg.

Kassier: J. C. Laubscher, 60 Shullerstraat, Forest Hill, Johannesburg.

Superintendent van Sondagskole: P. G. Swart, 79 Great Britainstraat, Turffontein, Johannesburg.

Orr. lis: —

Koster: F. A. Senekal.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: J. P. Maré, S. A. Pieterse, C. D. Viljoen, J. A. C. Dirker, C. A. Buitendag, G. Labuschagne, P. J. Visagie, C. F. Basson.

Diakene: J. C. Laubscher, J. van Straten, D. J. Nortje, C. J. Coertze, F. A. Senekal, F. P. Cornelius, P. Delport, A. J. Mouton.

KENSINGTON.

Gestig 1929.

Sieletal: 736. Ledetal: 314. Aangeneem: 0. Gedoop: 3. Oorgeneem met Attestasies: 6. Vertrek met Attestasies: 0. Getroud: 0 pare.

Predikant: —

Konsulent: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Skriebe: J. W. A. Lewies, 1 New Herriot Cottages, P.K. Cleveland.

Kassier: J. Venter, 160 Highland Road, Kensington.

Superintendent van Sondagskole: Ouderling C. P. S. Barnard, 15 Vyf-en-twintigstestraat, Malvern.

Orrelis: —

Koster: —

Voorleser: Ouderling C. P. S. Barnard.

Ouderlinge: C. P. S. Barnard, P. P. van den Berg, M. J. Esterhuysen, L. G. van der Ryst, P. G. Lourens, C. L. de Fortier, J. Mathysen, H. J. Willemse, M. J. van Staden, J. M. Roetz.

Diakene: W. H. McLean, J. H. Briel, A. J. van Zyl, G. P. Brits, W. C. Nel, R. J. Heyneke, P. J. Steyn, J. M. Quin, N. M. Spies, Phil. Schutte.

NEWLANDS.

Gestig 1929.

Sieletal: 535. Ledetal: 270. Aangeneem: 26. Gedoop: 12. Oorgekom met attestasies: 8. Vertrek met attestasies: 2. Getroud: 0 pare.

Predikant: Vakant.

Konsulent: Ds. J. J. Kuhn.

Skriebe: G. J. M. Wolmarans, P.K. Bus 4, Newville, Johannesburg.

Kassier: G. J. Oberholzer, 12 van Zyl Weg, Newlands, P.K. Newville, Johannesburg.

Superintendent van Sondagskole: Oudl. T. F. N. Oberholzer.

Orrelis: Mej. E. Ewerts.

Koster: Oudl. J. F. N. Oberholzer.

Voorleser: Oudl. J. J. Botha.

Ouderlinge: J. F. N. Oberholzer, J. J. Botha, A. C. Lombaard.

Diakene: G. J. Koekemoer, J. J. Opperman, L. C. Freislich, G. J. M. Wolmarans.

GLENCOE.

Gestig 1929.

Sieletal: 150. Ledetal: 76. Aangeneem: —. Gedoop: —. Oorgekom met attestasies: —. Vertrek met attestasies: —. Getroud — pare.

Predikant:

Konsulent: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Skriebe: J. S. Pretorius, Bus 5, Glencoe.

Kassier: J. S. Pretorius, Bus 5, Gleicoe.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis:

Koster:

Voorleser:

Ouderlinge: J. J. Ackerman, J. C. Steinman.

Diakene: J. A. L. Steinman, J. S. Pretorius.

HUMPATA.

Die lede van hierdie gemeente is nog nie alger permanent in Suid Wes gevestig nie en daarom kon die gemeente nog nie gereorganiseer word nie.

RENSBURGRUS (KENYA).

Gestig 1910.

Sieletal: '164. Ledetal: 110. Aangeneem: 5. Gedoop: 3. Oorgekom met attestasies: —. Vertrek met attestasies: —. Getroud — pare.

Predikant:

Konsulent:

Skriebe: F. S. Olivier, Goewerment Skool, 140, P.K. Eldoret, Kenya.

Kassier: P. J. Raath, Eldoret, Kenya.

Superintendent van Sondagskole:

Orrelis:

Koster: D. Engelbrecht.

Voorleser:

Ouderlinge: P. L. Steenkamp, P. J. Raath, J. J. H. Engelbrecht.

Diakene: J. C. Olivier, M. J. Welmans, H. S. van Rensburg.

ARUSHA (TANGANYIKA).

Gestig 1910.

Sieletal: 131. Ledetal: 57. Aangeneem: 1. Gedoop: 5. Oorgekom met attestasies: —. Vertrek met attestasies: —. Getroud — pare.

Predikant:

Konsulent:

Skriba: W. J. A. de Beer, Oldonjo-Sambo, Fariga 7, Arusha.

Kassier: A. J. v. Wyk, Oldonjo-Sambo, P.K. Arusha, Janga 7.

Superintendent van Sondagskole (naam en adres):

Orrelis:

Koster: A. J. Venter.

Voorleser: W. J. Pretorius.

Ouderlinge: J. J. v. d. Westhuizen, W. J. Pretorius.

Diakene: Ph. v. d. Westhuizen, P. Bekker.

STATISTIEK.

RING VAN	Sieletal	Ledetal	Aangeneem	Gedoop	Getroud (pare)
Potchefstroom	11560	5671	508	622	107
Zeerust	7929	3796	262	380	45
Rustenburg	13943	5866	331	567	84
Lydenburg	9526	4134	324	384	49
Standerton	12732	5797	498	586	84
Ander Gemeentes .	295	167	6	8	—
Totaal	55985	25431	1929	2547	369

“NAAR UW GEMAAKT BESTEK!”

Zacharja 2: 1—5.

Ons sing as gemeente, en ook vir onself persoonlik, graag die pragtige woorde van Psalm 89:

Ik weet, hoe 't vast gebou van Uw gunst bewijzen,

Naar Uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen.

Ons bely hiermee dat die koninkryk Gods maar nie somarso op goed geluk af opgebou word in die loop van die geskiedenis nie, maar dat daar 'n vaste en wyse Godsplan is wat in die geskiedenis van die Godsryk uitgewerk word. Elke kerk, wat op die naam van “kerk,” dit is “stigting van die Heer,” enige reg wil laat geld, is 'n deel van die groot Godsryk. Dus sal ook in die kerk, in haar bou en inrigting en uitinge, die grondlyne van die “gemaakte bestek” moet blyk.

Aan die profeet Zacharja is in 'n naggesig die grondlyne geopenbaar. Dit is die derde visioen, wat ons in sy boek opgeteken vind. Dit is of hy droom. Maar hy noem dit geen drome nie. Hy slaap (H. 4 : 1), maar in die slaap sien hy gebeurtenisse in die onsienlike wêreld. Dis vernaamlik engele wat hy sien staan en beweeg. In die derde naggesig drie van hulle. Eén loop met 'n meet-snoer in die hand. En op die vraag van die slapend-wakende profeet, wat hy gaan maak, word vir hom gesê dat hy Jerusalem gaan meet, die nog grotendeels in puin liggende Jerusalem, nog nooit herstel van die verwoesting en brand wat Nebukadnesar haar laat ondergaan het nie. Maar die tye sal verander. Die man met die meetsnoer kom na Jerusalem, om te sien hoe groot sy breedte, en hoe groot sy lengte sal wees, en waar dus die toekomstige mure van Jerusalem sal moet staan.

Gedurig staan by die naggesigte van die profeet 'n Engel langs hom, aan wie hy sy vrae stel, die vernaamste Engelfiguur, naamlik die “Engel des HEEREN,” wat vir

die slapende die betekenis van wat hy sien, vertolk. Dit lyk nou of daar onrus kom by hierdie tolk-engel. En kyk, daar kom 'n derde van die dienende geeste binne die gesigskring van die siener. Dus nog meer beweging in die engelewêreld. Die laaste hemelbode word aangespreek deur die tolk-engel, en hy kry die bevel om haastig agter die eerste engel, die man met die meetsnoer, aan te loop. En dit is die boodskap wat hy so gou-gou moet oorbring aan dié wat die plek van die toekomstige mure gaan opmeet: "Jeruzalem zal dorpswijze bewoond worden!" Die engel des HEEREN noem die man met die meetsnoer "dezen jongeling," asof hy iets ondeurdags gaan doen. Daar is onrus en spanning in die toneel. Daar is gevaar dat iets gaan gebeur, wat verhoed moet word.

I.

In hierdie eerste woord van die tolk-engel vind ons geopenbaar die eerste grondlyn van die bestek van Gods koninkryk en Gods kerk. En dit is die beginsel: "Jeruzalem sal dorpsgewys bewoon word!" Die Godsstad ken geen mure, maar lê daar soos die dorpe van Suid-Afrika, oop en toeganklik van alkante. Nie soos 'n ou Middel-euse vesting, nie soos die stede van die ou-Europese wêreld nie; maar soos die bly, ruim tuindorpe van die jonge en nuwe lande.

Dis 'n wonder, dat ons hierdie gedagte vind by 'n ou Israeliet. Heel die geskiedenis van die volk Israel deur, het hulle Jerusalem geken as 'n welommuurde stad. Toe koning Dawid, eers 'n paar eeue na die intog in die land Kanaan, sy oog op die sterk vesting van die Jebusiete laat val het om dit te gaan verower, het die mense hom spottend toegevoeg: "Hier sal jy nie in kom nie, die blindes en kreupeles sal jou afdrywe!" (II Sam. 5 : 6). Agter die ou breë mure van Jerusalem het die volk Israel hom so veilig gevoel in die eeue van die koningetyd. En geen gebed is ou-Israel meer uit die hart gegryp as dié van Ps. 51 : 20 nie: "bouw de muren van Jerusalem op!" Na die verowering van die stad en die verbranding van die tempel deur die soldate van Nebukadnesar, was die

afgebroke mure een van die grootste sorge en smarte van die geslae volk. En as, na die verowering van Babel deur Cyrus, die Pers, die ballinge weer terug mag keer na die land van die vadere is wel die eerste maatreël die herbou van die altaar en die lê van die fundamente vir die hernude tempel; maar gou-gou het die leiers van die teruggekeerdes ook planne gemaak om die mure van Jerusalem weer uit hulle puin te laat verrys.

In die tyd van Zacharja was blykbaar die begeerte weer baie lewendig. Waarskynlik was die stadhouer Zerubbabel, 'n prins uit die huis van Dawid, een van die grootste voorstanders van die gedagte.

Dis die strewinge, wat die profeet in sy visioen verteenwoordig sien in die man met die meetsnoer, wat die toekomstige omtrek van die te herboue mure gaan opmeet. Ongetwyfeld het daar geloof en vertroue uit die pogings geblyk. Ongetwyfeld het dit 'n daad van politieke vryheid gewees toe Nehemia 'n 70 jaar na Zacharja sy volk opgewek het om die herbou van die mure kragtig ter hand te neem. En Nehemia het dit gedoen in die oortuiging, dat dit Gods wil en tot Gods eer was. Hy het immers aan die arbeid gegaan onder die pragtige leus: "God van den hemel, Die zal het ons doen gelukken, en wij, Zijne knechten, zullen ons opmaken en bouwen!" (Neh. 2 : 20).

Wonderlik en vreemd is teenoor dit alles die Engelestem wat Zacharja hoor in sy derde visioen, en wat vol ontrusting oor sulke planne en gedagtes vir die man met die meetsnoer toeroep: Jerusalem sal dorpsgewys bewoon word! Laat maar u muurbouplanne! Daar behoort om die nuwe, die ware Jerusalem, die Godsstad, g'n mure nie!

Ons het gesien hoe hierdie hoë ideaal, wat aan die profeet in naggesig geopenbaar word, selfs onder die beses van sy volk geen weerklank gevind het nie. En so is dit nog maar altyd, selfs nadat die Heer Jesus ons geleer en getoon het: "De ware aanbidders zullen den Vader aanbidden in geest en waarheid!"—d.i. nie in letter en vorm nie, nie gebonde aan plek en plaas nie "in geest en

waarheid"! Wat meen hulle nog die mure nodig te hê, mure van gebod op gebod en reël op reël, mure van gewoontes en gebruike, van menslike instellings en leerstellings, en watter grense en voorwaardes en beperkinge die vrome mense al meer ingestel het om Jerusalem te beveilig. Baie Kristene maak van hul kerk nog altyd 'n Middeleeuse vesting, 'n ou stadje met nou straatjies en stegies, met bedorwe lug en enghartige burgertjies, wat o so bevreesd is vir enige nuwigheid of vreemdigheid waarvan hul totnogtoe agter hul hoë muurtjies en digte gordyntjies nooit gehoor 't nie.

Soos 'n Kristenprediker gesê het: Die vrome mense, hulle is so besorgd vir Gods werk, Gods gebod, Gods Woord! Hulle moet Hem nodig 'n handjie help! Hulle versterk Gods gebod deur hulle gebooie, en maak van één tien. Hulle lê verskansinge aan rondom Gods Woord, om dit met die insettings te verdedig teen vyandelike aanvalle—nou hulle hul leerstellings en leerstelsels daar teen aan geset het, sal dit miskien nog wel 'n rukkies hou! En hulle sien nie, dat hulle, met al hul hulp, Gods werk verhinder, met al hul Gebod Gods gebod kragteloos maak, met al hul teorie Gods Woord maak tot 'n swaard in die skede!

Die regte Jerusalem mag nie en kan nie 'n ommuurde vesting wees nie. Waarom nie? Die Engel sê: "wens de veelheid der menschen, die in het midden er van wezen zal!" Geen muur deur mense te bou is groot en ruim en wyd genoeg om dié menseryk en menseverskeidenheid te omvat nie! Geen menslike leerstelling of teorie is in staat om Gods gedagtes te bêre nie! Geen voorwaardes of beperkings of verhinderings wat ons, mense, sien of sou wil stel vir die burgerskap van die Godstad, is geldig vir die liefdehart Gods en Sy hoër wysheid nie! "In die menigte des volks is des Konings heerlijkheid" (Spr. 15 : 28). Jerusalem moet oop staan, wyd en welkom, soos die tuindorpe van sonnig Suid-Afrika. Oop moet dit staan soos die Heilandsarme, wyd moet dit wees soos die Vaderland, sodat durf nader en toegang verwag almal wat vermoeid en belas is.

II.

Mure is ook nie nodig nie om die regte Jerusalem. Dit is die tweede Goddelike waarheid wat die tolk-engel vir die profeet openbaar.

Mure beteken beskerming, beskerming teen vyande. Maar, so vra ons verwonderd aan die tolk-engel: is daar dan geen vyande van die Godsryk meer? Helaas wel! Ons moet g'n oppervlakkig optimisme koester aangaande die mensheid nie. Godsdien is vernaamlik 'n saak van die wil; dis daarom dat daar nêrens soveel stryd is as op die gebied van die Godsdien nie. Godsdien is veral 'n saak van die gebroke wil—dis daarom dat daar sulke hewige teenstand in die mensehart is teen God en Sy diens. Wil bots teen wil. Die wil van God, van die hoogste norm, van die ideaal—teen die wil van menslike selfsug en sonde.

Daar is nog vyande rondom. Net so erg as in die dae van Zacharia, toen die volkie Israel was soos 'n troep bang skape, wat teen mekaar gedronge staan, instinkmatig die onsigbare vyand rondom en naby gevoelend. As daar geen vyande van die Godsryk was nie, hoe verklaar u dan die kruis van Kristus? en die vervolginge van die eerste Kristengemeentes? en die brandstapels van die middeleeue? en al die bitter onreg in die land van Suid-Afrika en aan die volk van Suid-Afrika gedaan? en die groot wêreldoorlog met sy gruwele onder die skoonste leuse?

Dis nog altyd ewe vol en druk in die poorte van die hel, waar die Bose met sy trawante hoë raadsvergadering hou, en vanwaaruit die geestelike pestilensies oor die wêreld uitgestort word.

En dan geen mure nodig nie? Dus blootgestel aan die genade en ongenade van die vyande? Jerusalem maar oop laat vir die instroming van allerlei kragte wat op haar verderf sien, wolwe in skaapsklere! Moet ons dan die kerk, wat ons lief is, nie beskerm teen sy vyande nie? Die kerk is tog ook 'n arbeidsgemeenskap. Hoe is sulke 'n arbeid moontlik, as daar geen gemeenskaplike doel is nie, geen gemeenskaplike inspirasie nie, geen keur en keuse van gepaste middele nie? Ons moet tog wel

sekere grense stel, sekere voorwaardes bepaal, om der wille van die besef van saamhorigheid alleen reeds. Hoe kan ons anders 'n gemeenskap, 'n organisasie, 'n organisme vorm?

God en Sy engel en Sy profeet gaan op dergelike besware nie baie in nie. Alleen gee Hy die een groot gerusstelling: "En Ik zal haar wezen, spreekt de Heere, een vurige muur rondom!" Deur ons mense opgeboude mure verag die Almagtige. Maar Hy weet, beter as ons nog, dat daar gevaar is rondom. Nou dan, Hyself sal vir ons tot 'n muur wees. Ons bepalings en beperkings, wat so dikwels ingegee is deur persoonlike voorkeur of deur spesiale sielkundige aanleg, sou maar 'n slegte beskerming vorm teen die Bose en al sy dienaars buitekant en binnekant ons kring en ons hart. Wat vermag ons formules teen die "geestelike boosheden in de lucht"? Dit is ou bygeloof, soos dit leef by die primitiewe en antieke volkere. Hulle het gedink om die bese geeste deur toorformules en besweringswoorde te kan bedwing en verjaag. Baie van hierdie bygeloof leef nog selfs onder die twintigste-eeuse Kristene. Maar gees kan alleen deur gees bestry word.

Daar moet beskerming wees. Daar is beskerming.

Des HEEREN Engel schaart
een onverwinbre legermacht
rondom hem, die Gods wil betracht
dus is hy wel bewaard. (Ps. 34 : 4).

Of soos Luther gesing het:

Der legerscharen Heer,
waakt voor Zijn woord en eer (Gez. 156 : 4).

Dis of baie Kristene dink, dat hierdie beskerming en bewaking nie voldoende is nie. En hulle stel hul self aan tot wagters op Sions mure. "Die in den hemel woont, zal lachen," spottend lag oor die oormoed van die vyande, weemoedig lag oor die dwaasheid van Sy knegte. "Ik zal u wezen tot 'n vurige muur rondom!" 'n Muur van vuur, 'n brand van Gods heiligheid, 'n gloed van Gods

liefde-ywer staan daar rondom Sy duurgekogte gemeente. In die donker van hierdie wêreld van sonde en smart is Gods klein kuddeke nie verlore, nie oorgegewe en verlate nie, maar seer wel bewaard!

In die derde gedagte van die visioen lê feitlik die geheim van die bestaan en van die voortbestaan van die Godsryk, die gemeente, die kerk, die Kristendom, die geloof. En dat is hierdie derde kostelike waarheid wat die tolk-engel verkondig: "en Ik zal tot heerlijkheid wezen in het midden van haar."

Heerlikheid is 'n wonderlike woord. Dis moeilik om dit te omskrywe. Mens moet dit voel. Wat heerlik is, is wat ons aantrek, en wat ons aantrek is wat bo ons staan, wat meer is as onself. En heerlijkheid Gods is bovenmenslike heerlijkheid, onweerstaanbare heerlijkheid, wat ons neerslaan tot in die stof, en tegelyk ons ophef tot onvermoede hoogtes van roeping en geluk.

Ons het meer nodig as ruimte en vryheid, en ook meer as beveiliging, meer as die twee dinge waarvan die naggestig totsover gepraat het. Daar moet iets wees wat inhoud gee aan ons lewe, 'n sentrale dryfkrag, 'n stuwende beginsel, 'n drywende en dringende gees, 'n besielende Persoon. Heerlikheid Gods, dit is Jesus Kristus in ons wêreld. In Hem is verenig al wat hoog is en heilig, al wat teer is en skoon. Die persoon van Jesus lewende in Sy gemeente, die Gees van Kristus werkende in Sy kerk, dat is die vervulling van die belofte: en Ik zal tot heerlijkheid wezen in het midden van haar!

Dit is die ene nodige. Daar is 'n samehang tusse die drie gedagtes van die visioen. En die kerngedagte van die drie is die laaste. As Gods heerlijkheid, of beter: as God as heerlijkheid is in die midde van die gemeente, dan is daar vanself die veilige vurige muur rondom, en dan is daar geen gemaakte mure van buite nodig nie. Maar nou, nou God as heerlijkheid van binne ontbreek, nou gaan ons weer terug na die bouvalle, en rig ons weer op muurtjies om kasuïstiek en leer en tug, staketsels van besorgdheid om die ewig rysende Godsgebou, tot spot van hemel en hel.

Wat is ons kerk? Is dit soos 'n kaserne, waar alles gebeur na koue reël en strawwe gewoonte en uit sielloose plig? Of miskien erger nog: is dit 'n tronk, waar ieder in sy selletjie—wel veilig—maar weseloos en werkingsloos is opgesluit? Gaan daar op uit ons kerk 'n "reuke des doods ten dode"?

Of is ons kerk soos die regte Jerusalem van die profetiese visioen: 'n wydope tuindorp, waar son en wind deur speel en waar iets van die paradyslug van Godsge-meenskap en kinderhêerlikheid in geniet word?

En hoe is dit met ons persoonlik? Is God as heerlikheid in ons lewe? Is God die onweerstaanbaar magnetiese sentrum waarheen ons altyd weer getrokke word, selfs by al ons afdwalinge tog telkens weer getrokke? En is daar van die Goddelike aantrekkingskrag iets oorgegaan op onse persoonlikheid, sodat ons yster gelade is met Sy magnetisme? Is onse persoon en is onse gemeenskap deurstraal van Sy liefde, van die Kristusliefde? Is ons 'n bietjie transparant—of sit ons gedurig agter dikke mure van selfgenoegsaamheid en vrees, mure wat g'n straaltjie lig of warmte na buite deurlaat nie?

Ek dink, die beste gebed vir die kerk en vir ons as Kristene, is nog altyd dié van die Bruid in die Hooglied (H. 5 : 16).

Ontwaak, Noordenwind! en kom, Gij Zuidenwind! doorwaai mijnen hof, dat zijne specerijen uitvloeien! Soos die titel luid van die Middeleeuse kerkgesang in Latyn: Veni, Creator Spiritus! d.i. Kom, Skepper, Gees! Die Gees van Kristus moet kom in my lewe, en dit geurig maak van liefde, en stralend van innerlike sonneskyn, ootmoedig en skoon soos 'n lentebloom.

Die profetiese bevel moet weer klink oor die Kristenheid: Gij Geest, kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedooden, opdat ze levend worden (Ez. 37 : 9).

Die bede om die Heilige Gees soos die Middeleeuse kerk dit gesing het en Luther dit teruggegee het aan die Protestantse Kristenheid sy dié bede van ons kerk:

Geest des Heeren! kom van boven!
laaf met uw genadegoed
alle zielen die gelooven,
doe ze blaken van uw gloed!
Op het blinken uwer stralen
buigt zich d'aard voor Jezus neer,
zaamlen zich van heind' en veer
alle tongen, alle talen.
Halleluja, U zij d' eer!
U zij d' eer, Halleluja!

Gez. 265 : 1).

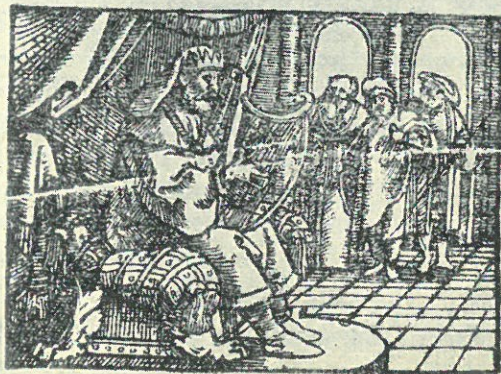
(Hoof inhoud van 'n preek, gehou te Pretoria, 13 Oktober 1929, op versoek afgestaan. B. Gemser).

De Geest, de goddelike genade, geeft kracht en sterkte aan het hart en maakt een nieuwe mens, die lust heeft aan Gods geboden en alles, wat hij moet doen, met vreugde doet. Deze Geest kan men echter in geen letters samenvatten, hij laat zich ook niet met inkt in boeken of op steen schrijven, gelijk de wet, maar hij wordt slechts in het hart geschreven en is een levend schrift des Heiligen Geestes zonder enige bemiddeling.

—Luther.

Souter Liedekens

Shemaecht ter eeren Gods/op alle
die Psalmen van David / toe
stichtinge en een geesteliche
vermakinghe van allen
Christen menschen.

Colloff. int. 18. Capittel.

Teert ende vermaent u seluen met psalmen/ende lof
sanghen/en geesteliche liedekens inder ghenaden
ende singhet den here in uwer herten.

Geprint Thantmerpen/op die Lombaerde vesse / te-
ghen die gulden hant ouer. By my Claes vanden
Wouwere. Anno. m. cccc. lxx. 1570

Cum gratia et Privilegio.

DIE SOUTER LIEDEKENS.

'n Rooms Katolieke geskiedskrywer het in 'n boek van hom, wat in 1646 verskyn het, spottend gesê, dat die Hervormde Kerk nie ouer is nie as die Psalmgesang. Ons sal nie met hom daaroor twis nie, want daar is veel waars in sy woorde. Die Psalmgesang was 'n magtig middel om die beginsele van die Kerkhervorming te verbrei. Die kerklied was by die Kristene altyd geliefd, en geen deel daarvan is uit die aard van die saak so bekend as die Psalme nie. Met die uitvinding van die boekdrukkuns in die vyftiende eeu was die Bybel een van die eerste boeke wat gedruk werd, maar dit was die Bybel in die Latynse taal. Die gedeelte van die Bybel, wat die eerste in die volkstaal gedruk werd, was die Psalme. So is daar in Delft reeds in 1480 'n prosa vertaling van die Psalme in Hollands gedruk met die tiel: "Die Duytse Souter," wat soveel wil sê as die Souter, d.i. die Psalter of Psalme in die Duitse of Dietse d.i. volkstaal. Duits beteken hier dus volkstaal, en die volkstaal was Nederlands.

Daar was 'n behoefte aan die Psalme in die volkstaal, 'n behoefte sowel by die Hervormd gesindes as by die Rooms Katolieke. So sê die so ewe aangehaalde Roomse geskiedskrywer: "De Psalmen werden van een yegelyck begeert, en aengenomen, niet alleenlyck van die naer het Lutherdom rooken, maar ook van de Katholijcken selfs, een yegelyck had sijn vermaeck in die te singen; want sy waren inder daet vermakelijck, en licht om te leeren en bequaem om op de violen en andere instrumenten te spelen." Die Souterliedekens, waaroor ons hier handel, die eerste Hollandse beryming van die Psalme, wat in druk verskyn het, was ook 'n poging om aan sulke verlangens te voldoen.

Die eerste uitgawe het in 1540 verskyn, en nie in 1539, soas vroeger gemeen. Dit is herhaaldelik gedruk; self besit ek 'n eksemplaar van die uitgawe van 1564, wat by hierdie bespreking gebruik word. Dit het baie

seldsaam geword, soas begrypelijk, want 'n Psalmboek word baie gehanteer, en raak dus gou stukkend.

As versamelaar van hierdie Souterliedekens word gewoonlik genoem Willem van Zuylen van Nyevelt, van wie ons overigens nie veel weet nie. In die "Prologhe" of voorrede sê hy, dat mens dageliks kon hoor, hoedat Gods naam in allerhande ligvaardige en ydele liederen ontheilig en misbruik word, en daarom het hy die Souterliedekens met naastigheid versamel, om daardeur die "vleeschelijke liederen" te vervang, sodat die mense iets goeds kon sing.

Op die tiitelblad lees ons:

SOUTER LIEDEKENS

Ghemaeckt ter eeren Gods/op alle
die Psalmen van Daud/tot
stichtinge en(de) een geestelijke
vermakinghe van allen
Christenmenschen.

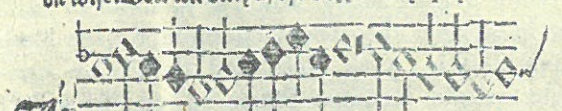
Collos. int. iii. Capittel.

Leert ende vermaent useluen met psalmen/ende lof
sangen/en(de) gheestelijke liederen inder ghenaden
ende singhet den Heere in uwer herten.

Gheprint Thantwerpen/op de Lombaerde veste/teghen
die gulden hant ouer. By my Claes vanden
Wouwere, Anno MCCCCCen(de)LXIII
Cum gratia et Priuilegio.

Die Souterliedekens is 'n merkwaardig monument uit die oorgangstydperk in Holland gedurende die Kerkhervorming. Luther het in die jaar 1517 sy stelling teen die Pousdom aangeplak, en die eerste martelare vir die saak van die Protestantisme in die Nederlande is reeds in 1523 verbrand, maar as stigtingsdatum van die Hervormde Kerk kan ons eers 1568 noem,—as daar 'n datum genoem kan word. Al die jare daar tussé in, 'n halwe eeu, was jare van 'n oorgangstyd, jare van verwarring, jare van gisting, jare toe die mense nog nie altyd die magtige beweginge wat daar gaande was, kon begryp nie.

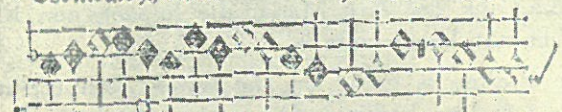
Psalmus. C. xxiij.
die wisse. Ben ick vilcyn/ofc doypen vuyt puytcr.

Ech heb bemint Die heer hoort mi gebet

Tot mi als zyn kint heeft hi zyn ooy ghee

set Als mi wat let Roep ick als een

trompet Als mi wat let Roep ic als eē trōpet.

Beuanghen seer
had my die dootsche pijn.
Die helsche last wel eer.
Hier God gheuoelen mijn
In swaren schijn/
Dat dede mi truerich zyn. In sw. Dat de.
Tijden en verdriet
heb ick gheuonden swaer.
Als mi droefheyt ghescheet
Des heeren naem voozwaer

Circunderunt
me dolores mor-
tis, & pericula
infernī iuuenes
runt me.

Tribulationem
& dolorem in-
uent, & nomen
Domini inuoca-
ui.

S **H**

In daardie jare is daar verskillende boeke gedruk, wat eigenlijk nie meer Rooms was nie, maar wat tog ook nog nie Protestants was nie. So lê voor ons 'n Hollandse Bybel uitgawe van die jaar 1541, wat met toestemming van Roomse kant uitgekom het, en waarvan die vertaling ook 'n suiwer Roomse stempel draag, maar wat tog later deur die Rooms gesinde Keiser Karel die Vyfde verbied is. Ons vind God daarin op een plek afgebeeld as die Roomse Pous, en op 'n ander plek weer die Duiwel as 'n Roomse priester. So was dit ook met die Souterliedekens. Die uitgawe het, met 'n toestemming van Roomse kant voorsien, verskyn, en draag ook 'n duidelike Roomse karakter, maar later was dit in ongenade by die Roomse Kerk, omdat die Protestants gesindes dit so graag gesing het. Die bundel bevat o.a. ook die Ave Maria, die lofsang aan Maria, wat beslis anti-Protestants is.

Die Psalme is gedig op die wysies van toenmaals bekende wêreldse liedjies. Dit was in die dae gebruikelik. Die ou Doopsgesinde Martelaarsboek "Het Offer des Heeren," wat die lyde en die marteling vermeld van "sommighe opgeofferde kinderen Godts," wat in die dae van vervolging vanaf 1527 as "Slachschaepens Christi" hulle Protestantse belydenis met hulle bloed verseël het, bevat ook sulke "liedekens," wat op die wysie van allerhande wêreldse liedjies gesing is. By die Souterliedekens vind ons bowe elke Psalm die wysie aangegee, waarop dit gesing kan word. So vind ons bowe sommige Psalme die volgende wysies vermeld:

Die mey staet vrolijk in sinen tijt;
Door liefde ben ic ter doot gewont;
Die mi eens te drincken gaue ick songhe hem
een goet liet;
Een aerdich vrouken heeft mi gewont int herte;
Een oudt man sprac een ionck meysken aen;
In Oostenrijck daer leijt een stadt;
Ick heb een wijf getrout God weet oft mi berout;
Lijnken sou backen mijn heer sou kneen.

Dit was alger wêreldse liedjies, wat die volk geken het, en nou was dit maklik om die Psalme op daardie wysies te leer sing. Van Psalm 116, in die Souterliedekens Psalm 114, druk ons hier 'n portret van af. Bo aan staat, dat dit gesing kan word op die wysie van "Ben ick vileyn oft dorper vuyl puytier." Ons ken alger in onse teenswoordige Psalmbundel die mooi beryming: "God heb ik lief, want die getrouwe Heer," ens.

Vir die gemak van die leser druk ons hier die beryming uit die Souterliedekens af, wat dan met ons teenswoordige beryming vergelyk kan word:

Ick heb bemint
Die Heer hoort mij(n) gebet
Tot mi als zijn kint
Heeft hi zijn oor gheset
Als mi wat let
Roep ick als een trompet
Als mi wat let
Roep ick als een trompet.

Beuanghen seer
Had my die dootsche pijn.
Die helsche last wel eer
Liet God gheuoelen mijn
In swaren schijn
Dat dede mi treurich zij(n).
In swaren schijn
Dat dede mi treurich zij(n).

Ons sien die groot verskil met onse teenswoordige beryming. Digterlike waarde besit die Souterliedekens nie veel nie. Een van die mooiste beryminge is, digterlik gesien, die Ave Maria, die lied ter ere van die moeder Maria, een van die skoonste en mees geliefde Roomse liedere. Dit wil 'n weergawe wees van die groet van die Engel aan Maria, ons in Lukas I vs. 28 en 30 vermeld. Die Souter beryming is as volg:

Maria vol van graciën
 Dijn heylicheyd groeten wy.
 Met grooter iubilaciën
 Soo is die Heer met dy.

Boven al die wijven
 Sijt ghi ghebenedijt.
 Gods Gheest wou bi u blijven
 Dies wi met u zijn verblijft.

Ghebenedijt so moet oock zijn
 Jesus u liefste soon.
 Ghi baerde hem al sonder pijn
 Ende bleef een maghet schoon.

Dit is mooi en teer van uit 'n Rooms oogpunt, maar ons Protestante voel dit anders, vir ons is dit aanstotelik.

Veel mag daar teen die Souterliedekens aangevoer word, maar ons bekyk die boeske met eerbied. Dit was ondanks sy Roomse kleur, tog een van die middele waardeur onse voorouers in die dae van die Kerkhervorming met Godswoord in aanraking gekom het. Troos het hulle daaruit ontvang, gesterk is hulle daardeur om vol geloof as "slachtschaepkens" die vervolginge te verduur. 'n Volgende geslag sou eers 'n ander beryming gebruik, die Psalmberyming van Datheen, wat in Holland en in Suid-Afrika tot 1774 gesing sou word, wat wel Skriftuurliker was as die Souterliedekens, maar ewe weinig of nog minder digterlike waarde had. Die rymelary van Datheen het ruim twee eeue sig in die Kerk gehandhaaf, terwyl die Souterliedekens kerkelik nooit ingevoer is nie. Die groot reeks van drukke en herdrukke, nie minder as twee-en-dertig in drie-en-sewentig jaar tyds, bewys egter, dat dit tog gelief was.

S. P. E.

P.

DIE BORG.

Uw knecht is voor dezen jongeling borg bij mijn Vader, zeggende: zoo ik hem tot U niet wederbreng, zoo zal ik tegen mijn Vader alle dagen gezondigd hebben.—Gen. 44: 32.

Die treffende geskiedenis, waaruit ons teks geneem is, is welbekend. Vir die tweede maal het die seuns van Jakob afgegaan na Egipte om koring te koop. Hierdie keer vergesel Benjamin, die jongste, hulle, want Josef, wat hom nog nie aan sy broers bekend gemaak het nie, het gesê by hulle vorige besoek, dat hulle sy aangesig nie sou sien, as hulle Benjamin nie saambring nie. Die gryse ou Jakob het sy toestemming daartoe alleen gegee op die nadruklike verstandhouding, dat Juda, die oudste, vir Benjamin borg sou wees.

Hulle tweede besoek in Egipte was afgeloop. Alles het na wens gegaan. Hulle het reeds die terugreis aanvaar. En toe gebeur daardie vreeslike ding: Josef se beker word in die sak van Benjamin gevind!

Die verskrikte broers verskyn voor Josef. Tot hulle ontsetting moes hulle verneem, dat Benjamin as slaaf moes agterbly. Dit was toe, dat Juda as voorspraak vir Benjamin opgetree het. Hy was immers borg vir Benjamin by sy vader. „Uw knecht is voor dezen jongeling borg bij zijn Vader, zeggende: zoo ik hem tot u niet wederbreng, zoo zal ik tegen mijn Vader alle dagen gezondigd hebben.” So spreek Juda tot Josef. Hierdie woorde openbaar die adel van die fiere en tog tere gemoed van Juda. As Benjamin moet agterbly,—nee, hy kan daar nie aan dink nie! By die blote gedagte aan die smart, wat dit die ou gryse Jakob sal veroorsaak, krimp sy hart ineen. En sy stem tril van innerlike ontroering, terwyl hy hom in die plek van Benjamin as slaaf aanbied. Hy is borg vir Benjamin; Benjamin moet vry uitgaan. „U kneg is borg.” Ons kan die pleitrede van Juda nie sonder diepe ontroering lees nie. Dit is een

van die verhewenste gedeeltes in die H. Skrif. In die letterkunde van die wêreld ook vind ons nerens 'n verhewener stuk, wat taal, inhoud en strekking betref nie. Bybelkenners weet, dat Juda hier 'n voorbeeld is van die groot Borg, wat eenmaal sou verskyn, nl. Jesus Christus. Ek wil egter nie nou hierop ingaan nie, maar u in alle erns 'n waarheid op die gewete bind, wat my in ons teksvers tref. Dit is nl., dat elke ouer vir sy kind borg is by God—natuurlik nie in die sin, waarin die Here Jesus Borg by God is vir die sondaar nie, maar wel in die sin, dat elke ouer sekere verpligtings teenoor sy kind het, waarvoor hy ten slotte verantwoording skuldig is aan God. Op elke ouer rus daar sekere verpligtings ten opsigte van sy kind, waaraan hy as reggeaarde ouer moet voldoen; hy is verantwoordelik daarvoor.

1. Daar is vireers verpligtings ten opsigte van die liggaam van die kind, wat God die Here aan sy ouerlike sorg toevertrou het. Die ouer moet die kind voed en dek. Hy moet aan die kind gee, wat die kind vir sy liggaamlike bestaan en welsyn nodig het. Hy moet sy kind behoorlik versorg. Dit is sy plig. Elke verwaarloosde kind is 'n ernstige aanklag teen sy ouers en God sal daarvoor besoeking doen.

2. Daar is voorts verpligtings ten opsigte van die sedelike lewe en ontwikkeling van die kind. Die ouer moet die kind liefde skink en hom oplei tot 'n deugsame lewe. Hy moet die kind opvoed en laat opvoed tot 'n geskikte en nuttige lid van die samelewing en burger van die staat. Kinders moenie vir die straat grootgemaak word nie. Terwyl ek nou van die straat praat, wil ek tog alle ouers baie ernstig waarsku teen die verderflike invloede van die straat op hulle kinders. Daar is baie kinders, wat meer op die straat is, as op die werf en in die huis van hulle ouers. En daar in die straat en die straatgeselskappe leer hulle dinge, wat hulle karakter besoedel en hulle gewete bevlek. Sluit tog veral in die aand u deur na die straat!

3. Daar is ten slotte verpligtings ten opsigte van die siel van die kind—en dit is die hoogste. Vergun my hieroor 'n paar woorde.

God het nie alleen die liggaam en ook nie alleen die sedelike welsyn van die kind aan die ouerlike sorg toevertrou nie, maar bo-al ook die heil van die siel van die kind. En wat 'n ernstige gedagte dit is, blyk daaruit, wanneer ons bedink dat die Here Jesus van die siel gesê het, dat dit in waarde die wereld met al sy skatte oortref. M.a.w. in die siel van u kind het God 'n pêrel in u hande gelê en aan u sorg toevertrou, wat so kosbaar is dat 'n mens die waarde daarvan nie kan bereken nie en ook met niks op aarde kan vergelyk nie. Dit is 'n waarheid hierdie, wat elke ouer, wat ernstig gestem is, klein maak en stil maak en hom diep in die stof laat buig. As iemand 'n diamant van groot waarde ontdek het, hoe uiters sorgvuldig bewaak en bewaar hy dit! Die vergelyking is baie flou, maar stel nou hierteenoor die roekelose en onverskillige wyse waarop so baie ouers met die belange van die siel van hulle kind omspring, en dink daarby aan wat die Here Jesus omtrent die waarde van die siel gesê het. Ouers, so dikwels u u kind sien, dink aan die woord van Juda: U kneg, U diensmaag is borg vir hierdie seuntjie, vir hierdie dogtertjie by God, en as ek hom (haar) nie aan God teruggee nie, sal ek skuldig staan, ewiglik skuldig staan! Wat 'n ontsettende verantwoordelikheid! Weet dit, wat God aan u toevertrou het, sal God ten slotte ook weer van u eis. Die siel van u kind, daardie pêrel van onberekenbare waarde, sal God van u eis—wat het u daarmee gemaak? Hoe bewaar en bewaak en versorg u dit? Gee verslag van u borgskap!

U verantwoordelikheid as borg word deur die heilige doop verhoog en beklemtoon. D.w.s. by die doop van u kind het u daardie borgskap openlik en vrywillig aanvaar en as dit ware met 'n eed bevestig. U verklaar plegtig: „Here God! hierdie kind, wat U aan my toevertrou het, gee ek aan u terug; ek sal dit as U eiendom

bewaar, versorg, bewaak, opvoed; dit is U kind; ek is borg vir hom."

Kan dit ernstiger?

Wanneer ouers hulle kind ligvaardig, sonder nadenke, uit gewoonte, sonder 'n besef van die hoë betekenis van die heilige handeling tot die doop bring, begaan hulle 'n vergryp teen die majesteit van 'n heiligheid Gods, wat die brandmerk van die oordeel verdien. Watter vertroosting daar uit die Sakrament van die Heilige Doop ook vir die gelowige ouer voortvloei, dit is altyd weer 'n plegtigheid wat hom aan die ander kant met 'n gevoel van siddering vervul. Die Doop is 'n ewe plegtige Sakrament as die Heilige Awondmaal en eis ewe diepe erns, selfondersoek, voorbereiding. Tog is daar baie lidmate wat, hoewel hulle geen vrymoedigheid het om Nagmaal te gebruik nie, hulle kinders na die Doop bring—asof die Doop nie 'n Sakrament van ewe hoë erns as die Awondmaal is nie!

U is borg vir u kind by God. U is dit, terwyl u kind nog as hulplose suigling in u arms lê. U is dit, terwyl hy opgroei. U borgskap eindig eers met die dood.—Wat moet u as borg vir u kind doen? Ek beantwoord hierdie vraag met vooraf te sê wat u nie moet doen nie, en dan dink ek in hierdie verband meteens aan die woord van die Here Jesus: „Laat die kindertjies na My toe kom, en verhinder hulle nie.” Toe die disiepele die ouers, wat hulle kinders na Jesus toe gebring het, wou verhinder om dit te doen, het die Here Jesus dit die disiepele „baie kwalik” geneem, so word ons meegedeel; en dit is opmerklik, ons lees nie van iets anders wat die Here Jesus hulle kwalik geneem het nie; net van hierdie geval; en Hy het hulle dit *baie kwalik* geneem. Verhinder dus allereers u kind nie om na die Here Jesus toe te gaan nie; m.a.w. moenie in sy weg staan nie; moenie tussen die Kindervriend en die kind in staan nie. Die godsalige Skotse prediker M'Cheyne het eenmaal 'n treffende preek gehou oor „Die beskerming van die huisgesin,” wat hy met hierdie aangrypende woorde besluit het: „As daar 'n kreet in die hel is,

bitterder as al die ander, dan sal dit wees om u deur u kinders te hoor toeroep: „Vader, moeder! u het my hier gebring.” Ek dink hier aan 'n ontsettende voorval, waarvan ek gelees het in daardie treffende boekie: „Die Kristelike Huisgesin”—'n boekie wat ek graag in die hande van elke ouer sou wil sien. „Eendag sit 'n moordenaar swaar geketen in die gevangenis. Hy moes die volgende dag skavot-toe. Daar word die deur van sy sel geopen. 'n Vrou tree binne. Sy is die moeder van die misdadiger en kom afskeid neem van haar kind. Toe hy haar sien, rammel hy met sy ketting; sy oë skiet vuur; met sy hand wys hy haar af. „Moeder!” gil hy uit, „verwyder u; u is die oorsaak van my dood: ek gaan u voor die troon van God aanklaag. Jare gelede, toe ek as kind kool en appels gesteel en vir u gebring het, het u my geprys as 'n skrandere seun. Later het ek groter diefstalle gepleeg, eindelijk met moord gepaard” Wenend het die moeder die gevangenis uitgevlug en geweeklaag: „Wee my! wee my!” En sy mog dit wel doen, want sy was diep te beklae, en hoe sou sy haar gedrag voor God verantwoord het?” (p.134). Die ouer se woord, voorbeeld, gedrag, lewenswandel kan van die aard wees dat dit soos 'n groot struikelblok staan tussen die Kindervriend en die kind. Deur versuim aan sy kant kan die ouer oorsaak wees dat sy kind die weg van godsvrug nie bewandel nie. Dit is in die allereerste plek die roeping, plig en voorreg van die ouer om te sorg vir die geestelike belange van die kind. Wat doen u in hierdie opsig vir u kind? Gee verslag van u borgskap! Ag, daar is so baie ouers wat nagenoeg niks doen vir die geestelike heil van hulle kinders nie! Wie 'n geopende oog het vir die erns van die toestand in hierdie opsig, sal met my moet instem dat daar lang-samerhand onder ons 'n geslag van blanke, gedoopte heidene opgroei. Wat moet ons verwag van die toekoms van volk en kerk, as die toestand nie verbeter nie? Wat moet daar word van die siele van daardie geestelik verwaarloosde kinders?

Mag ek u ten slotte 'n paar wenke gee?

1. Versuim die huisgodsdien nie. Neem dit waar, môre en aand. Elke huisvader, elke gesinshoof is deur God geroep tot hierdie priesterlike bediening. 'n Vrome prediker uit die vorige eeu sê in hierdie verband die volgende: „As u geen huislike godsdien hou nie, lewe u in besliste sonde.” En dan sê hy verder: „Doen dit reelmatig, in die môre en in die aand. Dit is nodiger as u daaglikse voedsel, nodiger as u arbeid. Hoe ydel en droewig sal al u verontskuldigings wees, as u van uit die hel terug sien.” Dit is ernstige woorde, wat ons wel ter harte kan neem, veral ook omdat geskiedenis en ervaring ons die hoë betekenis daarvan duidelik leer. 'n Gesinslewe sonder gereelde huisgodsdien is soos 'n skip sonder roer. Vroeër of later word die galbitter vrugte van daardie sondige versuim gepluk. Luister wat 'n dankbare seun van sy vader in hierdie verband meedeel. Van sy sewentiende jaar het hy (sy vader) gereeld huisgodsdien gehou, waarskynlik sonder een uitsondering, tot hy op sy sterfbed gelê het in sy 77ste jaar. Selfs op die laaste dag van sy lewe het hy nog 'n gedeelte uit die H. Skrif gelees en met sagte, brekende stem gebid vir sy kinders, van wie sommige ver oor die wêreld versprei was. Verder vertel hy: „Niemand kan zich herinneren, dat er ooit een dag omging, die niet op deze wijze geheiligd werd; geen haast om naar de markt of naar andere bezigheden te gaan, geen aankomst van vrienden of gasten, geen droefheid of onrust, geen vreugde of verstrooiing van welke aard ook, verhinderde ooit ons neerknielen rondom het huisaltaar, terwijl de Hogepriester onze gebeden tot God opvoerde en zich en zijn kinderen daar offerde. Zulk een voorbeeld was niet alleen voor ons gezegend, maar ook voor anderen”—en dan deel hy verder mee hoe daardie voorbeeld vir ander tot 'n seën was (John G. Paton, p.15). M'Cheyne sê in een van sy preke: „As ek die wonings binne hierdie stad moes opteken, waarin geen huislike godsdiensoefening plaasvind nie—sou dit die huise wees waarop die toorn van God sal neerkom. Hierdie huise is naby die hel.” President Coolidge van Amerika het gesê: „Die toe-

komstige grootheid van Amerika lê rondom die huisaltaar; verwaarloos of breek dit af en die toekoms is nie so helder nte.” Hierdie uitspraak geld ons volk ook. Verwaarlosing van die huisgodsdien is 'n losrafeling van die band wat ons aan God verbind; die gevolg is vervreemding van God. U kneg is borg.

2. Bid vir en met u kinders. Bid af en toe met hulle alleen. Maar dra hulle veral op die vleuels van die een-same gebed in die binnekamer. In *De Kerkbode* onder die hoof „Der Ouderen Plicht” het ek onlangs gelees in verband met ons voorbidding vir ons kinders: „Wij moeten voor onze kinderen bidden eer zij 's morgens uit 't bed opstaan, om alzo de macht van de boze met onze gebeden te voorkomen. Wij moeten voor ze bidden, als zij 's avonds reeds te slaap gegaan zijn, opdat wij, evenals Job met zijn kinderen, Gods vergiffenis afsmeaken mogen over de zonden van de dag” (Uitg. 3 Julie '29). John G. Paton, een van die Kruis-gesante op die Nuwe Hebriede, vertel ons in sy lewens-geskiedenis die volgende omtrent die gebedsgewoonte van sy vader. Hy sê hulle huisie het maar net drie kamertjies gehad. In een daarvan het sy vader hom gereeld elke dag afgesonder om vir sy kinders te bid. „Wij, kinderen, leerden door een soort van geestelik instinkt (want de zaak was te heilig om besproken te worden) dat daar gebeden voor ons werden opgezonden, als door de Hogepriester van ouds in de schaduw van het Heilige der heiligen. Soms hoorden wij de roerende tonen van een bevende stem, die zacht pleitte als om het leven, en wij leerden op de tenen voorbij die deur gaan, om de heilige samenspraak niet te storen. De buitenwereld mocht het niet begripen, maar wij wisten vanwaar die gelukkige glimlach kwam, die altijd mijns vaders gelaat scheen te verhelderen; het was de terugkaatsing van de Goddelike Tegenwoordigheid, waarin hij altijd leefde” (id., p.8). Die welbekende Nederlandse predikant Dr. J. H. Gunning sê êrens: „Nooit sal ek vergeet nie, al word ek ook 100 jaar oud, die twee diep kuile in die knielkussing waarop my vader smôrens vroeg, as ons

almal nog slaap, met God gespreek het." Ons dink aan die jarelange voorbidding van die godvrugtige Monika vir haar roekelose seun Augustinus—later 'n gevierde kerkvader. Ons dink aan Hanna, die biddende moeder van Samuël, om meer voorbeelde nie te noem nie. Leer u kinders vroeg daaraan gewoon word, dat u met God spreek! Helaas, daar is baie huise, waar Gods Naam nooit in 'n godvrugtige gebed gehoor word nie, maar wel dikwels in 'n roekelose vloek. Ons sidder wanneer ons aan die oordeel dink wat God oor sulke huise sal voltrek. U kneg is borg.

3. Gee u kind Bybelonderrig. Dit is 'n voorreg hierdie, wat u as ouer aan niemand moes afstaan nie. Die Bybel is die onbedrieglike Woord van God, waarin God Sy wil openbaar en ons die weg van saligheid voorstel. Die H. Skrif kan nie strafloos verwaarloos word nie. Volg hierin die voorbeeld van die vrome moeder van Timoteus, wat hom van jongs af aan in die H. Skrif onderwys het. By die huisgodsdienste, en veral Sondae, het u pragtige geleenthede daartoe. Laat die Sondae vir u en u huis dae van geestelike wasdom wees. Rig u Sondae so in dat u kinders later met tere en dankbare herinnering daaraan sal terugdink. Iemand uit 'n gesin van elf getuig dat vir hulle die Sondag nooit vervelend was nie, maar die gelukkigste en geseendste dag van die hele week, en dan sê hy: „Mag God die huisgesinne genadig wees waar dit anders is." Nogeens, leer u u kind om in die H. Skrif die lamp vir sy voet en die lig vir sy pad te sien? U kneg is borg.

4. Gaan u kind voor op die weg van saligheid. Moenie, soos baie ouers doen, u kind die weg wys, sonder dat u dit self bewandel nie. Hulle sal nie die weg bewandel wat u aanwys nie, maar die wat u self volg. Wees self daarom wat u wil dat u kinders sal wees. Leef so dat u vir u kinders kan sê: „Wees ons navolgers, soos ons ook navolgers is van Christus Jesus." Die ouerlike voorbeeld gee byna altyd die deurslag. Besef u dit? Watter voorbeeld gee u aan u kinders? Wat leer hulle

uit u leefwyse met betrekking tot God en godsvrug, Sondagsviering en kerkbesoek, e.s.m.? Gee verslag van u borgskap!

Mag u eenmaal die vreugde smaak van u huisgesin voltallig rondom u te sien voor die Troon van God;— „Zie daar ik, en de kinderen, die God mij gegeven heeft."—Amen.

DANIËL F. ERASMUS.

Ventersdorp,
Aug. 1929.

SIJN BLOET SIJ OVER ONS EN ONS E KINDEREN.

Matth. 27:25.

Hetgeen U vijant riep tot zijn verderf en schade,
Dat roep ick tot U oock, o Heylant vol genade,
Maer tot mijn salicheit, in vieriger aandacht:
U bloet sij over mij en over mijn geslacht.
U bloet sij over mij, mijn sonden te versmoren,
En op mijn kinderen, om 't quaet haer aengeboren
Te wasschen, en haer siel te redden van gepijn.
Soo sal der Joden vloeck voor ons een seggen zijn.

—*Jacobus Revius.*

Calvyn en Farel. Naar 'n skildery van J. L. Lugardon.

KALVYN EN FAREL.

In Julie 1536 het Kalvyn op sewentwintigjarige leeftyd in Genève aangekom. Hy was op sy terugweg van Ferrara op pad naar Straatsburg, waar hy hom wou gaan vestig, om hom dan verder rustig sonder enige verstoring aan die studie te wy. Hy wou in Genève alleen die nag in die herberg gaan vertoef, om dan weer verder te gaan. Toe Farel, wat die leiding van die Protestantisme daar in hande gehad het, van sy aankoms in die stad hoor, het hy Kalvyn dadelik opgesoek, om hom te beweeg om daar te bly en die Hervorming, wat daar met verwildering bedreig werd, te lei. Maar Kalvyn wou nie. Eindelik het Farel opgestaan en met 'n donderde stem, wat van heilige toorn gebeef het, gesê: In die naam van die Almagtige God verklaar ek, dat u studies 'n voorwendsel is, en as u weier om u saam met ons aan die werk te gee, sal God u vervloek, want u soek uself en nie Kristus nie.

Kalvyn was met angs geslaan. Dit was vir hom, soas hy jare daarná self verhaal het, asof God sy hand uit die hemel gestee het, om hom aan te gryp.

Kalvyn het gebly. Hy het die Hervormer van Genève geword.

Die plaat stel die oomblik voor, toe Farel hom met die vloek gedreig het.

P.

S. P. E.

ZOON DES MENSCHEN.

Neen Heer!
 Zoo is niet
 Uw gelijkenis
 Zoo niet!
 Dat mooie mannenhoofd
 Van roomkleurige tint
 Onbeduidende oogen
 Kersronde mond
 Week en vriendelijk,
 Is niet Uw beeltenis
 N o o i t!

Mijn oog ziet U
 Zooals Gij dwaalt door Sichem
 Op de kale hoogten:
 Tabor en Karmel.
 In eenzame woestijnen
 Aan de liefelijke oevers
 Van Genesareths meer
 En toeft in Bethsaida
 En rust in het eigen
 Boven al 't andere
 Geliefde Kapernaum.

Gebogen Hoofd,
 Mager, zonder bedekking,
 Gebruind door de zonne;
 De bruine lokken
 Van het denkers gelaat
 Een spel van de wind:
 Zoo zag U de woestijn
 Zoo zagen U de bergen
 De steden, de meren
 Van Galilea.

In harigen mantel
 Bestoven de voeten
 Zoo schrijdt Gij voorwaarts
 Van wien reeds Jesaja
 Eens sprak: Hij had
 Geen gedaante noch schoonheid!
 O in Uw hoofd
 Glanzen de oogen
 Twee oogen, als afgrond zoo diep
 Helder als 't licht op den middag
 Liefelijk als 't morgenrood
 Mild als de schemering
 Inslaand als de bliksem . . .
 Treurig, mysterievol
 Als een dalende nacht.

En dan dit voorhoofd
 Schatkamer der gedachten,
 Hoe klein die ruimte
 En toch daarbinnen wonen
 Der wereld tijden
 Der menschheid gangen
 Van opgang tot ondergang
 Wat was en wat zijn zal
 Brood voor de hongerigen
 Laafnis den dorstigen
 Troost voor de stervenden
 Hoop voor de armen
 Staf voor de lammen
 Honig en bitterheid
 Doren en balsem
 Eeuwige klaarheidsbron
 Voor duizend en nog eens duizend jaren
 Licht en Wet.

O van dit voorhoofd
 Glanst als een zonne
 Aan welker gloed
 De volken der aarde

Verwarmen zich zullen;
 Verteren zich zullen;
 En in wier stralen
 Zij voort zullen schrijden
 Op hunne reizen
 Door kale woestijnen:
 Van de wieg tot het graf.

En Uwe lippen
 De smalle lippen,
 In glimlach van welke
 Tranen wonen
 Tranen veel heeter
 Tranen veel zilter
 Dan ooit andere oogen
 Hebben geweend.
 Want deze trek
 Om Uwen fijnen
 Bevenden mond
 Beteekent hartzeer
 Gij kendet de menschen
 En wie, die hen kende
 Weerhield zich van treuren?

Die sidderende glimlach
 Dat diepe peinzen
 In Uwe oogen,
 Die smarteplooien
 Door Uwe wangen—
 Wie anders schiep ze
 Dan eeuwig erbarmen?

En deze lippen
 Van welke de woorden
 Als zwaarden vlamden,
 Nog iets grooters wisten
 Die dunne lippen:
 Zij wisten te zwijgen,

Het grootste voorzeker
 Heer dat Gij kendet
 Kwam nooit of te nimmer
 U over de lippen;
 Dat naamt Gij als diepste
 Als het eigenst geheim
 Van hier met U mede
 Met U in het graf.

G. E. ALERS.

(Naar het Duitsch.)

PS. 121.

Ik hoor trompetten klinken:
 De vijand is nabij
 Ik zie harnassen blinken:
 En niemand is met mij;
 Het hert klopt door 't benauwen,
 Dies laat ik diep beschroomt
 't Gezicht 't gebergt aanschouwen
 Of daar geen hulp van kooft.

Daar is geen hulp voorhanden;
 Voorhanden dan van God:
 Van God, die 's Werelds landen
 Heeft onder Zijn gebod;
 Van God, die 's Werelds Lichten
 Heeft onder Zijn gebied,
 En Die 't wel eer al stichte
 Dat 's menschen ooge ziet.

—Dirk Rafaelsz, Kamphuyzen.

HOEKSTEENLEGGING VAN DIE NED. HERVORMDE KERK TE PRETORIA OP 18 JULIE 1904.

Newensgaande portret is geneem op die dag toe die hoeksteen van die Hervormde Kerk te Pretoria gelê is op 18 Julie 1904 deur wyle Generaal Louis Botha. Op die portret sien ons 'n groep van die ou staatmakers uit daardie dae bymekaar. Deur hulle bemoeiinge het die Gemeente van Pretoria onder Gods seën spoedig na die oorlog tot 'n aanmerkelike bloei geraak. Ons mag hulle nie vergeet nie, intendeel, ons moet op die grondslae, wat hulle gelê het voortbou, anders loop dit verkeerd.

Hulle name is van regs naar links :

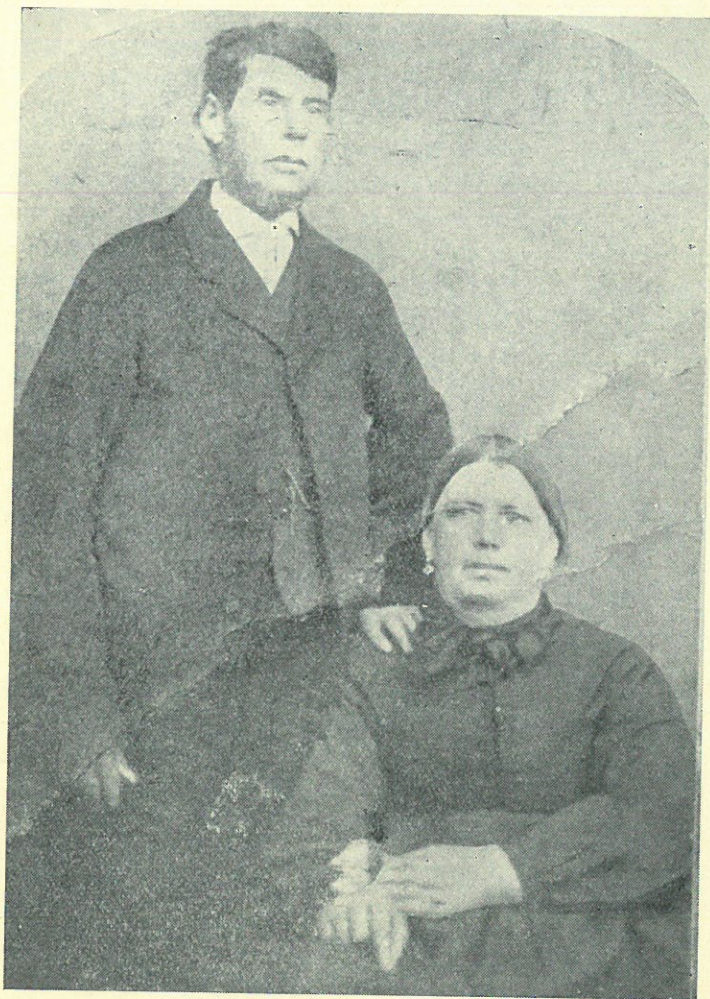
(Sittende) A. D. W. Wolmarans, Gen. L. Botha, Prof. Dr. P. J. Muller, Ds. M. J. Goddefroy, A. J. Burgers, en J. J. Prinsloo.

(Staande) F. A. Smit, L. L. Steen, W. van Manen, N. M. Prinsloo, J. B. Wolmarans, J. H. de Loor, W. Basson, en D. H. Jacobs.

In moeilike dae het hulle gewerk, en met dankbaarheid herinner ons aan die arbeid. Hulle was die instrumente in Gods hand, dat die Gemeente van Pretoria so gegroei het. Ons denk hier veral aan wyle ouderling A. D. W. Wolmarans, deur wie se bemoeiinge die Gemeente soveel kerkelike eiendomme kon besit. Daarom ons vermaning: 'n ieder sie toe!

P.

S. P. E.

Gert Lukas Joubert en Eggenote.

GERT LUKAS JOUBERT.

In "Voortrekkersmense" dl. I van Gustav Preller word op bls. 227 in die herinneringe van Lourens de Klerk verhaal, hoe na die moorde van Bloukrans deur die Kaffers van Dingaan in 1838 onder die dooies van een van die uitgemoorde laers later nog twee meisies gevind is, wat nog geleef het. Die name word nie gemeld nie, maar in die Almanak van 1929 bls. 184 het ons meegedeel, dat dit die lot was, wat twee meisiekinders van die vermoorde Gert Engelbrecht getref het, Cathrina en Johanna, van 14 en 12 jaar oud, met 17 en 19 assegaasteke. De Klerk verhaal van Mevrouw de Beer, geb. Loggenberg, dat sy "werd nog lewendig aangetref, die volgende dag, terwyl sij in die duisternis in 'n boom geklim 't, en deur bloedverlies só verswak was, dat sij daar nie weer kon af nie." Die more na die aanval, toe die Zoeloes al weer terugtrek, kom twee van hulle onder die boom waarin sy sit verby, en daar val haar bloed op hulle. Blykbaar denkende dat sy reeds halfdood was, steek hul haar somaar van onder die boom verder met hul asgaai, so vér als hul kon bykom. Eers toe die aasvoëls die volgende dag (die 18e) oor die boom draai, bemerk die mense onraad, en werd sy ontdek. Sy is enige dae later oorlede.

"En so was daar nog enkele ander gevalle van 'n wonderbaarlike ontkoming, soos b.v. dié van Gert Lukas Joubert, die vierde persoon wat daar lewendig uitgekom 't. Hy werd onder die dooies en verminktes uitgehaal met 21 asgaai steke."

Gert Lukas Joubert het 'n dergelike lot getref, en self het hy dit opgeskryf en meegedeel. Die geskrif is nog voorhande. Hy werd op 2 April 1826 in die Kaapkolonie gebore. Sy grootvader, Jakobus Petrus, gedoop op 13 April 1775, is omstreeks 1795 getroud met Cornelia van Jaarsveld, dogter van die beroemde kommandant Adriaan van Jaarsveld. Hierdie Adriaan van Jaarsveld was in sy omgewing 'n man van groot invloed, bekend as 'n dapper en onverskrokke krygsman. In 1770 het hy aktief deelgeneem aan die oorlog teen die Boesmans as veldkorporaal.

Toe in 1779 die eerste Kafferoorlog uitbreek het, werd hy as kommandant aangestel, en het hy die militêre outoriteit oor al die boereplase aan die grens gekry. Deur sy kragtig optrede is die Kaffers verslaan en van Jaarsveld het met sy mense die Kaffers tot oor die Visrivier verdryf.

Later, in 1795 het die Boere die Republiek van Graaff-Reinet uitgeroep, met van Jaarsveld as kommandant. Dit alles het as gevolg gehad, dat van Jaarsveld met die ander leier Martinus Prinsloo, deur die Engelse gevang werd, en te Kaapstad ter dood veroordeel werd. Die vonnis moes egter nog eers in Engeland bekragtig word, wat in die dae van die seilskepe 'n lang tyd nodig had. Voor dit dan ook sover was het die Kaap weer in besit van die Hollanders geraak, en een van die eerste dade van die nuwe Bestuur was om Prinsloo op vrye voet te stel: van Jaarsveld was intussen in die gevangenis oorlede.

Jakobus Petrus Joubert het met sy famielie aan die Grote Trek deel geneem. Hyself was al in die vyftig, en sy seun Adriaan Josua Jacobus, wat gehuwd was met Susanna Catharina Roos, was die vader van vier kinders, twee seuns en twee dogters; een van die seuns was Gert Lukas Joubert, wat toe tien jaar oud was.

Die Jouberts het waarskynlik tot die Potgietergroep behoort, want hulle het nie terstond na Natal getrek nie, maar het eers na Transvaal gegaan, en het in 'n laer gestaan langs die Suikerbosrand, in die teenswoordige distrik van Heidelberg, vanwaar deelgeneem werd aan die kommando teen Moselekatse. Daarna is hulle weer terug oor die Vaalrivier, en het hulle nie ver van die Drakensberge by Piet Retief gevoeg.

Die oge was op Natal gerig, die tuin van Suid-Afrika. Daar sou hulle rus vind. Daar sou hulle 'n onafhankelike Republiek stig, met 'n eie seehawe. Daar sou hulle die aardse Kanaan vind, die land vloeiende van melk en honing!

Dog helaas, soas met so vele die geval was, sou die Jouberts alleen na Natal trek om daar hulle graf te vind. Met die moorde van Bloukrans in Februarie 1838 is hulle op die mees wreedaardige en geraffineerde wyse

vermoor deur die Zoeloes. Die vrou van Adriaan Josua Jacobus werd oopgesny, en van die kinders werd die kop-pies teen die wawiel te pletter geslaan. Alleen Gert Lukas het ontkom, gewond met vyftien assegaasteke. Een dag lang moes hy onder die dooies lê, tussen die lyke van ouers en bloedverwante. As die Kaffers kom, moes hy hom dood hou. Die enigste, wat hy had om hom mee te versterk, was 'n bord met water, wat 'n vluggende verby-ganger in alle haas by hom neer geset het.

Na hierdie marteling aan siel en liggaam, wat op die ontvankelike kindergemoed 'n blywende indruk moes maak, is hy verlos deur die overgeblewene Trekkers.

Na hierdie moorde is hy weer terug na Transvaal, en het hy in Ohrigstad gaan woon, waar hy op sewentienjarige leeftyd gehuwd is met Susanna Maria Snyman. Later het hy op die plaas Klipkop, nie ver van die Duitse sendingstasie Bethanie, gewoon. Vanaf 1862 was hy diaken en daarna ouderling van die Hervormde Gemeente van Rustenburg tot in 1880, toe hy naar die Standertonse Hoëveld verhuis het. Sy vrou is daar op 15 Desember oorlede, gevolg deur hom op 28 Februarie 1900.

P.

S. P. E.

Het komt van God,
Uw lijdenslot.
En 't leed bevat
Een heil'gen schat;
Al wie dien vindt,
Dankt eens, als kind
In 't Vaderhuis
Wel 't meest voor 't kruis.

—B. ten Kate.

J. W. SALON EN H. A. VILJOEN.

Johan Wilhelm Salon, gebore op 3 November 1836 te Dusseldorf, Duitsland. Nadat hy in 1854 as militêr met die B.G. Legioen die Krimoorlog meegemaak het, is hy na Suid-Afrika, en het in 1857 in Kaapstad aangekom, waar hy 'n jaar vertoef het, en toe na Transvaal is. Te Potchefstroom het hy as onderwyser gedien, en daar is hy op 30 Desember deur wyle Ds. Dirk van der Hoff in die huwelik bevestig met Hester Alettha Viljoen. In 1909 het hy sy ontslag as onderwyser geneem, en van 1922 het hy met sy eggenoot ingewoon in die Krugersdorpse Tehuis vir Oue van dage, waar hy op 3 Maart 1927 oorlede is. Die weduwee is tans woonagtig in Middelburg by haar enigste dogter, Mev. Botha. Die oorledene het 'n Afrikaner geword, trou aan die ideale van die Volk, trou aan die Kerk van die Voortrekkers. In volle vrede is hy heengegaan.

P.

S. P. E.

PAPIERGELD IN DIE OU DAE.

In die sestiger jare was die geldelike sake van die ou Republiek maar tamelik deurmekaar. Vermakelike staaltjies sou ons hier kan meedeel om te laat sien, hoe die toestande in Transvaal sowel as in die Vrystaat was. In 1865 het die Transvaalse Regering besluit om papiergeld uit te gee. Die eerste reeks was in die stelsel van ryksdaalders, maar die jaar daarop is dit deur die pondstelsel vervang. Daardie papiergeld het langamerhand in waarde gedaal, so selfs, dat dit menigmaal as betaalmiddel

geweier is. Dit was op blou papier gedruk, en is daarom ook "bluebacks" genoem. Die amptenare en ook die predikante, wat hulle salaris van die Regering in papiergeld ontvang het, was uit die aard van die saak baie sleg af. Een pond het soms slegs die waarde van 'n paar sie-lings gehad. Wisselgeld was daar ook nie, want wie sou by die ontvangs van 'n pond papiergeld 'n halfkroon of vyfsielings silwer as kleingeld uitkeer? Daar moes toe iets op gevind word. Verskillende organisasies, en ook die Kerk, het self wisselgeld gaan uitgee in die vorm van klein stukkies papier "goed voor" drie pennies, ses pennies of meer, geteken deur die besigheidsbestuurder of die predikant. Hierdie "goed voors" is tans biesonder seldsaam.

Ons druk hier 'n pondnoot af, uitgegee in 1868 en geteken deur President M. W. Pretorius, L. W. Viljoen (sie sy portret in die Almanak van 1926, bls, 120) en C. J. Joubert, die bekende ouderling van Witfontein. Die ander is 'n tienpond' noot van 1871, geteken deur die fung. President D. J. Erasmus, F. W. Reid en Fred. Jeppe. Verder gee ons in oorspronkelike grootte 'n "goedvoor" wat in 1870 of daarvoor deur die Gemeente van Potchefstroom uitgegee is, geteken deur Ds. D. van der Hoff. Hierdie "goedvoor" het behoort aan die heer J. J. F. Martins, geb. 28 April 1796 en oorlede 11 Julie 1870. Hy was die vader van Kom. Martins, van wie ons elders in hierdie uitgawe van die Almanak 'n portret publiseer.

Een van die eerste werke van President Burgers was om aan die slegte toestand, wat die papiergeld veroorsaak het, 'n end te maak, deur dit te laat vernietig, en deur die goudstandaard te laat vervang.

P.

S. P. E.

TREURWILGEN.

Zij weenen zachte weedom zachtjes neer
En tranen druipen van haar losse haren:
Die wuiven als met weenende gebaren
En fluistren iets tot 't mee-bewogen meer.

—C. E. Alers.

GEEF MIJ UW HART.

Spreekw. 23: 26.

Wat bewoog U, Heer der Heeren
Die der zonne wijst haar baan
En de millioenen sterren
Tevoorschijn roept en noemt bij naam,

Die oneindig-hoog verheven
Boven al wat hier op aard
Met de stof is saamgeweven,
Uit eigen glorie glans vergaart:

Wat bewoog U toch te komen
Uit de lichte Heerlijkheid
Om te luisteren wie op aarde
Uit de diepte naar U schreit?

Zoudt Gij iets te vragen hebben
Ons, afhankelijk zoozeer,
Uit onszelfen niets vermogend,
Alles van U wachtend, Heer?

Kondt Gij ons dan noodig hebben
Armen, kleinen die wij zijn,
Ons die uit het stof geboren
Stofjes aan Uw weegschaal zijn?

Onmooglijk is dit voor ons denken
Maar niet voor d' almacht, o mijn God,
Uwer liefde, die bewogen
Neerdaalde in ons aardsche lot;

Uwe Ontferming ons kwam zoeken,
Medelijden onze smart,
Naar ons om-zien en ons aan-zien
Met Uw vraag: Geef Mij uw hart.

Niet gevoel slechts of verbeelding,
 Niet mijn verstand, ook niet mijn kracht:
 Want in dit eene ligt het alles,
 Waar Gij mij vraagt: Geef Mij uw hart!

Als in stille, heil'ge ure
 Mijn lied van Uwe Trouw gewaagt,
 Komt een and're stemme fluist'ren,
 Die als God mijn aandacht vraagt;

De stem van 't druk-bewogen leven:
 Voor mij uw aandacht en uw tijd,
 Uw energie en alle krachten
 Geheel uw hart zij mij gewijd!

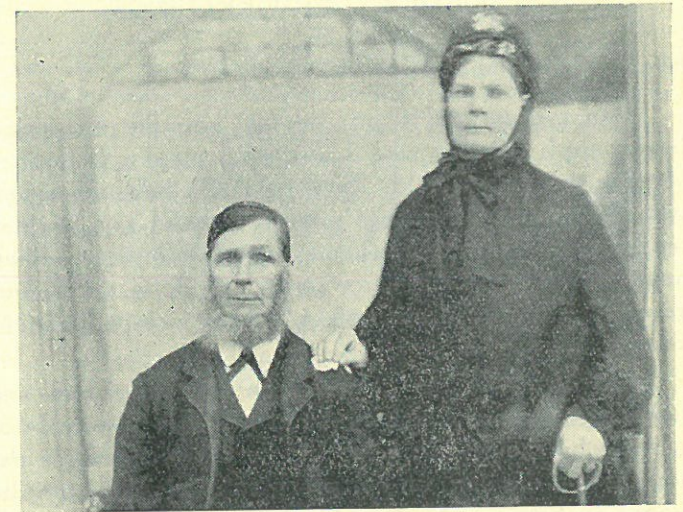
Sta ik dan voor een tweesprong Heere,
 Een keuze, onvermyd'lijk nu?
 Ja, indien voor mijne oogen
 De weg niet open-lag tot U:

De weg omhoog, door Hem betreden,
 Die aan U en ons zich gaf;
 En uit starrelooze-donker
 Ons wekte tot een blijder dag.

Hem voor oogen ga ik wijden
 't Daaglijksch leven heel mijn hart
 Sinds ik heb, o liefste Heere,
 Willen geven U mijn hart.

G. E. ALERS.

Gij, die uw dierbaar leven,
 Eer 'k was, ook gaaft voor mij,
 Hoe dankt mijn gloeiendst streven
 U, Redder! naar waardij!

JOHANNES CORNELIS VAN DEVENTER.

Johannes Cornelis van Deventer, geb. 23 Februarie 1833 en oorlede 18 Junie 1925, was jare lang voor die kerkvereniging diaken van die Hervormde Gemeente van Utrecht, en in 1879, 1881, 1882 en 1884 afgevaardig na die Algemene Kerkvergadering. Sy broer Gerhardus Johannes van Deventer en Johannes Zacharias Uys was die eerste ouderlinge van Utrecht, toe Ds. van der Hoff die Gemeente in Januarie 1868 gestig het. Eers later het die Hervormde Gemeente planne gemaak om 'n kerk op die dorp Utrecht te bou, en ook wou die Gemeente net voor die Kerkvereniging haar eie predikant beroep. Voor die tyd was die voornaamste kerkplaas Wydgelegen, die plaas van P. J. Uys, en die kerkplase Spitskop, Vaalbank en Boschhoek, die plaas van diaken J. C. van Deventer. Met die kerkvereniging wou hy nie meegaan nie, en hy was een van die persone, wat Ds. Goddefroy naar Volksrust laat kom het. Sy een seun dien tans die Gemeente Volksrust as ouderling. Hy was getroud met M. M. du Plessis, geb. 14 Des. 1837, oorlede 24 April 1899.

P.

S. P. E.

SIELKUNDIGE VERWIKKELINGS.

Minderwaardigheidsgevoel.

Van tyd tot tyd word die taal van die alledaagse lewe verryk deur 'n woord wat stam uit die wetenskap van die geleerde wêreld. Soms is dit 'n bekende woord wat deur nuwe navorsing 'n nuwe inhoud kry, en dan terugkeer met nuwe betekenis en nuwe lewensvatbaarheid. So 'n woord het ons weer in „minderwaardigheidsgevoel,” „inferioriteitskompleks,” „minder-waardigheidskompleks.”

Die begrip is eie gemaak aan die wetenskap van sieklike geestesafwykings by die mens. Dis 'n woord wat sy volle betekenis eers gekry het by die toenemende navorsing van die aard en oorsprong van sielsiektes, en die woord en begrip is hoofsaaklik so geweldig op die voorgrond geskuiwe deur 'n vooraanstaande kenner van die siektes van die siel, die Oostenrykse Jood, Alfred Adler. Sy besondere gedagtes oor oorsaak en werking van die minderwaardigheidsgevoel is hier van minder belang. Genoegsaam is dit om te sê dat hy in die gevolge van 'n al te groot gevoel van minderwaardigheid, die oorwegende oorsaak vind vir geestessiektes en afwykings. Die oordrewe gevoel van minderwaardigheid swaai om in die teenoorgestelde en ongesonde drang om sigself te laat geld en te handhaaf, want niemand het op die lang duur rus met die onaangename gevoel. Die oordrewe minderwaardigheidsgevoel is nog nooit 'n gesonde beweegrede gewees tot handeling.

Andersyds is dit noodsaaklik vir gesonde geestes- en geestelike lewe om so aangelê te wees dat 'n mens tog werklik in die teenwoordigheid van sekere omstandighede, klein en gering kan voel. Die gevoelens van selfagting, respek vir ander, eerbied en ontsag vir God en mens is alleen moontlik op grond van die vermoë om in bepaalde omstandighede, klein en gering te kan voel. Omdat oordrywing gevaar aandui, moet 'n mens dus nie uitskakel wat andersins deel uitmaak van 'n gesonde siel.

Eerbied, Ontslag, e.s.m.

Oors het geskrywe dat die aanleg om klein en gering te kan voel in sekere omstandighede, goed is vir 'n gesonde geestes- en geestelike lewe. Vir bewondering is noodsaaklik, onder meer, die onderworpe en gedweë toenadering wat stam uit die vermoë tot ervaring van eie geringheid en minderwaardigheid. So ook met *ontslag*, en boweal met die godsdienstige gemoedsaandoening *eerbied*. Eerbied omvat o.a. bewondering, vrees, dankbaarheid, naas 'n gevoel van eie geringheid. Dankbaarheid besit naas ander bestanddele, liefde en toegeneentheid. Eerbied is by uitstek die godsdienstige gemoedsaandoening. Sonder 'n groot mate van minderwaardigheidsgevoel kan die siel die gevoel van godsdienstige eerbied nie ervaar nie, en kan daar dus geen opregte godsdiens wees nie.

[Oor *Vrees* skryf ek in die toekoms.]

C. H. RAUTENBACH, M.A., B.D.

O Erfdeel! stad van eeuw'ge vreden,
 Gij moedigt ons om voort te treden,
 Dit leven is ons een woestijn,
 Daar wij geheel niet thuis er hooren
 Schoon dat wij daarin zijn geboren,
 Het leven wil doch elders zijn.

ROME.

(Na aanleiding van Felix Roma, deur G. J. Hoogewerff.)

Gedurende my verblyf in Rome in 1928 het ek die genoeg gehad om kennis te maak met die geniale skrywer van "Felix Roma," Direkteur van die Nederlands Histories Instituut aldaar, en met sy sjarmante vrou. Dit was my dus biesonder aangenaam om sy boeiende en onderhoudend-geskrewe boek in hande te kry. Nadat mens jou verveel het aan die sakelike en gewoonlik weinig intieme toon van die gewone reisgidse, is dit dubbel aangenaam om hier iemand te vinde wat, nie as gids nie, maar as vriend, met degelike kennis van die onuitputtelike skat van belangstelling, wat die "Eeuwig stad" oplewer, jou vergesel na die meer interessante, hoewel minder bekende, besienswaardighede, waarvan al dadelik aantreklik is die "Maestro Pasquino."

Die woord paskwil is nie in ons taal onbekend nie. Dit het sy oorsprong te danke aan 'n standbeeld, uit die Romeinse oudheid, wat in Rome in die 15de eeu heropgerig is deur 'n kardinaal. Al gou het dit gewoonte geword, om grappe, skimpskeute en aanmerkings oor die gedrag van die pouse en ander maghebbers op die voetstuk te plak. Aangesien die opskrifte dikwels baie gevat was, is hulle verbonde met die naam van 'n sekere Maestro Pasquina, 'n kleermaker, of volgens andere 'n barbier, met 'n skerp tong, wat in die nabyheid 'n winkel gehad het. In die tye van die grootste tirannie in Rome het die volk nog altyd hierdie middel gehad om uiting te gee aan hulle opienies oor die gedrag van hulle meerdere, en selfs magtige pouse het dit nie gedurf nie om die standbeeld, wat vir hulle 'n gruwel was, te verwyder. Een van die raakste aangeplakte opskrifte, deur Dr. Hoogewerff genoem, is 'n aanmerking oor die berugte Borgia-Pous, Alexander VI. Sy seun Caesar het 'n ouere broer vermoor en die lyk in die Tiber laat gooi. Toe die lyk uit die rivier opgevis is, het daar op die standbeeld 'n opschrift verskyn, dat die opvolger van Petrus nou uiteindelik "een

visser van mensen" was. Kragtiger kritiek was moeilik te denk.

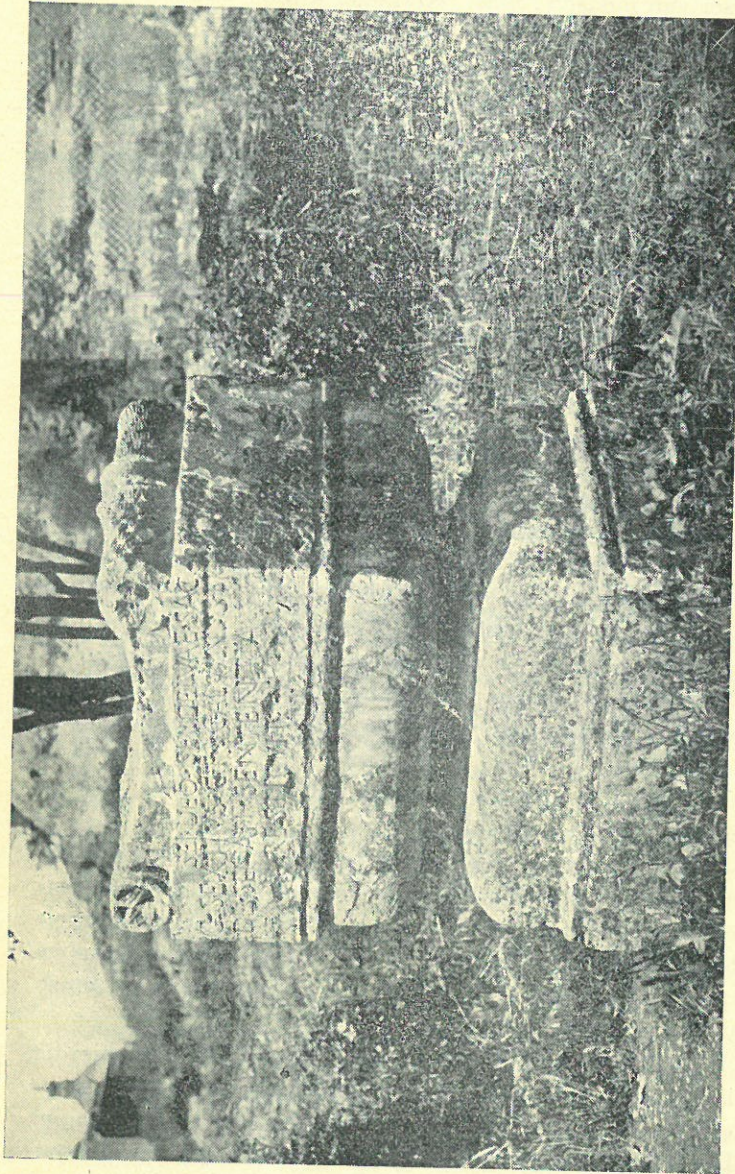
Die skrywer laat baie lig opgaan oor die geskiedenis van Rome deur 'n blote opgawe van die bevolkingsgetalle van die stad, deur die verskillende eeue heen. In die eerste eeu na Kristus het die stad 'n miljoen inwoners gehad. Onder Mussolini het dit vandaag omtrent 850,000. Tussen die twee punte het dit gedaal tot op 'n peil waar dit eigenlijk maar 'n dorpie was. 'n Paar syfers in vergelyking met onse Afrikaanse stede sal 'n idee gee van die daling wat die werelddoofstad van die Romeinse Ryk deurgegaan het.

Tydens die val van die Romeinse Ryk (476 na K.) was die bevolking ongeveer 200,000, minder as Kaapstad, wit en swart, vandaag. In die jaar 1200 was dit slegs 35,000, omtrent so groot soos Boksburg. Sy ergste tyd was na die sogenaamde "Babiloniese Ballingskap" van die Kerk, toe die Pouse hulle verblyf gehad het in Avignon in Suid-Frankryk. Toe was die Heilige Stad 'n bedelaarsnes met minder bevolking as Springs vandag.

Teenswoordig is die stad miskien minder "heilig"—die bedelaars is daar nog, alhoewel Mussolini en sy Fasjiste die uitoefening van hulle eeue-oue amp nou baie prekêr maak. Maar 'n Italianer—net soas 'n boer—kan egter altyd 'n plan maak, en so het mens 'n "tip" stelsel sonder weerga ontwikkel.

Die daling van die fortuin van die stad gedurende die Middeleeue verklaar dan ook waarom die Romeinse oorblyfsels so in puin verval het. Kosbare paleise en tempels het aan niemand behoort nie en toe daar later 'n nuwe oplewing gekom het, is hulle as boumateriaal vir nuwe paleise gebruik.

Gelukkig het die bekende "Panthéon" aan hierdie lot ontsnap. Dit was feitelik onmoontlik om hierdie stoer gebou af te breek, tensy mens van die top daarvan begin. En terwyl daar genoeg ander half vervalde grootse geboue was om te gebruik as nuwe boumateriaal, het dit in stand gebly om vandaag nog te pronk as 'n gebou van perfekte proporsie.

ROME: ALTAAR OPPERIG AAN 'N ONBEKENDE GOD.

Aan die Katakombes wy Dr. Hoogewerff nie 'n hoofstuk nie. Niettemin is hulle, as die eerste heiligdomme van ons geloof, van die allergrootste betekenis. Besonder treffend het ek die geskiedenis van die martelares Cecilia gevind, wat na die drie kappe met die byl van die beul op haar nek nog drie dae gelewe het. Haar lyk is in die Katakombe van Sint Callixtus begrawe, en daar in die vyftiende eeu in 'n nog vry goeie toestand ontdek. Die gedagte ontstaan onwillekeurig: as 'n menselike liggaam solang in die droë lug van die Katakombes in bewaring kon bly, is dit nie moontlik nie, dat ons nog op die manier Bybelboeke uit die tyd van die Apostels—'n vroëre afskrif b.v. van een van die Sendbriewe—kan opspoor nie? Daar is tal van galerye in die Katakombes, wat nog nie ondersoek is nie. Volgens berigte in die nuusblaai kry die Roomse Kerk die toesig oor die Katakombes ten gevolge van die Konkordaat met Mussolini. As so 'n ou manuskrip, wat ongetwyfeld baie lig sou werp op die dele van die Bybel, waarvan daar verskillende manuskripte is, wat onderling op sommige punte van mekaar afwyk, ooit ontdek word, is dit bes moontlik, dat die Roomse Kerk dit kan onderdruk.

Die lesers van onse Kerkalmanak sal ongetwyfeld baie belang stel in die afbeelding van die altaar "aan die onbekende God of Godin," wat by hierdie artikel verskyn. Die altaar is vandag nog in die Forum te Rome te sien. Die Latyn van die opskrif bewys, dat dit omtrent 100 jaar voor Kristus opgerig werd. Dit laat ons dadelik dink aan Handeling 17 vs. 23, waar ons lees, dat Paulus ook 'n sodanige altaar in Atene gesien het, opgerig aan 'n onbekende God. Volgens Adolf Deissmann se "*Licht vom Osten*" was daardie altaar vir Paulus die beliggaming van die heidense smagting na die lewende God, wat Hy in Kristus besit het, 'n beliggaming van die sugting van die ganse skepsel (lees skepping), wat hy so roerend in Romeine 8 vs. 19 tot 22 vermeld. Die altaar, wat ons hier afbeeld, was ook opgerig aan 'n onbekende God of Godin, vir wie daar op die Forum nog nie 'n altaar gestaan het nie, en met wie dit nodig kon wees om hulle te versoen,

en dus te verhoed, dat hy of sy deur kwaadwilligheid skade kon doen aan die stad en sy burgers;—voorwaar 'n stuk afgodery en bygeloof van die ergste soort.

Aan die verblyf in Rome van Petrus en Paulus bestaan daar baie aanduidinge, maar mens kan nie altyd vir die egtheid daarvan instaan nie. In die tyd, wat op die Kerkhervorming gevolg het, het die Protestantse geleerdes begrypelykerwyse hulle beywer, om te bewys, dat Petrus nooit in Rome was nie, maar vandag het 'n objektiewer bestudering van die Kerkgeskiedenis meer en meer die mening verbrei, dat Petrus wel in Rome was. Dit word as vry seker aangeneem, dat die reusagtige Sint Pieters Kerk oor die plek gebou is, waar Petrus ter dood gemartel is. 'n Deel van die sirkus van Nero bestaan nog in die mure van die Kerk, en dit is 'n treffende monument van die Kristendom, dat die grootste Kristelike Kerk in die wereld op die plek gebou is, waar die eerste Kristene gemartel is, vir die plesier van die heidense Romeinse burglary. Mens kan dit uit die volgende afmetinge aflei hoe groot die Kerk is:

Lengte (binnekant): 206 tree;

Oppervlakte: byna drie morges;

Hoogte: 453 voet.

As mens die Sint-Pieter van naby sien, maak dit glad nie so 'n grootse indruk nie. In die binnekant b.v. lyk dit kleiner dan die Kerk van "Paulus Buitekant die Mure," wat egter baie kleiner is. Hoe verder mens egter weggaan, hoe grootser dit word, en as mens Rome beskou van die Albaanse Heuwels lyk dit as of mens net die Sint-Pieter kan sien.

Dit staan daar as 'n simbool van die mag van die Roomse Kerk, wat in Rome, die "ewige stad," haar middelpunt het. Vir die Protestant het dit nie 'n sodanige betekenis nie. Die "ewige stad" is vir die Protestant nie in hierdie tyd-ruimtelike wereld nie. Die koms van die Koninkryk met die "ewige stad" as middelpunt, sien die Protestant nie weerspiegel in die Sint Pieter nie, maar in die Katakombes, wat tot ons spreek van 'n lyde en verdrukking, wat tot heerlikheid voer.

Pretoria.

Dr. J. HOLLOWAY.

IETS OVER HET EDICT VAN NANTES.

Vele, en dat nog wel geleerde en bekende personen, hebben er zich op beroemd dat zij en bijna de helft van de Afrikaansch sprekende bevolking van Zuid Afrika, afstammelingen zijn van de Hugenooten, d.i. van de Fransche emigranten, die in het laatst der 17e eeuw uit hun vaderland zijn gevlucht, omdat zij daar als Protestanten werden vervolgd en mishandeld op een vreeselike manier. Als men nu echter weet, dat 17 percent slechts van de Zuid Afrikaners afstammelingen zijn van de Hugenooten, dan is het duidelijk dat deze bewering onjuist is.

Wij laten na nu hierover te schrijven, maar willen liever de reden opgeven, waarom deze menschen hun vaderland hebben verlaten.

In een geschriftje, gepubliceerd in 1597 in Frankrijk onder den titel "Klachten van de Hervormde Kerken in Frankrijk," leest men het volgende: hoeveel knevelarijen, onrechtvaardigheden en gewelddaden men de Protestanten in die dagen in Frankrijk heeft doen ondergaan. Wij geven slechts enkele ervan op: zij hadden geen vrije uitoefening van hun godsdienst in geheele provincies zooals b.v. in Bourgogne en Picardië; de geloovigen worden mishandeld, gesteenigd, of bij hun terugkeer uit hun kerkdienst in de rivier geworpen; Bijbels en Psalmboeken werden verbrand door beulshanden; een man werd verbannen, omdat hij een pestzieke op straat had vertroost; een pastoor van de Heilige Stefanus liet een ouden man verhongeren in een gevangenis, om van hem te verkrijgen, dat hij zijn geloof zou afzweren en weer Roomsch worden; zij werden stelselmatig uitgesloten uit de staatsambten en nog wel door de lagere stedelijke magistraten; er was voor hen geen recht te krijgen in de gerechtshoven, samengesteld uit partijdige, en hartstochtelike, bevooroordeelde rechters; bovenmatige boeten werden hun opgelegd, en zware gevangenisstraffen gegeven, onder niets beduidende voorwendsels.

Deze lange lijst van grieven werd waarschijnlijk voorgelezen aan den Koning, Hendrik IV, en de Protestanten zeiden tot hem: "En bovendien, Sire, hebben wij geen Jacobijnen onder ons, noch Jezuiten, die naar uw leven staan. Men zegt, het is nog geen tijd om nu reeds een order te geven. Goede God! nog geen tijd na 35 jaar van verdrukking, 10 jaar na de verbanning van velen door de Roomsche regeering; 8 jaar van uw eigen regeering als Koning, vier jaar van vervolging. Wij vragen van uwe Majesteit een bevelschrift, dat ons in staat stelt te genieten van alles wat uwe andere onderdanen hebben. Allen de Glorie Gods, de vrijheid van ons geweten, de rust van het land, de veiligheid van onze bezittingen en van ons leven, dat is in het kort, wat wij wenschen en het doel van onze verzoekschriften."

De gevaren, die toen het koninkrijk van buiten bedreigden, het besluit van de adellijke Hugenooten om thuis te blijven en niet de wapenen op te nemen in een strijd, om den Koning te helpen, die hen had verlaten; het geweten, dat eindelijk begon te spreken bij de aanzienlijke menschen, dit alles was de reden, waarom de koning en zijn raadslieden steeds aarzelden. Na een jaar van harden arbeid door de voornaamsten des lands, zowel Katholieken als Protestanten, werd de redactie van een edict, dat een deel van de rechten der Protestanten zou erkennen, vastgesteld.

De koning, wien deze zaak zoo innig ter harte ging, dat zij hem in zijn slaap dikwijls hinderde, en die begreep, dat de inwendige vrede van het land een voorwaarde was voor den voorspoed van zijn rijk, had daarom besloten recht te doen aan de Hugenooten door het edict te bekrachtigen. Stuk voor stuk, met vele tusschenpoozen teekende hij het bevelschrift en eindelijk teekende hij het geheele stuk op den 12 Mei 1598 te Nantes, naar welke stad het dan ook den naam van Edict van Nantes kreeg. Evenwel kwam het niet in werking dan na een jaar en werd het nooit in zijn geheel toegepast.

In de inleiding van dit beroemde protocol verklaart Hendrik IV, dat hij tot op heden de regeling van die zaak heeft uitgesteld, omdat wapengeweld niet paste bij het maken van wetten. Maar voegt hij er nu bij, het heeft God behaagd om te beginnen ons te doen genieten van de rust en daarom hebben wij gerekend die niet beter te kunnen gebruiken, dan door te zorgen, dat Zijn heilige naam worde geëerbiedigd en aangebeden door al onze onderdanen, en aangezien het hem niet heeft behaagd, dat dit alleen zou geschieden slechts door een vorm van godsdienst, dan zou het toch zijn van een gevoelen, en onder zulke regelen, dat er geen oorzaak zou zijn voor verwarring of onrust onder de bevolking. Hij bidt dan nog, zegt hij, de goddelijke Goedheid om aan al zijne onderdanen te doen verstaan, dat de inachtneming van dit edict het voornaamste fundament is van hun eensgezindheid, stilte en rust, omdat dit hun plicht is jegens GOD en jegens hun koning.

Alles samengenomen verleende dit edict algeheele vrijheid van geweten in het land, uitoefening in het openbaar van hun godsdienst op alle plaatsen, waar dit was in 1597, toelating van het bekleeden van alle openbare betrekkingen door de protestanten, van hunne kinderen tot de scholen, van de zieken tot de hospitalen, en van de armen tot de uitdeeling van aalmoezen.

Dit is nu wel niet de vrijheid van godsdienst, en ook niet zelfs verdraagzaamheid, zooals men dit verstaat in onze dagen. Het was een vredes-contract tusschen twee partijen naast elkander geplaatst in één land. Hendrik IV, Koning van geheel dit rijk, had den dienst vervuld van een middelaar tusschen twee kampen, maar het was desniettemin een groote vooruitgang bij het verledene.

Om zuiver, en toch zoo onpartijdig mogelijk, de waarde van dit edict te schatten, is het noodig ons verstand in te spannen en ons een oogenblik aan de ons nu omringende sfeer te onttrekken, en met onze gedachten terug te gaan naar de 17e eeuw, in den tijd, toen de godsdienstige en politieke hartstochten zoo hevig waren, en met zeer

zeldzame uitzonderingen, eene wederkeerige onverdraagzaamheid de regels bepaalden van de verhouding der Katholieken en Protestanten tot elkander.

Indien men zich de moeite wil geven om zoo te handelen, dan zal men er toe komen te erkennen dat zekere bepalingen van het edict van Nantes den stempel droegen van eene groote wijsheid, oprechte vrijzinnigheid, en groote moreele kracht en voldoende waren om van dien tijd af Frankrijk te plaatsen op een hooger standpunt dan de andere volken van Europa. Inderdaad moet men opmerken, dat in die dagen er niet één staat was, in welken personen, die een andere belijdenis dan die van hun koning waren toegedaan, ook maar eene schaduw hadden van een zekeren waarborg voor de bescherming van hun geloof en hun leven. Daarom is het noodig dat wij ons herinneren dat Koningin Elisabeth in Engeland de Katholieken en de Presbyterianen met een zelfde gestrengheid, dat de Lutherschen in Zweden en Denemarken, de Calvinisten in Holland, de Roomschen verbanden, en dat in Spanje en Italië de verschrikkelijke Inquisitie zijn juk liet gevoelen op de gewetens.

Ook moet men zich niet verwonderen, dat de bepalingen van dit edict ten voordeele van de Protestantenschikkingen, die de Fondamenten van onverdraagzaamheid en vervolging ondermijnden, door de dageraad van godsdienstvrijheid te laten schijnen, genoeg moeite hadden, om de maatregelen der wet ingang te doen vinden in de gedachten en gewoonten van de natiën in dien tijd. Immers Paus Clemens VII had gezegd, "dat eene wet, die aan iedereen vrijheid van geweten toestaat, de meest vloekwaardige van alle is" en daardoor hadden de geestelijken heftige protesten doen hooren tegen dit edict. Evenwel verstandige menschen hadden het goedgekeurd en langzamerhand verflauwden de hartstochten, zoodat de twaalf jaar die verliepen tusschen de afkondiging van het edict en den dood van Hendrik IV de kalmste tijden waren voor de Fransche Reformatie.

Maar, helaas Hendrik IV, de vrijheid van geweten afkondigend was zijn eeuw te veel vooruit en de rust, die

hij had weten te verkrijgen duurde niet lang. 87 Jaar na de afkondiging van het Edict heeft Lodewijk XIV de wet, welke zijn groot-vader had verklaard "eeuwig en onherroepelijk" te zijn, herroepen. Hij deed dit onder den invloed van Mad. de Maintenon, die, vroeger van geboorte eene Protestante zijnde, de meest verbitterde vijandin van hare vroegere geloofsgenooten was geworden en onder den druk van de Jezuiten, die geen heftiger verlangen kenden dan de ketterij in het land van den meest Kristelijken Koning uit te roeien. Men kent de rampzalige gevolgen, welke de herroeping van dit edict gehad heeft en nog heeft voor Frankrijk. Maar de kiem van waarheid en gerechtigheid in dit edict neergelegd is niet vergaan. Niettegenstaande al de pogingen van den Vijand van ware wijsheid, heeft zij wortel geschoten en vruchten gedragen. Opziende naar Boven, naar den Eeuwigen, die niet ophoudt te regeeren en die een dag al zijne vijanden onder zijnen voet zal vertrappen, hebben wij de zekerheid, dat de vrijheid van godsdienst, verkregen onder stroomen van bloed en op de puinhoopen, die nu nog getuigen van de wreedheid der vervolgingen, te veel heeft gekost aan de menschen van die dagen en aan het Christendom en dus nooit zal kunnen worden teruggenomen.

Mogen allen, die den prijs kennen en de noodzakelijkheid van het Godsrijk, zonder ooit te verflauwen den strijd strijden voor die heilige zaak.

—Uit het Fransch door V.B.

Laat m' in U blijven, groeien, bloeien,
O Heiland, die de wijrstok zijt!
Uw kracht moet in mij overvloeijen,
Of 'k ben een wis bederf gewijd;
Doorstroom, beziel en zegen mij,
Opdat ik waarlijk vruchtbaar zij.

CORNELIS POTGIETER.

Cornelis Potgieter is gebore op 7 April 1816 in die distrik van Grahamstad, K.P. In 1845 het hy in Transvaal gekom en hom in die Lydenburgse gevestig, waar hy 'n prominente aandeel geneem het in kerklike sowel as staatkundige kwessies. Met die Heer Buhrman was hy die leier van die Lydenburg groep, wat niks wou weet van Pretorius, die leier van die Potchefstroom groep. Jarelang was wyle C. Potgieter landdros van Lydenburg en Voorzitter van die Volksraad. Op kerklik gebied was hy die warme pleitbesorger van die inlywing onder die Kaapse Sinode. Aanvanklik het hy dus met Ds. F. Lion Cachet saamgegaan, maar later het daar 'n breuk gekom tussen die twee, wat nooit weer geheel is nie. Die gevolg is dat vandag nog sy seun, die oue broeder Johannes Potgieter van Machadodorp en sy famielie ywerige en besliste Hervormers is.

Wyle C. Potgieter was ook een van die persone, wat deur die regering destyds afgevaardig was om die lyn tussen Transvaal en Portugees Oos Afrika te bepaal. In 1869 is hy te Utrecht oorlede.

JOH. DREYER.

DOBBELEN.

In iederen mensch is een geest van avontuur, waardoor hij aangedreven wordt om iets te wagen en die geest zoekt een manier om zich te uiten. Wij vinden dit reeds bij kleine kinderen en kunnen bij de meeste menschen nagaan, hoe die geest zich heeft ontwikkeld door goede of verkeerde leiding.

Indien een kind van jongs af geleerd wordt, zijn ondernemingsgeest te richten op het werk, dat hij met zijn handen kan doen, of iets uit te denken, dat goed en nuttig is, dan wordt zoo iemand handig en bruikbaar, maar als hem toegelaten wordt zich toe te leggen op het verkrijgen van voordeel voor zich zelf op de gemakkelijkste manier door het werk van anderen, dan wordt hij later een parasiet van de maatskappij, een dobbelaar.

Die geest van dobbelarij is helaas zeer ver doorgedrongen in de tegenwoordige samenleving, zoodat de meeste menschen er geen kwaad meer in zien om geld of ander voordeel te behalen uit hun medemenschen, zonder dat zij er zelf iets voor doen.

Dit komt voor in het groot en in het klein.

Nu en dan komen er groote schandalen voor den dag en dan worden honderden menschen geruïneerd en de schuldige directeuren worden in de gevangenis gezet en de heele wereld roept er schande over, maar wie zijn eigenlijk de schuldigen, de paar menschen, die zoo slim geweest zijn anderen voor zich te laten werken en het geld van anderen op oneerlijke wijze te verzamelen, of de dwazen, die zelf uit lust om zonder inspanning rijk te worden, hun geld hebben toevertrouwd aan die gewetenlooze schurken, die hun allerlei fraaie beloften gedaan hebben en groote rijkdommen voorgespiegeld hebben en hen ten slotte bedrogen hebben? Ik meen, dat de menschen, die door dobbelarij begeeren rijk te worden hun verdiende loon krijgen, wanneer zij hun geld, dat zij zuur verdiend hebben, verliezen, want hun beginsel was verkeerd, even verkeerd als dat van hun bedriegers.

Zoo wordt er in het groot en in het klein gedubbeld op de aandeelen-markt met goud-aandeelen of b.v. in Amerika op de korenmarkt en ook door de georganizeerde dobbelarijen zooals de Calcutta Sweep en dergelijke instellingen. Door sommige menschen wordt er ook aangedrongen op een Staatsloterij of zoogenaamde Premium Bonds, wat ook niets anders is dan dobbelarij. Zelfs zou ik geneigd zijn de diamant-delverij onder de dobbelarij te rangschikken, hoewel er op de delverijen hard gewerkt wordt. Daar is evenwel niet de minste zekerheid, dat de man, die zoo hard werkt ook loon voor zijn werk zal krijgen en het getal van menschen, die op de delverijen tot de diepste armoede vervallen zijn, is oneindig veel grooter, dan van hen, die rijk geworden zijn en wij hooren het maar van die enkelen, die een gelukje gekregen hebben en nooit van de duizenden, die na weken en maanden hard werken niets gekregen hebben, maar alles wat zij nog hadden, verloren hebben. Indien die menschen op hun plaatsen even hard gewerkt hadden als op hun claims, dan waren zij zonder eenige twijfel honderd maal beter af geweest.

De dobbel-geest is in de laatste jaren in Afrika verschrikkelijk toegenomen, vooral doordat eenige jaren geleden iemand in dit land een groote prijs in de Calcutta Sweep gewonnen heeft en er daardoor algemeene bekendheid gekomen is van die gelegenheid om iets te winnen. Later zijn er nog eenige groote prijzen naar Zuid-Afrika gekomen en in het laatste jaar weer. Menschen van wie ik het nooit zou verwacht hebben, pleiten openlijk voor het nemen van een No. en schijnen niet te verstaan waarom er eenig kwaad in kan steken.

Om nog even terug te komen op de delverijen. Ik meen, dat de eenige eerlijke manier om de alluviale diamanten te ontginnen is, dat de Staat, nadat een plaats voldoende geprospecteerd is, om te weten, dat er betaalbare diamanten in den grond zijn, zulk een plaats moet onteigenen en onder Staats-controle moet laten bewerken door arme menschen, die geen andere uitkomst hebben. Dan kan aan iedereen, die daar werkt een vast dagloon

betaald worden en een commissie op de waarde van elken diamant, dien hij vindt, zoodat de arbeider verzekerd is van zijn loon en de Staat de winst behoudt tot voordeel van het geheele land.

Wat is nu het beginsel bij een instelling zooals de Calcutta Sweep of bij een Staatsloterij?

Daarbij is er niemand, die iets voortbrengt of iets productief werkt, er is geen industrie of landbouw of bedrijf, dat met het geld gedreven wordt.

Er wordt alleen maar gespeeld met geld van andere menschen. Een zeker getal van menschen koopen kaartjes, die op zich zelf hoegenaamd geen waarde hebben. Het geld, dat zij betalen wordt verdeeld in een aantal prijzen en dan wordt er geloot, wie die prijzen zal krijgen. Het komt dus hierop neer, dat het geld genomen wordt uit de zakken van een groot getal van menschen en gegeven wordt aan een paar menschen, die daar niets voor gedaan hebben en daar geen het minste recht op hebben; en dit wordt beslist door het lot.

Wie dwaas genoeg is om geld, dat hij in handen heeft en waar hij iets mee koopen kan, weg te geven voor niet in de zekerheid dat hij duizend maal meer kans heeft om zijn geld te verliezen, dan om het geld van iemand anders te winnen, die moet dan ook maar zijn geld verliezen, wat ook bijna altijd gebeurt, want tegenover de duizenden, die een kaartje koopen en hun geld verliezen staan een paar tientallen, die iets krijgen en net een enkele, die de heel groote prijzen behaalt.

Met Premium Bonds staat de zaak anders. In dat geval leent de Staat het geld van zijn burgers tegen b.v. 5% interest. Maar van die 5% wordt slechts 2% aan interest uitbetaald en de andere 3% wordt gebruikt voor prijzen, die verloot worden. Een mensch verliest dus niet zijn kapitaal, maar wel bijna zeker 3% van zijn interest, want ook hier zijn er maar enkelen, die de prijzen krijgen en al de anderen moeten van hun wettige 3% afstand doen.

Indien iemand liever zijn geld wil beleggen in degelijke ondernemingen, die b.v. 4% of 5% interest geven,

dan krijgt hij zijn volle persenten elk jaar zonder eenig gevaar van iets te verliezen. Het is wel een eigenaardig verschijnsel, dat in dezen tijd, terwijl iedereen zooveel mogelijk voor zich zelf wil doen, er nog zooveel menschen gevonden worden, die zomaar hun geld willen weggeven aan anderen, terwijl zij bijna zeker weten, dat zij er niets van terug krijgen.

En hoe gaat het met zulke loterijen? Wie zijn de menschen, die het geld van de groote prijzen krijgen?

Hoe is het gegaan met dien jongen man in de Kaap, die een grooten prijs gewonnen heeft? Toen het bekend werd wie hij was, kreeg hij van alle kanten brieven om geld te leenen en aanzoeken van meisjes, die met hem wilden trouwen, zoodat zijn leven voor hem een last was. Hij is dan ook getrouwd, maar nog geen jaar later is hij weer gescheiden en hij heeft openlijk erkend, dat zijn geld hem geen geluk gebracht heeft.

Hier in Vereeniging is bij de laatste verloting van de Calcutta Sweep ook in een van de fabrieken een organisatie opgezet. Iedereen moest een kaartje nemen van den Hoofd-Directeur tot den loopjongen en wie kreeg de prijs? niet die arme kerel, die al plan gemaakt had om allerlei mooie dingen te doen met het geld, dat hij zou krijgen, maar de Directeur, die al reeds zooveel geld heeft, dat hij niet weet wat er mee te doen. Die kreeg de prijs van £16,000.

In zekeren zin is het gelukkig. Iedereen, die dobbelt, meent dat hij of zij (want de vrouwen doen nog harder dan de mannen aan dobbelarij) wel heel goed weet wat te doen met het geld en heeft prachtige plannen voor het besteden daarvan en zal zich nooit laten verleiden om verkeerde dingen te doen enz. Maar het is een feit, dat iemand, die niet geleerd heeft met geld om te gaan en het op een werkelijk voordeelige manier te gebruiken, wanneer hij of zij in eens een groote som in handen krijgt, niet weet hoe er mee te doen, en daardoor eerder ongelukkig dan gelukkig wordt.

Daar zijn slechts drie manieren om geld te krijgen: 1. om het te verdienen, 2. om een aalmoes te ontvangen, en

3. om te stelen. Iemand, die dobbelt, verdient het zeker niet, want hij doet er niets voor, een aalmoes kan het ook niet genoemd worden, want de man, die zijn geld moet afgeven, doet dat niet vrijwillig en weet ook niet aan wien hij het geeft, (een erfenis is eigenlijk niets anders dan een aalmoes); dus dan blijft er niets anders over dan dat dobbelen gelijk staat met stelen.

Bovendien dobbelen leidt tot stelen. Het is gewoonlijk niet de man, die geld missen kan, die gaat dobbelen, maar juist de man, die het niet missen kan, die niet zonder die paar shillings kan rond komen, of zijn famielie moet er onder gebrek lijden.

Dobbelen is bij wet verboden in Zuid Afrika, maar het wordt toch gedaan en er zijn duizenden menschen, die er nooit over hebben nagedacht en die niet weten waarom het verkeerd is. Hun geweten spreekt op dat punt blijkbaar niet en zij bedriegen zich zelve en anderen door onlogische en onchristelijke redeneeringen.

Indien wij onszelven de vraag stellen of de Heere Jezus zou gedobbeld hebben als hij nu op aarde was, dan weet ik zeker, dat niemand zou zeggen, dat hij achter het voorbeeld van den Heiland zou kunnen aangaan. En wat zijn de gevolgen van dobbelen?

Dobbelen verzwakt het geweten en prikkelt den lust tot rijkdom en maakt menschen ontevreden. Het maakt, dat het moeilijk is zijn aandacht te houden bij het dagelijksche werk, want is er een voortdurende spanning om te weten of er iets gewonnen is. Daardoor breekt het de goede gewoonte van spaarzaamheid en ijver af. Het kweekt bijgeloof aan, want menschen, die dobbelen zijn altijd bijgeloovig omtrent een gelukkig nummer en het toeval wordt de beslissende factor in het leven. Is het niet ten slotte stelen om het geld van een ander mensch, waar hij voor gewerkt heeft, aan te nemen, zonder daar iets voor in ruil te geven?

Hoe zoudt gij zelf voelen, als morgen iemand u kwam zeggen, dat gij uw plaats, uw huis, en al uw bezittingen moest verlaten, omdat iemand anders over uw eigendom

geloot had en het gewonnen had? Toch is dit feitelijk het zelfde, alleen in wat grover vorm.

Eerlijk werken en spaarzaam leven is de manier om vooruit te komen en laat iedereen behouden, wat God hem heeft toevertrouwd, zoodat hij zelf daarvan kan rekenskap geven en wees gij ook tevreden met wat God u gegeven heeft en wees een getrouwe rentmeester al hebt gij maar één talent ontvangen.

L. E. BRANDT.

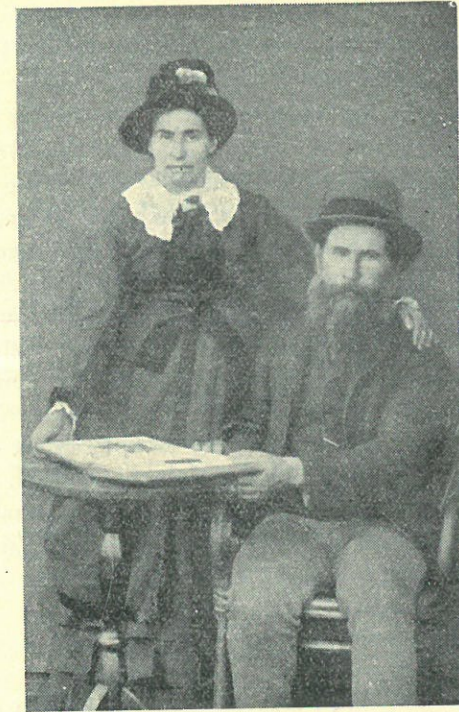
HET LEVEN.

Het leven is een krijgsbanier,
door goede en kwade dagen,
gescheurd, gevlekt, ontvallen schier,
kloekmoedig voorwaarts dragen.

Men tuimelt wel, en wonden krijgt
men dikwijls, dichte en diepe . . .
't en vlucht geen weerbaar man, die nijgt,
of hem de dood beliepe!

Het leven is . . . geen vrede alhier,
geen wapenstilstand vragen:
het leven is de Kruisbanier
tot in Gods handen dragen.

—Guido Gezelle.

KOM. JAN THOMAS MARTINS.

Jan Thomas Martins werd 22 April 1843 te Graaf Reinett gebore. Sy vader was 'n voortrekker, wat nog deelgeneem het aan die slag van Bloedrivier. In 1852 het die famielie sig ter woon gevestig op die plaas Jachtfontein, in die teenswoordige distrik van Krugersdorp. Hy was een van die edele en troue Afrikaanse karakters, 'n steunpilaar op kerklik sowel as op maatskaplik gebied. In die sewentiger jare het hy veldkornet geword van die wyk Gatsrand en later kommandant. Te Paardekop is hy krygsgevangene geneem, en na Sint Helena gestuur, waar hy op 7 Oktober 1901 oorlede is.

Hy het op sy plaas 'n kerk gebou, wat deur al drie die Hollandse kerke gebruik kon word. Helaas, tans maak die Ned. Herv. of Geref. kerk alleen daar aanspraak op.

Hy was getroud met Elizabeth Jacoba Margaretha van Wyk, en uit die huwelik is dertien kinders gebore. Al sy seuns en skoonseuns, behalwe een, was of is kerkeraadslede.

P.

S. P. E.

EEN CHRISTELIJKE MINISTER VAN STAAT.

De ouden, onder onze lezers kennen zeker wel den Engelschen Minister W. E. Gladstone, die in 1880 heeft doorgezet, dat de Transvaal weer zijn zelfstandig bestaan, als de Zuid Afrikaansche Republiek, herkreeg, hoewel onder de Souvereiniteit van Engeland. De jongere generatie zal wel zijn naam hebben gehoord, maar zij kennen hem waarschijnlijk niet. Slechts zeer weinigen zullen evenwel weten, dat hij niet alleen een groot staatsman, een bekwaam politicus, een wel sprekend redenaar, een uitmuntend letterkundige, en zelfs een achtenswaardig theoloog, maar ook en bovenal een geloovig Christen was, die zich zelve gelijk bleef in het geloof, die kon dwalen en fouten maken, als elk kind Gods, maar wiens zedelijk leven vrij was van alle verdenking. Wij meenen dat het de moeite waard is, in een christelijken Almanak, dit eens te beschrijven.

De ouders van Gladstone, van Iersche afkomst, waren vrome menschen. Zijne moeder vooral was eene uitnemende vrouw, van levende godsvrucht: zij was het, die, zoo men zegt, vroegtijdig haar zoon leerde de heerlijkheid Gods te zien in het aanschijn van Christus. De indruk en de invloed van deze ernstig Christelike opvoeding is zichtbaar geworden in geheel het leven van dezen beroemden staatsman van zijne jeugd af tot aan zijn dood. Reeds aan de Universiteit van Oxford, waar hij zich onderscheidde als een schrander student, deed hij zich kennen door zijne oprechte zedelijkheid, zijn christelijken wandel en weldadigheid, door zijn flinkheid tegenover de wereldsche verleidingen, en door de voorkeur, die hij schonk onder zijne makkers aan hen, die den arbeid beminden en verhevene gevoelens toonden te koesteren.

Het karakter van Gladstone was geheel doordrongen van, en werd zonder ophouden versterkt door het ijverig en persoonlijk lezen van den Bijbel, voor welken hij altijd een diepen eerbied heeft gehad, in welken hij een

onneembare vesting bezat, en dien hij ook gaarne las in openbare bijeenkomsten met groote waardigheid. „Bij alle moeilijkheden, en verwikkelingen van het aardsche leven,” schreef hij in het voorbericht van een Volksboekje over de H. Schrift, dat hem heeft bezig gehouden in de laatste jaren van zijn leven, beantwoordt de Bijbel, Gods Woord, die onuitputtelijke bron van waarheid en wijsheid, aan de diepste behoeften van onze ziel. Welke ook onze roeping of positie in deze wereld mag zijn, wij kunnen dagelijks onderwezen en verrijkt worden door deze woorden vol van een leven, dat niet verzwakt wordt, omdat zij ook heden zoowel als in den tijd, waarin zij gegeven zijn aan de menschen, die ze geschreven hebben, de frischheid van de jeugd en van de onsterfelijkheid bezitten.

„Wie het Woord Gods onderzoekt, voor hem opent zich het hart, en wanneer hij het in zich opneemt, verliest hij noch tijd noch moeite. In de eenzaamheid van het kantoor, in de stilte van den nacht, op het ziekbed, in het aangezicht van den dood heeft de Bijbel altijd een woord. Het geneest, verzacht, richt op, en bemoedigt. Er is meer: wanneer wij een besluit moeten nemen, beraadslagen in een groote vergadering, of in het gerechtshof, of wanneer wij alleen zijn in de straat of op de markt, en de eerezucht, onze bezigheid, of de genoegens des levens ons zouden schijnen te zullen innemen, doet de stem van de H. Schrift, wanneer gij er acht op slaat, zich hooren als een zacht geluid, en geeft aan de ziel de vleugelen, die haar brengen in de reine gewesten der gerechtigheid, der waarheid, en des vredes.”

Deze woorden schrijvend, vertelde Gladstone ons zijne ondervindingen. De politiek heeft hem nooit zoo geheel ingenomen, dat hij zijne plichten als huisvader heeft verwaarloosd, veel minder zijne godsdienstplichten. Altijd heeft hij den Zondag waargenomen en geheiligd, zoodat hij dan zijne politieke zorgen en zijn werk op zij zette. Men vond hem elken Zondag op zijn plaats in zijne kerk, zelfs aan den vooravond van de zittingen van het

Lager Huis, ook wanneer hij eene belangrijke redevoe-
ring moest houden; wat meer is, hij heeft van zijn drie
en dertigste jaar af, de gewoonte gehad, om elken morgen
den dagelijkschen dienst in de Engelsche Kerk, bij welke
hij zich aangesloten had, bij te wonen. Ook in zijn
politieke loopbaan was hij geheel bezielde door hogere
gedachten, en door beweegredenen die meer belangeloos
waren, zoodat de menschen konden zeggen, dat sedert
de dagen van Cromwell Engeland nooit een leidsman
gehad had, die voortdurend beheerscht was geweest door
zijn godsdienstige gedachten. Hij heeft evenzoo den
waren geest van vrijzinnigheid kunnen vertegenwoordigen
en toonen, dat men zich bezighoudend met politiek,
rechtschapen kan zijn en beginselen kan hebben, geput
uit het Evangelie of daarop gegrond. Te recht heeft hij
kunnen zeggen: „Al wat ik geschreven heb, al wat ik
gedacht heb, al wat ik hoop, is gegrond op het geloof
en de Godheid van onzen Heiland, de eenige en vaste
hoop van onze schuldige en ongelukkige menschheid.
Zonder twijfel zijn dit de onwrikbare beginselen, die hem
hebben gevormd tot een moedigen en vaststaanden ver-
dediger van de verdrukten, en hem eene welwillende en
ruime houding hebben geschonken tegenover de vele
afgescheidenen, onder welke hij vele vrienden had; door
de erkenning van hunne rechten stelde hij hen ook
dikwijls in het gelijk, en trachtte hij steeds recht te doen
in een geest van rechtvaardigheid. Zijn stem ging diep
en ver omdat zij de vrucht was van een godsdienstige
levenssfeer verheven boven de verschillende partijen.

Vast steunend op Hem, die de Rots der eeuwen is,
en zonder ophouden Zijne hulp en genade inroepend,
heeft hij zijn laatste oogenblikken zien aankomen. Met
moed, geduld en kalmte, zonder klagen en verzet, heeft
hij de onuitsprekelijke smarten verdragen, en zich zelven
vergeten om de zijnen te kunnen troosten met de hoop
van een eeuwig weerzien. Men heeft bij hem kunnen
opmerken, dat het gebed en het vertrouwen op God de
grootste en diepste bronnen zijn van zedelijken moed en
van vrede. Hij zeide tot zijn schoonzoon, den Eerw.

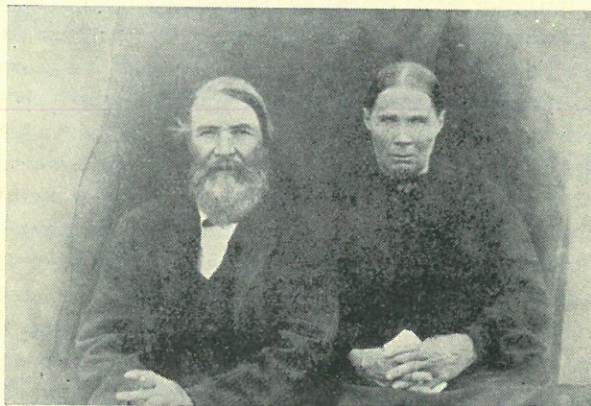
Drew, toen hij voor de laatste maal de kamer inging in
welke hij is gestorven: Ik verlang naar verlossing en rust,
want ik lijd veel. Daarna een oogenblik later, voegde
hij met een ernst, die iets plechtigs had erbij: maar mijn
vertrouwen op de wijsheid en de goedertierenheid des
Heeren, tegenover mij, is nog nooit geschokt. Denkt niet,
dat ik mij voor een oogenblik ongelukkig voel. Ik voel
dat ik gesteund en getroost word op een wonderbare wijze.
De ontelbare gebeden, die ten mijnen gunste zijn opge-
zonden naar den hemel, zijn voor mij een hulp van ver-
wonderlijke kracht.

Het voorbeeld dat hij op deze wijze gaf, zooals een
der grootste Engelsche dagbladen dit heeft uitgedrukt,
heeft nuttig gewerkt, om de godsdienstige belangen van
de wereld te bevorderen, daar hij zijnen tijdgenooten
heeft getoond, dat het mogelijk is, om een openbaar
leven te leiden, dat overweldigd was door vele werkzaam-
heden, beslommeringen, verstrooiingen van elke soort,
en toch te midden van dezen maalstroom, de geheiligde
schat van het geloof, en de Christelijke overtuiging te
bewaren.

Een Fransch politiek blad heeft het volgende getui-
genis gegeven omtrent dezen Engelschen staatsman, die
de meest geachte van zijn tijd en de langstlevende is
geweest:

Wij durven zeggen: wat van Gladstone een zoo hooge
en reine figuur heeft gemaakt, en wat zijne grootheid
boven al zijne tijdgenooten heeft daargesteld, is voor
alles en boven alles, die oprechte godsdienstzin, dit bran-
dend christendom, dit prachtig geloof in den Christus,
waardoor het geloof in de menschheid behouden is
gebleven.

V. B.

P. M. DU PLESSIS EN C. A. BOSHOFF.

Pieter Martinus du Plessis geb. op 4 Augustus 1840, oorlede op 29 Desember 1914 het op 6 April 1861 in die huwelik getree met Cornelia Alettha Boshoff, geb. 2 November 1843.

In die moeilike dae van die Kerkvereniging was hy diaken van Trichardtsfontein, en was altyd trou op sy pos. Soas die ou Voortrekkers uit die dae het hy tal van oorloë mee gemaak, o.a. die oorlog teen Masoes in 1865 na aanleiding van die moord op die Pretoriusfamielie.

P.

S. P. E.

DIE KLEIN OU KERKIE.

Hoekom het die klein ou kerkie my aandag so getrek? Dis tog maar so'n klein, nietige dingetjie! By die groot, pragtige geboue lyk dit al te eenvoudig. Hy dra geen versiersel en het nie 'n toring nie. Ook het hy nie mooi kleure soos ander vername kerke nie. Die kleure is maar vaal . . . soos die veld. Dis die kleur van die winterveld, as die veld so arm, so arm is. Maar kyk nou goed. Sien jy nie dat die kleur van die kerk se dak die kleur van die hemel dra nie?

Natuurlik, die skoon, suiwer blou van die helder hemel is oneindig mooier en dieper. Maar die hemel is ook ver, ver verhewe bo die stof en die sand van hierdie wêreld. En die hemelse blou kan nie verander of verkleur nie soos die blou van die dak wat al vaal geword het.

Wonderlik, dis net of die kerkie 'n geheim het en hoe meer ek hom beskou, hoe mooier ek hom vind, en hoe meer ek die kerkie liefhet.

Die kerkie lyk tog maar baie arm. Maar miskien voel hy sig ryk. Dis mos moontlik, nie waar nie, dat rykdom aan die buitekant van binne arm, doodarm is en dat armoede aan die buitekant van binne ryk is, wonderlik ryk! Ons Heiland het nie gedaante of heerlijkheid gehad nie en wêreldse rykdom het Hy nooit geken nie. En hoe ryk was Hy! So ryk, dat Sy armoede ons ryk gemaak het. Hy het ook 'n geheim in Sy hart bewaar . . . die geheim van Sy vreugde! Hy was soos 'n bedelaar op aarde, maar binne in Sy hart was dit altyd fees. Niemand was ooit sò arm, niemand was ooit sò ryk!

En is dit die geheim van die klein, arm kerkie, dat daar binne die heerlijkheid van God woon, 'n stille, hemelse glorie wat heendring deur die vensters?

Ek staan maar en kyk en ek dink; die kerkie hier in die veld is net soos die lelie wat skaam word by die kleureprag van duisende blomme, maar Jesus het die

heerlikheid van die veldlelie ontdek en het die heerlikheid van die hemelse Vader in daardie nederige blou ontdek. Hy het die heerlikheid van die lelie sien uitkom vër bo die heerlikheid van Salomo.

Miskien sien ons Heer die heerlikheid van hierdie arm kerkie ook uitklim bo die heerlikheid van indrukwekkende kerke, wat ons met bewondering aanskou, maar wat tog nie bekleed gewees het as die kerkie hier in sy verborge hoekie.

Langs die kerkie staan 'n ou, afgeknotte boomstam met slegs een tak, wat hy soos 'n arm na die hemel uitsteek.

Onder die mense lyk party soos die boom. Hul is ook geknot en gehawen en die moeilike lewe het hul vroeg oud gemaak. Nou voel hul so arm en kaal as die ou, ou boom wat uit sy ellende die arm uitstrek na die hemel.

Dis of die boom sig veilig voel in die nabyheid van die kerkie. Miskien is hy vir een ding bang, dat wanneer daar 'n statige, groot kerkgebou die plek van die klein kerkie gaan inneem, hy sy plek ook nie sal mag behou nie. Miskien sal die statige, groot kerk die ou lelke boom nie in sy nabyheid duld nie; nie vir 'n jaar, nie vir 'n dag nie. Hy sal afgekap word of omlaag gehaal sonder gevoel of medelye vir sy gekerm, as sy wortels krakend losskeur en hy met 'n dowwe dreun op die grond val.

Maar solank die klein kerkie daar by hom staan, is hy heeltemal tevrede. Van die klein kerkie straal ook so'n wonderlike goedheid deur die vensters uit. Die vensters sien u aan as oë. So is die oë van 'n vrome moeder. Herinner jy jou die oë? Het in haar oë nie dieselfde sagte goedheid geglans nie? Was daar in moeder se hart nie 'n plek vir almal nie? En besonderlik vir die ongelukkige en blinde en kreupele? Sy het hul nooit weggejaag nie.

In die geheim wat ek lees in haar oë, lê die geheim van haar hart. En die geheim is: Nederige, loutere liefde.

Nou weet ek waarom ek die kerkie liefhet. Sy her-

inner my aan hemelse liefde en aan moeder se liefde, waar tog ook 'n hemel in glans!

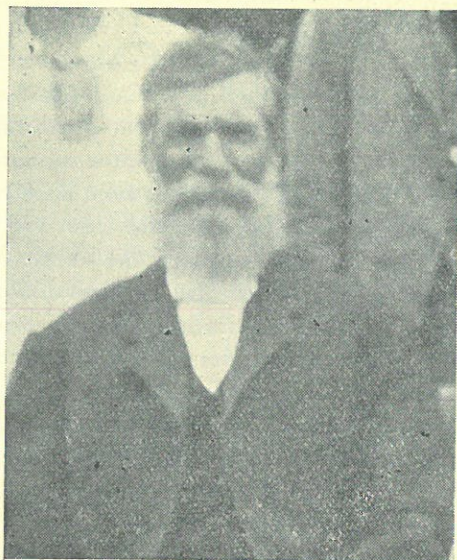
As die late son sy lig op die kerkie laat val, is dit soos 'n glimlag van genade. Het God die kerkie ook lief? Om sy nederigheid? Om al wat daarbinne woon? Om die hemelse stem van die Evangelie wat daar gepredik word? Om die harte wat Hom daar kom soek? Om die lofsange wat opklink, verenig met die stem van die klein orrel? Dis vir my of alles en almal die kerkie liefhet.

En ek is seker dat die Liefde orals woon waar mense is, van wie die siel is soos die siel van die kerkie.

Nou word dit al skemerdonker en ek sien agter die kerkie die verre berge, waarvan die toppe blink en straal in die aandson, gloeiend van 'n bo-aardse liefde vir die ganse wêreld en veral vir die klein ou kerkie.

G. E. ALERS.

Rust hier, gij blijden! droeven!
Met al uw vreugd 'en kruis,
Waar kan men beter toeven
Dan in des Heeren huis?
O zegen, Heer! ons allen,
Schoon ook uw gunst onwaard;
Woon bij de duizendtallen,
In uwen naam vergaard.

ERASMUS JOHANNES VISAGIE.

Erasmus Johannes Visagie is gebore op 11 Aug. 1866, en was getroud met Elizabeth Alida Oberholzer. Sy moeder was 'n kleindogter van Erasmus Smit, die sendeling wat by die trek van Gert Maritz was. In die driejarige oorlog (1899-1902) is hy gekies tot veldkornet. Kort voor sy dood het hy deur bemiddeling van Generaal Smuts weer sy vierkleur, wat in die oorlog in die hande van die Engelse geval het, uit Engeland teruggekry.

Op kerkelik gebied was hy een van die getrouste en een van die steunpilare van die gemeente van Roossenekal. In 1903 is hy as ouderling gekies en hy het die gemeente trou gedien tot sy dood op 14 Okt. 1927. In die kwart-eeu van ouderlingskap was hy slegs een keer afwesig met Nagmaal. Hy het die gemeente 'n tydjie ook gedien as Voorleser. Ondergetekende was vir ongeveer 2 jaar altyd met Nagmaal tuis in die gasvrye tent van wyle Oom Rasmus en tant Bettie en sal sy beminnelike karakter en voorbeeldige lewe nie gou vergeet nie

JOH. DREYER.

“VERBIEDENDE TE HUWELIKEN.”

1 Tim. IV : 3.

In ons tekshoofstuk word as een van die tekens van die groot afval van God in die laaste dae genoem die verbod om te trou. Sommige sal afval van die geloof en gehoor gee aan dwaalgeeste en duiwelse leringe. Hulle gewete sal as met 'n brandyster toegeskroei wees. Nie alleen sal die huwelik belet word nie, maar ook allerlei spyse, wat God vir die gebruik van die mens geskape het. Met ander woorde, die mens sal dan nie meer met God, Sy wil en Sy instellings rekening hou nie, maar wél met dwaalgeeste en sogenaamde waarsêers.

In 2 Timoteus 3 beskryf dieselfde apostel die mense in die laaste dae as: “liefhebbers van zichzelf” en “meer liefhebbers der wellusten, dan liefhebbers Gods.”

Ook die apostel Petrus gee 'n dergelike beskrywing van die afvallige mensdom in die laaste dae. Hy skryf, dat die mense dan “naar hun goddeloze begeerlikheden wandelen zullen.”

Of ons al in die “laaste dae” leef, weet ek nie—God alleen weet dit—maar dit lyk vir my of die beskrywing vir 'n groot mate op die mensdom reeds in ons dae toegepas kan word. Dit geld in sommige opsigte ook reeds wat die verbod om te trou betref. Die huwelik word deur baie nie meer in eer gehou nie, maar ontaard al meer. Ook ons volk dryf almeer daarheen om nie meer na God te vra nie, wat die huwelik betref, maar om te handel na die sondige neigings van die hart, wat meer geheg is aan genot as aan God. Die huwelikslewe van so baie onder ons volk steun nie meer op die sterke, weer en wind trotserende granietsuile van eenheid, getrouheid en liefde nie, maar op swakke pilare, wat nie bestand is teen die storme van die lewe nie, pilare, wankelende pilare van sentimentele liefdesgevoel, stoffelike voordeel en genot. Die huweliksband is veel losser as vroëer en hoe losser dié band word, hoe meer is die mens geneig om te leef na sy eie begeerlikheid.

In die dae van die apostel was daar al van die dwaalgeeste, wat hulle volgelinge verbied het om te trou. In ons tyd is daar weer van die dwaalleraars. Maar destyds is die huwelik om heeltemal ander redes verbied, dan teenswoordig. Toe is dit om asketiese redes belet. Die voorstanders van die rigting het die huwelik as onheiligh beskou. Hulle wou die behoeftes van die liggaam doodmaak in die hoop om die mens te laat triomfeer oor die vlees. Die selibaat van die Roomse geestelikheid is die gevolg van hierdie onjuiste en onskriftuurlike opvatting.

Teen die asketiese voorskrifte het die apostel te velde getrek. Om die behoeftes van die liggaam met dwang te onderdruk is geweld teen die natuur en dit sal deur die natuur self gewreek word. Die natuur van die mens moet nie en kan nie gedood word nie, maar moet gelei en in bedwang gehou word deur die gees.

Maar die rede, waarom sommige die huwelik in ons eeu wil verbied is juis die teenoorgestelde van die tydens die lewe van die apostel. Die vlees moet nie langer gedwing word nie, maar moet vrye teuels gegee word, so word daar beweer. Die behoeftes van die liggaam moet bevry word van die knellende bande van die gees. Maar as die vlees heeltemal vrygelaat word, dan beteken dit, dat die gees aan bande gelê word, sodat die geen seggenskap meer het oor die vlees nie. Dit is weer geweld teen die geestelike natuur van die mens en ook hierdie verkeerde handelwyse sal gou gewreek word. Dit sal verderflike gevolge saambring en die mens sal die slagoffer daarvan word.

Maar laat ons eers korteliks die instelling en oorsprong van die huwelik nagaan; om dan ons aandag te bepaal by die kristelike huwelik en die vrugte daarvan; daarna stil te staan by die hedendaagse, steeds meer veld winnende opvatting van die vrye huwelik en haar gevolge; om dan tenslotte ons houding teenoor die vrysinnige opvatting van die huwelik te bepaal.

Die instelling van die huwelik is volgens die Skrif van God self. Ons huweliksformulier druk dit so mooi uit n.l. dat God Eva as met Sy eie hand na Adam ge-

bring het. Hy wou nie, dat die mens alleen sal wees nie en het daarom Eva as 'n hulp vir Adam gemaak. Die instelling dateer dus vanaf die Paradys en is so oud as die eerste vrou. Die huwelik is dus geen instelling van die mens nie, maar 'n ordening van God, wat in die skepping van man en vrou gegrond is.

Die kristelike huwelik.

Hierdie opvatting van die huwelik word gehuldig deur die kristelike kerk. Selfs die volk van Israel het reeds eeue voor die geboorte van Kristus die huwelik as 'n heilig deur God geslote verband beskou. En hoe hoog die huwelike staat reeds in die Ou Testament beskou word, blyk hieruit, dat die verhouding tussen man en vrou gebruik word as beeld van die verhouding van God tot Sy volk. As die volk van Israel haar God verlaat om die afgode te dien, dan word gesê, dat sy die vreemde gode "nahoereer." Dit wil sê, dat die volk haar skuldig maak aan troubreuk. En dit, n.l. egbreuk, veral deur die vrou, is dan ook, nie alleen in Israel nie, maar deur alle volke beskou as 'n euwel, 'n strafbare misdaad. Die skuldige is swaar gestraf, by Israel soms selfs gestenig.

In die Nuwe Testament vind ons 'n nog hoër opvatting van die huwelik. Die verhouding van bruid en bruidegom word gestel as beeld van die verhouding van Christus tot Sy gemeente, terwyl laasgenoemde verhouding gebruik word as voorbeeld vir die verhouding tussen man en vrou, b.v. "Gij mannen! hebt uw eigen vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft en zichzelf voor haar heeft overgegeven."

Jesus self het dan ook die huwelik geëer met sy teenwoordigheid, gifte en wonderteken te Kana in Galilea, waarop ons huweliksformulier met reg wys.

Onder die ou Verbond kan 'n man sy vrou nog verlaat deur haar 'n skeidbrief te gee, maar die konsessie word deur die Heer bestempel as 'n gevolg van die verharding van hul harte. Deur die verstoktheid van die hart het die konsessie nodig geword. Maar die wese van die huwelik mag hieruit nie afgelei word nie. Die normale,

soos dit in die skepping gegrond is, is anders. Daarom leer Jesus ons, dat alleen owerspel rede vir egскеiding is, omdat daardeur die huwelik met die daad self reeds verbreek is. Egbreuk is troubreuk, die verbreking van die trouwoord, wat eenmaal gegee is. Egsкеiding is skending van die troubelofte.

De seëninge van die huwelikslewe vir die egpaar self, vir die huiselike, maatskaplike, kerkelike en staatkundige lewe is legio, ontelbaar veel. Die egpaar leer in die huwelik mekaar inniger lief te hê, trou te wees aan mekaar en een te wees. Die sorge van die lewe, haar vreugde en verdriet bind die troupaar saam. Dit leer hulle selfverloëning, die een terwille van die ander. En is dit nie alger deugde, wat onmisbaar is in 'n gesonde samelewing nie?

Die huwelik is die grondslag van die huislike lewe. Die huisgesin is weer die sel, waaruit die maatskappy, die kerk en die staat opgebou word. Die voortbestaan van kerk en staat hang grotendeels af van die invloede tuis. As dit tuis goed is, is dit orals goed, in die maatskappy, die kerk en die staat. Maar as die verhouding tuis nie gesond is nie, O wee dan die kerk en die volk! Skryf dan maar Ikabod daaroor heen. 'n Kerngesonde huwelikslewe is O so heilsaam vir 'n volk.

Ons kom nou by die derde punt: die sogenaamde vrye huwelik.

Helaas! in ons verligte twintigste eeu word die huweliks- en die huiselike lewe deur baie as verouder beskou. Daar word ander opvattinge omtrent die huwelik daarop na gehou. Sommige leermeesters oor huweliks-aangeleenthede meen beter te weet, dan al die geslagte van die verbygesnelde eeue, ja selfs beter as Gods woord self. Die mening in ons oorbeskaafde tyd is, dat die huweliksbande te knellend is vir die vryheid van die mens. In sensasie-literatuur, goedkope novelle en bioskoopvertonings word die huwelik maar al te dikwels voorgestel as 'n las, 'n slawerny, 'n knellende band.

Die huwelik word deur onverantwoordelike persone voorgestel as minder gewens, ja selfs as beslis ongewens.

Daarom is daar weer in hierdie eeu van die vryheid van die mens persone, wat die huwelik wil verbied of die huweliksband so slap moontlik wil maak. Baie is voorstanders geword van die vrye huwelik, of die vrye liefde, soos dit ook genoem word. Albei hierdie benamings bevat egter 'n teenstelling. Dit sou meer korrek wees om liever te praat van vrye hartstog, want nóg liefde nóg die huwelik is en kan in dié sin vry wees. Die mening van die voorstanders van die vrye hartstog is, dat die huweliksband na willekeur verbreek mag word, op grond daarvan n.l., dat die getroudes daartoe onderling ooreengekom het, toe die huwelik gesluit is en dat dit dus ook weer ontbind mag word met onderlinge goedvinde. Volgens hierdie beskouing is die huwelik nie meer 'n goddelike instelling nie, maar 'n vry kontrak, wat enige tyd met medewete en toestemming van albei betrokke partye vernietig kan word.

In geen beskaafde land ter wêreld is die huweliksband so los as in Rusland. Daar is 'n tydjie gelede 'n huwelikswet uitgevaardig, volgens welke daar geen huweliksluiting meer is nie, maar alleen moet die name van die troupaar geregistreer word. Die sluiting van die huwelik word beskou as 'n privaat onderneming en daarom hou dit op om te bestaan as een van twee dit verlang. Van die ontbinding van die huwelik moet net kennis gegee word, sodat dit aangeteken kan word in die registers en dan is dit afgelopen. Dit is selfs nie nodig om die rede vir egскеiding op te gee nie. Daar word slegs deur die een persoon aan die ander met 'n afskrif uit die huweliksregister kennis gegee van die ontbinding. Dit kan selfs mondelings geskied.

Ter geleentheid van 'n bekendmaking van nuwe besluite omtrent die huwelik in Rusland, het die groot meerderheid van 'n vergadering met geesdriftig gejubel, volgens die krante, die verklaring begroet, dat ook die inskrywing van die huwelik nog 'n oorblyfsel uit die ou tyd is en dat dit tenslotte ook nog sal verdwyn. As dit werklik gebeur, dan sal daar geen sprake van die huwelik in Rusland meer wees nie en sal die s.g. vrye liefde, alias

vrye huwelik of liever gesê vrye hartstog daar algemeen in swang wees.

'n Staaltjie van die treurige huweliks-toestande aldaar het onlangs in die pers verskyn. 'n Bekende kommunist is, na beweer word, in anderhalf jaar met 'n paar honderd jonge dames van aristokratiese famielies getroud. Die jong vroue moes, omdat hulle nie kommuniste is nie, gearresteer word. Deur met 'n kommunist te trou, het hulle vrygespring. Om met hom te trou het hy hulle laat betaal. Voor hy met die volgende een trou, laat hy eers egskending met die vorige vrou, met wie hy getroud is, aanteken. Dit is 'n krante-berig en miskien bietjie oordrewe, maar tog toon dit aan hoe gemaklik huwelike daar gesluit en ontbind kan word en op hoe 'n lae peil die huwelikslewe aldaar staan.

Die vrye huwelik is feitelik niks anders, maar alleen 'n nog gevaarliker en verderfliker vorm van poligamie (veelwywery). En om van monogamie (huwelik van een man met een vrou) terug te val op poligamie is ongetwyfeld 'n stap agteruit, 'n stap in die rigting van barbarisme.

Die vërreikende, droewige gevolge hiervan is nie te oorskat nie. As die huwelik nie meer toegelaat word nie, sal die mens meer dan ooit 'n slaaf van sy hartstogte word. Die vryheid sal ontaard in losbandigheid. Die mens sal die beheer oor homself so verloor, dat hy 'n slagoffer, 'n wrak sal word van die begeerlikhede van die vlees, wat na die woord van die apostel, kryg voer teen die siel. As daar geen huwelik meer is nie, dan is daar ook geen huisgesin meer nie en sonder die goeie invloede van 'n gesonde huiselike lewe sal die geestelike en sedelike lewe onberekenbare skade ly.

Die geskiedenis leer ons, dat die opvatting van 'n volk omtrent die huwelik die peil van die sedelike en geestelike lewe van 'n volk bepaal. Word die huwelik hoog gehou, dan is die volk ook sedelik en geestelik gesond, maar is daarenteen die huwelik in onere geraak, dan daal die volk ook op die gebied van godsdien en sede. Hoe meer sondig en goddeloos 'n volk is, hoe laer die peil van die huwelikslewe vgl. Sodom en Go-

morra. Egskending is die wrange vrug van die sonde. Namate sonde onder 'n volk toeneem, na die mate neem egskending ook toe. Soos 'n barometer die gesteldheid van die weer aantoon, so weerspieël egskending die sedelike en godsdienstige gesteldheid van 'n volk. Hoe losser die huweliksbande onder 'n volk word, hoe losser staan die volk self, vgl. die Romeinse ryk voor sy tot haar val gekom het; Frankryk voor en ook tydens die Rewolusie en nou Rusland.

Wat staan ons as kristene te doen? Welke houding moet ons teenoor dit alles inneem? Die vraag is van belang ook vir ons in Suid-Afrika, want ook hier is die band van die huwelik al so verslap en nog word daar pogings aangewend om dit steeds losser te maak. Daar was 'n jaar of wat gelede reeds 'n ontwerp voor ons Parlement om in geval van melaatsheid, 'n ongeneeslike siekte, 'n gewoontemisdadiger die huwelik te ontbind. Ek weet daar is wel veel voor te sê, maar daarteen nog meer. Met so 'n wetgewing word een van die fondamentstene van ons kristelike beskawing ondergrawe. 'n Belangrike vraag in die geval van so 'n wetgewing is, waar die lyn getrek moet word en of dit nie stap vir stap nog verder sal gaan nie om die huweliksband nog losser te maak en uiteindelik vir goed af te sny.

As kristene het ons te bedink, dat die *huwelik* 'n *goddelike* skeppingsordonnansie is, en dat *egskending* 'n *menslike* instelling is. Die gebod is van God, die verbod van die mens. Ons moet die woord van die Here Jesus bedink, dat die mens nie mag skei nie wat God saamgevoeg het.

As kristene moet ons oppas om nie in navolging van sommige koerante, tydskrifte en persone oor die huwelik op 'n grappige, maar bedenkbare wyse te praat nie. Hierdeur word die huwelik—meer as u miskien dink—in sy heiligheid en betekenis as 'n ordening van God aangetas.

Ons moet egskending afkeur met al die erns van ons siel.

Ons moet die huwelik handhaaf en hoog hou.
 Ons moet Gode dankbaar, innig dankbaar wees as
 ons huwelikslewe gelukkig is.

JOH. DREYER.

MORGENGEBET.

In 't Oosten claer, laet blosen
 De dageraet
 De liefelijcke rosen
 Van haer gelaet.
 O helle morgensterre,
 Gods eeuwich soon!
 Schiet op ons hert van verre
 U stralen schoon.
 Vermeert, tot uwen love,
 Het crancke licht
 Van onze cleijngelove
 En toeversicht
 Maeckt wacker al ons leden
 En traech gemoet
 Om vlijtich in te treden
 U paden goet.
 Tot dat wij eens, in waarheijt
 Verheven hooch
 Aenschouwen uwe claecheijt
 Van ooch tot ooch!

—Revijs.

H. C. J. VAN RENSBURG EN C. VISSER.

Hendrik Christoffel Jansen van Rensburg, geb. op 21 Julie 1841 in die distrik Colesberg, het in 1855 met sy ouers in Rustenburg aangekom, en in 1857 het die famielie sig in Schoemansdal gevestig, waar hy in 1860 getroud is met Cornelia Visser, geb. 1846. Hy het in die dae van die Republiek verskillende poste bekleed, soos veldkornet, onder-Naturelle Kommissaris en Kommandant. Van 1879 tot 1889 het hy die Kerk as Diaken gedien en van daardie jaar tot 1905 as ouderling. By sy aftrede is sy vele dienste op treffende wyse deur Ds. L. E. Brandt, die toenmalige predikant van Zoutpansberg, in herinnering gebring. Op 4 Julie 1909 is hy oorlede, en sy weduwee het hom op 27 Oktober 1928 gevolg.

P.

S. P. E.

DS. FRANS LION CACHET EN SIR TH.
SHEPSTONE.

Dikwels word die feit dat predikante sig in die lands-politiek meng, beskou as 'n euwel wat maar pas gister uitgevind is. En tog is dit nie die geval nie; want deur die geskiedenis word dit bewys dat reeds in die dae van die S.A. Republiek predikante sig nie almal uitsluitlik bepaal het tot die verkondiging van die Evangelie nie. En die persoon wie se doen en late in hierdie geval as voorbeeld behandel sal word, is die heer F. Lion Cachet, die stigter van die Ned. Ger. Kerk in Transvaal. Hoewel hierdie saak, wat hier objektief behandel sal word, sy nagedagtenis in oneer sal bring by elke Afrikaner, moet aan die storie tog reg geskied; en alleen om hierdie rede word die saak vir die leser hier uiteengesit.

Onlangs is onder die briewe-versameling van wyle Sir Th. Shepstone 'n privaat en konfidensiële brief gevind van Ds. F. L. Cachet aan Shepstone. In hierdie brief laat die heer Cachet sy opinie uit oor landsake en toestande re die anneksasie van die land—en hy doen dit egter nie as protesterende inwoner van Transvaal nie, maar as 'n ou kennis („old acquaintance”) van Shepstone—'n brief dus van 'n Afrikaanse predikant aan 'n vriend van hom; welke vriend weer op sy beurt die vyand was van die Afrikaner. Hoe gaan 'n mens dit rym? Alleen wanneer Cachet die handlanger was van Shepstone. Ja, en dit was dan ook presies die geval. In hierdie brief waarin die heer Cachet sy blydschap uitspreek oor die anneksasie van die Transvaal wys hy vir Shepstone dat hy (Sh.) dan tog eindelik gedaan het soos wat hy (C.) in 1869 of 1870 in die *Natal Mercury* geskryf het onder die naam van „A Voice from the Transvaal Republic” ('n Stem uit die Transvaalse Republiek). So herhaal hy dan wat hy in die *Natal Mercury* sou gesê het, en vertaal uit die Engels lees dit as volg:—

„Die wyse van doen is baie eenvoudig. Al wat Engeland moet doen is om 'n proklamasie uit te vaardig

dat Transvaalse grondgebied Britse grondgebied is, niks meer nie. Die redes mag later aangegee word. 'n Koninklike proklamasie is al wat vereis word.

„Om hierdie anneksasie in die smaak te laat val van die inwoners van die Republiek, en om enige oproer, wat ook al, te verhoed, moet die Imperiale Goewerment Kaapse manne stuur om oor ons te regeer en nie Engelse rou van Europa nie magistrate soos Mnr. Osborn van Newcastle, wat kan klaarkom met ons eienaardighede en vooroordele, manne wat ons posiesie verstaan. Laat die Hollandse taal tot 'n sekere maté die offisiële taal bly, tesame met die Engelse taal; en die inagneming van nog 'n paar kleinere dinge sal die mense van vreugde laat juig by die hys van Engeland se glorie-ryke banier, ens.”

Hieruit blyk dus dat Ds. F. Lion Cachet reeds 8 jaar voor die anneksasie die Engelse outoriteite stelselmatig daartoe gebring het om die S.A. Republiek te annekseer. En toe die anneksasie plaasgevind het, was daar dan ook seker niemand minder bly as Ds. Cachet nie; want sprekende van die anneksasie skryf hê: „Die tyd sal kom dat die mense die Voorsienigheid sal dank vir wat nou skynbaar hard is.”

Dog nie alleen dit nie, maar toe die anneksasie 'n voldonge feit was, toe was dit niemand anders as weer Ds. F. Lion Cachet wat sy vriend Shepstone met verdere raad bygestaan het. Die beleid wat hy dan aan die hand gee, is soos wat hier volg (weer vertaald uit die Engels, want dit was die taal waarvan Ds. Cachet sig by hierdie sake bedien het). So skryf hy dan vir Sir Th. Shepstone:

„Dat as dit in die Goewermentskoerant gepubliseer word dat mnr. Lion Cachet versoek het om sy lisensie geregistreer te kry onder die huidige goewerment, dan sal hulle, d.i. ons mense: Lydenburg, Utrecht, Bowe-Vaalrivier, Marico, ens., weet dat ek die verandering van regering aangeneem het, en hulle sal of mag oorgehaal word om dit gunstiger te bejeën.” (Hierdie lisensie sien op die in 1870 deur die S.A.R. aan die heer Cachet

verleende „admiesie om te praktiseren als Genees-, Heel- en Verloskundige.”)

Op 'n baie ernstige wyse word hierdie brief aan die veroweraar van Transvaal beëindig, naamlik: „The Lord God of nations make you a blessing to the land and the people which I dearly love” (Die Here, God van die nasies, maak u tot 'n seën vir die land en volk wat ek so dierbaar bemin). Gelukkig was die mense wat ons land en volk op daardie wyse liefgehad het, nie veel nie!

Die saak waaraan ons nou aandag moet gee, is die verwysing wat Ds. Cachet in sy brief maak na 'n stuk van hom in die *Natal Mercury*. Die eerste wat in verband daarmee ons aandag tref, is dat Ds. Cachet, soos ons alreeds gesien het, skryf van 'n artikel van hom in die *Natal Mercury* in 1869 of 1870. Hieruit val af te lei dat Ds. Cachet nie meer in besit moes gewees het van sy artikel, en dat hy dus maar op sy geheue moes staat maak. Hieruit kan ons dan ook verwag dat die sitaat in die brief aan Shepstone nie letterlik sal ooreenkom met die werklike artikel in die *Natal Mercury* nie, wat dan ook presies die geval was: in die *Natal Mercury* van 31 Maart 1869 kom die stuk van die heer Cachet voor onder die skuilnaam „A Voice from the Transvaal” ('n Stem uit die Transvaal). Die artikel is nie letterlik soos wat Ds. Cachet dit vir Shepstone kwoteer nie, maar die strekking is wel deeglik dieselfde.

Voordat ons 'n kort opsomming van die artikel gee, nog slegs hierdie opmerking. Die *Natal Mercury* was 'n Engelse koerant, die artikel van Ds. Cachet daarin was eweëns in Engels, en tog lui die opskrif, in Engels natuurlik: „'n Beroep op my lydende landgenote in die Transvaal.” Nou, die gewone Transvaalse Boer van daardie dae kon nie Engels geles het nie, dus was hierdie stuk nie bedoel vir die Boere nie. Maar wat meer is, dit was 'n Natals-Engelse blad, dus was dit eintlik maar net geskryf om die indruk te gee dat die Afrikaners die anneksasie van die land gewil het. Daarom is dit dat Ds. Cachet die artikel onderteken (maar

natuurlik weer in Engels), „'n Stem van Transvaal voortkomende van een van u eie vlees en bloed: 'n Afrikaner, geen Engelsman of uitlander nie.” En selfs ook hierdie ondertekening was misleidend want ds. Cachet was as Amsterdamse Jood wel deeglik 'n uitlander!

Nou, die inhoud van die artikel is kortliks dit: Vanaf 1852, so skryf Ds. Cachet dan, het die land sy onafhanklikheid, maar waartoe het die onafhanklikheid die mense gebring? En sy antwoord is: Dat hulle verarmd is en hulle famielies verkeer op die rand van die hongerdood. En om die bewering toe te lig wys hy dan op die lae waarde wat die Transvaalse papiergeld gehad het in teenstelling met die Engelse geld van Natal, want daar, so sê hy „kry u goeie geld, en kan u u goedere teen redelike pryse koop, en het u dus 'n geleentheid om te oordeel wat 'n goeie regering (good government) vir 'n land kan tot stand bring, en dieselfde kan hy ook vir Transvaal doen.”

Dan gaan Ds. Cachet voort deur te vra: „Wat is die huidige toestand van die Regering?” en sy antwoord is: „Onbekwaam tot enige goed, slegs in staat om kwaad en misdaad te bewerk. Ja, die regering was minder werd as 'n strooihalmpie vir 'n drenkeling.”

Hy wil egter sy „landgenote” nie in so 'n haglike posiesie laat bly nie, en sy raad is: „Vra die goeie Koningin van Engeland nog 'n keer om u onder haar genadige en regverdige regering te neem. Sê aan haar dat u uself nie kan regeer nie, dat u dit reeds vir soveel jare probeer het, en daarvan kennelik 'n mislukking gemaak het. Keer terug soos die verlore seun, en sê, ons het gesondig deur af te dwaal van die vaderlike beheer; ons beken ons fout en is begerig om dit reg te maak en terug te keer. Maar miskien sal u sê: Sal sy gehoor gee? Ongetwyfeld sal sy, as u slegs vra, want gelyk die goeie moeder wat sy is, so is die arms van Engeland uitgestrek tot u” . . . ja, en dan sal die toestand weer 'n egte Kanaan wees.

Hierdie verraad wat Ds. Cachet gespeel het, verdien geen kommentaar nie. Alleen vra 'n mens hom af of

Ds. Bosman sou voortgegaan het met die inswering van Shepstone as hy geweet het van die verraad wat vir sewe jaar lank deur *Ds. Frans Lion Cachet* gespeel is.

* * *

Maar miskien sal die leser by sigself dink: Dalk was die toestand van die Republiek, veroorsaak deur 'n slegte regering, wel so 'naglik dat Ds. Cachet regverdig was in sy optrede. Wel, dat die finansiële toestand van die land wel nie altyd rooskleurig was nie, weet elkeen; maar daarteenoor weet omtrent elkeen dat die toestand nie te wyte was aan so 'n hopelose regering nie, maar veel meer aan die optrede van mense hier in ons land, wat hulle voorgedaan het as vriende van die Afrikaner, maar wat dit tog in werklikheid *nie* was nie.

Hoe dit ook al sy, ons het so pas gesien wat die sienswyse was van Ds. F. Lion Cachet oor die toestande van ons land. Dog daarteenoor bestaan daar 'n brief in die Staatskoerant van 1858 van iemand wat sig 'n reisiger noem, dus ook nie 'n inwoner van die Transvaal nie. Hieruit sal die leser kan opmaak of die grondslag van die Republiek wel sodanig was dat Ds. Cachet geregverdig was om die land te verrai en dit te speel in die hande van Shepstone.

Die brief lui as volg:

„Voor ik hier aankwam, en zelve konde oordeelen, werd ik in de verwachting geleid, dat ik het Gouvernement van de Republiek in eene staat van ongeregeldeheid en regeringloosheid zoude aantreffen, met tenminste een gewyzigden *Slavenhandel*, als een toevoegsel tot al de andere bestaande onvolmaaktheden. Vergun my, mynheer, te zeggen, dat ik de meeste voldoening smaak, door u in staat gesteld te zyn, om oprechtelyk te kunnen uitdrukken dat ik myn voet nimmer in eenig land heb gezet, waar leven en eigendom meer geëerbiedigd of zekerder is, dan in dit land; en in weerwil van het genot der grootst mogelyke vryheid, heb ik geene kentekenen van de regeringloosheid en verwarring gezien, welke men zegt dat hier bestaan. Inderdaad, met betrekking tot zulke

en gelyksoortige aanmerkingen, aangaande het land, kan met waarheid gezegd worden: *een vyand heeft het gedaan*”

Dit, geagte leser, was die atmosfeer van die republiek wat deur die heer Cachet verrai is, terwyl hy hom voor-gegee het so 'n danige vriend van die Boere te wees!

JAC. P. VAN DEN BERG.

— o —

J. J. OTTO EN A. J. VAN WYK.

Johannes Jacobus Otto, gebore te Stellenbosch op 3 April 1816, oorlede 2 Julie 1892, was gehuwd in 1850 met Anna Jacoba Koekemoer, geb. van Wyk, oorlede op 14 Mei 1894. 'n Troue Kerkman, temidde van moeilike dae, wakker op sy pos om sy plig te doen.

P.

S. P. E.

HET WERK VAN DE ZIEKENTROOSTER OP DE WITWATERSRAND.

Hoe gaat 't met U? Hoe lang is U al hier? Wat kan ik voor U doen? Aan welke kerk behoort U? Zoo maakt de ziekenrooster kennis met de zieken in de hospitalen. De laatste vraag, n.l. aan welke Kerk de zieke behoort wordt altijd gedaan en die leidt dan tot verdere handelingen.

Daar worden op de Witwatersrand vele leden aangenomen elk jaar, die dan meteen de Kerk vergeten, en wel, zij zijn voor onze Kerk verloren.

Dikwijls wordt de vraag gedaan, doch 't antwoord is nooit zeker. In verband daarmee kan ik 'n weinig licht geven.

In 't jaar 1898 kwam ik met omstreeks twee honderd politie dienaren, allen leden van de Herv. Kerk, naar 't gerechtshof gemarcheerd, waar wijlen ds. Goddefroy voor ons 'n dienst hield. In 'tzelfde jaar waren wij onder de bomen nabij Fordsburg, zes honderd mensen, mannen en vrouwen, in 'n dienst bij elkander. Sedert die tijd zijn er nog velen aangenomen, en ook 'n menigte komt er nog jaarlijks bij met hun attestaten. Doch..... de Kerkeraad kent hen niet, en zij kennen de Kerk niet. Waar zijn zij allen? Zo vroeg ik mijzelf meer dan één keer af maar, totdat ik als ziekenrooster benoemd werd, heb ik nooit 'n bevredigend antwoord kunnen krijgen.

De sterfbedden spreken de waarheid. Daar vond ik uit dat 'n menigte zonder Kerk leeft. Anderen laten zich door de sekten leiden en anderen weder stellen zich tevreden als hun kleine kinderen maar gedoopt worden door een of andere Engelse Predikant. En, daar is ook de klas die zich niet bekommeren over de vraag met wie zij samenleven of waar.

Zo kwam ik op 'n goede dag in 't hospitaal en zag daar 'n man, ernstig ziek, en ik sprak met hem. "Als

U iets te drinken heeft voor mij mag U met mij spreken en mij bezoeken," zeide hij, "Anders niet." Mijn antwoord daarop was: "Man, al ben ik 'n verachtelijke en nietige mens, ik kom hier in de naam des Heren. Deze gedachte moet U eerbiedigen." "Aag, 'Go on'," antwoorde hij. Ik ging heen, doch met mijn volgende bezoek bij dit hospitaal, zag ik zijn echtgenote bij de ingang staan. Zij weende: "Och, mijnheer," zeide zij, "Ik ken uw naam niet, maar kom, en spreek met mijn man. Hij is ernstig ziek, en dit is mijn laatste hoop om u te vinden." Ik vond hem in 'n ernstige toestand. Wij deden samen 'n gebed en ik bezocht hem verscheiden malen na deze. Hij is, Gode zij dank, hersteld, en hij nodigde mij naar zijn huis, welke uitnodiging ik dan ook aannam. In de plaats die hij zijn huis noemde, vond ik vier geslachten, zijnde zeventien zielen. Toen ik zijn vader ontmoette, vond ik uit dat hij een was die door mijn toedoen in 1889 lidmaat van de Kerk geworden was. Toen ik de namen van de kinderen vroeg, was er verschil over de naam van 'n achtjarig kind. De vader gaf 'n naam, de moeder 'n andere.

In de hospitalen zijn allen vrienden, zoals er na deze ook geen vreemdelingschap wezen zal.

Enkele gevallen heb ik ook gevonden van bejaarde mensen, die van bidden niets willen horen. 'n Oude heer had met de dood vier dagen geworsteld en eindelijk zeide hij..... "Nu heb ik vrede. Al het aardse goed mag nu maar varen." Toen eerst had hij vrede met de Heer..... Met zijn laatste zucht.

Men moet veel troostredenen houden. Soms is 't ook nodig om hard op te treden in 't vermanen en ook veel te bidden, zelfs in de eenzaamheid. Bij de ziekbedden van sommigen heerst 'n onverstaanbaar gevoel van vrede, alsof De Geest des Vredes zelf daar woont. Zelfs als 't lijden bijna over en 't einde nabij is, leeft 'n glimlach op 't gezicht van de stervende; ja tot de laatste zucht wegsterft, glimlacht hij..... tot 't einde toe. Dan zijn er ook degenen bij wie men 'n vreemde soort van onrust voelt. ('n Kleine minderheid, Gode zij gedankt) alsof de

boze geest zelf tegenwoordig is. Hiër is 't waar kracht uit de Hemel alleen helpen kan.

Ik wens dat ik de bekwaamheid had om mijn onder-
vindingen beter te kunnen vertellen. Als ik 't toch zo
kon vertellen als ik 't vind.

'n Man begroef ik en hij had 'n naam echt Afri-
kaans, doch ik was verplicht om de lijkrede in Engels
te houden. Voor twaalf jaren had hij op mijn gebied
geleefd doch bij 'n Hollandse Kerk was hij 'n volkomen
vreemdeling.

't Is zelden dat 'n bezoek naar 't hospitaal niet
leidt tot 'n bezoek naar buiten. 'n Zieke vrouw zeide
tot mij: "Nu zal ik mijn werk verliezen, mijn moeder is
oud en gedaan en mijn dochttertje is nog zo klein. 'n
Ander zeide: "Ik heb niets, ik kan niet herstellen, en
mijn twee kleine zoontjes leven bij anderen op genade."
Die ga ik dan ook bezoeken; ik wil hen ook zien; ik
wil met hen ook spreken.

In sommige afdelingen waar 'n aantal Afrikaners
zijn, doen wij gewoonlijk een gezamenlijk gebed. 't Is 'n
genot om de vreugde op hun gelaten te zien wanneer
zulks gedaan wordt.

'n Woord omtrent de kinderen. Als men toch
slechts drie dingen in ons land kon tot niet maken, dan
zou 't komende geslacht zeer veel verbeterd worden.
Deze zijn..... Sigaretten, Bioskopen en Zondag-Sport.
Sommigen van de kinderen, vindt men, moeten bij hun
geloofs-belijdenis, nog eerst gedoopt worden.

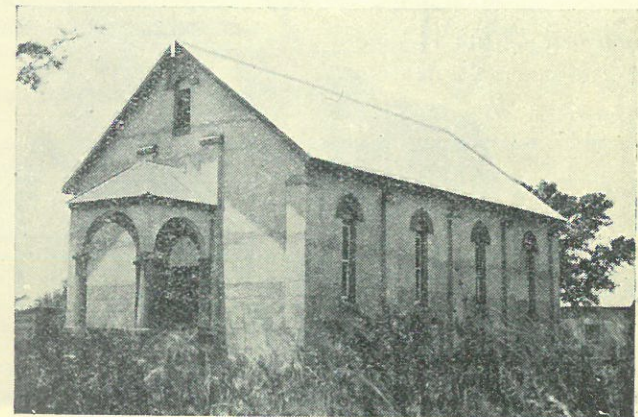
De zieken, die ik bezoek, zijn, Gode zij gedankt,
zeer dankbaar voor alles wat ik doe.

Moge de Heer mij kracht geven, om, indien moge-
lijk, meer te doen voor hen die daar liggen, wachtend op
de dood, misschien, of leven. Bij Gode rust het, Zijn
wil geschiedde.

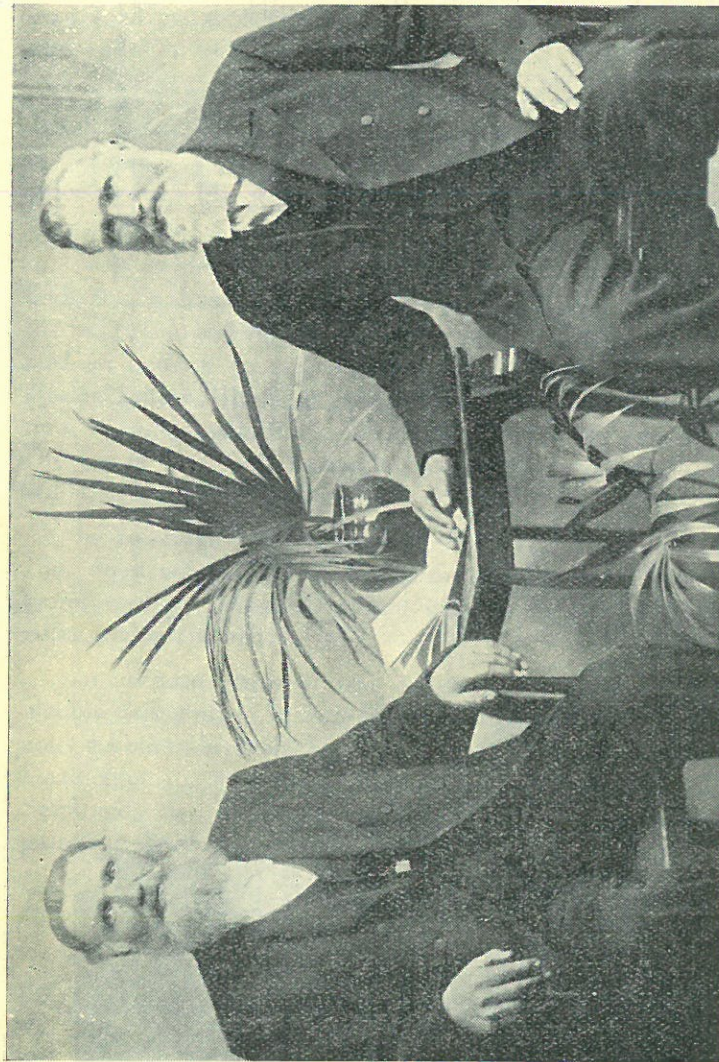
Hier vogt 'n lijst van bezoeken afgelegd, zieken en
begravenen voor de elf maanden, November, 1928, tot
September, 1929.

	Bezoeken.	Zieken.	Begravenen.
November, 1928	43	174	11
Desember	33	185	13
Januarie, 1929	41	211	11
Februarie	28	137	4
Maart	58	234	9
April	73	275	8
Mei	53	225	10
Junie	61	231	13
Julie	57	275	14
Augustus	70	241	11
September	70	251	8
Totaal	587	2,439	112

C. A. B. BARNARD,
Ziekentrooster.

NED. HERV. KERK TE GWELO.

J. C. en H. C. v. d. MERWE.

J. C. EN H. C. VAN DER MERWE.

Ons publiseer hiernaas die portret van die waardige tweeling broers, J. C. en H. C. van der Merwe. Hulle is op 15 April gebore in die distrik Potchefstroom. Aan hulle doop is nog 'n merkwaardige gebeurtenis verbonde. Ds. D. van der Hoff was in die dae die enigste predikant in Transvaal. In 1855 het hy, of een van sy togte, sy been gebreek, toe hy van 'n ossewa wou afspring, terwyl die wa wou val. Hy werd toe op 'n plaas verpleeg, totdat die been aangegroeï het. In die tyd het hy verskillende kinders gedoop, terwyl hy in die bed gelê het met sy gebroke been. Hierdie tweeling is ook onder die omstandighede deur Ds. Van der Hoff gedoop. Beide het hulle die kerk jare lang as kerkeraadslede gedien. Br. J. C. van der Merwe dien nou al vir 45 jaar lang, en is tans diensdoende ouderling van Krugersdorp, en Br. H. C. van der Merwe het 33 jaar lank gedien, en moes in 1928 deur sy swakke gesondheid aftree. Hy was 17 jaar lang lid van die Algemene Kommissie.

P.

S. P. E.

VIR DIE KINDERS.

„Oost West, Thuis Best.”

Joh. 14 : 2 : „In het huis Mijns Vaders, zijn vele woningen.”

Lk. 15 : 18 : „Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan.”

Die spreekwoord: „Oost west, thuis best,” is welbekend. Die kinders wat al lang van huis was het ongetwyfeld die waarheid van die spreekwoord self ondervind. Dan veral word dit vir 'n kind duidelik wat sy vader en moeder vir hom beteken en hoe hy aan die vaderhuis geheg is. Dan voel hy lus om telkens en telkens weer die bekende Engelse lied te sing: „Home, Sweet Home.” Hy het dan 'n onuitsprekelike verlange na dié oomblik wanneer hy die vaderhuis daar in die verte sal sien, na die oomblik wanneer hy deur sy vader begroet en aan die vaderhart gedruk sal word. Ongeukkig is daar ook vele kinders wat nie hulle vader lief het nie, wat hom nie waardeer en respekteer nie. Hulle wil sy gesag nie erken nie, maar wil graag doen wat hulle wil. Hulle dink netsoos die Verlore Seun, van wie die Heer ons in die gelykenis vertel, dat hulle dit in 'n vreemde land, ver weg van hulle vader en die vaderhuis, daar waar hulle hul eie baas sal wees, veel beter sal hê. Daarom is daar so baie wat netsoos die Verlore Seun sê: „Vader, gee vir my die deel van die eiendom wat my toekom,” en wat dan wegreis na 'n ver land. Daar is die vader nie om te waarsku nie, en daarom word die eiendom verkwis en 'n losbandige lewe gelei en sodoende word die getal van verlore seuns vermeerder.

Dit maak 'n mens hartseer om van 'n kind te lees wat verdwaal het, soos soms in die Bosveld gebeur. Die koerante vertel ons dan breedvoerig hoe angstig en bekommer die vader en moeder is, en hoedat die mense dan van alle kante saamkom en uitgaan om die kind te gaan seek. As hulle hom dan eindelijk, nadat hulle lang gesoek het, vind, dan is hy koud, uitgehonger, dors en

afgemat. Die vreugde van die vader en moeder is dan onbeskryflik.

Die verdwaalde kind en die Verlore Seun is 'n beeld van elke sondaar. Ons het afgedwaal van die huis van ons hemelse Vader. Die Bybel stel ons voor as in 'n ver land, soos die uitverkore volk van die Here in Babylon of soos iemand wat sy weg verloor het. Die afstand wat ons skei van die verlore huis van ons Vader word deur die sônde wat ons doen steeds groter. Maar gelukkig dat menigeen, nadat die wêreld hom die rug toegekeer het, tot sigself kom. Die verlange na die vaderhuis word dan steeds groter, totdat eindelijk met die Verlore Seun besluit word om op te staan en na die Vader terug te gaan.

Gelukkig dat daar 'n weg is van die vreemde land terug na die vaderhuis, 'n weg, van Gods wege gebaan van die donkere doolweë hier benede na Gods wonderbaar lig daarbo. Menigeen egter is bevrees dat hy die weg nie sal vind nie, omdat die duisternis te groot is, die gevare te veel is; hy is bevrees dat hy by die eerste kruispad die verkeerde weg sal kies. Die Verlore Seun het nie verdwaal nie, omdat verskillende dinge wat hy op sy reis na die vreemde land gesien het, as wegwysers of as gidse vir hom gedien het. As iemand in 'n vreemde land kom dan kry hy altyd 'n gids om vir hom die weg te wys, want anders verkeer hy voortdurend in die gevaar om te verdwaal en 'n afgrond in te stort.

Ons hemelse Vader het vir ons ook 'n Gids gegee om ons in staat te stel om in veiligheid die hemelse Vaderhuis te bereik. Dit is 'n getroue en 'n beproefde gids. Die gids is Gods Woord. Ons kan dit alger lees. Menige pelgrimsreisiger, wat verdwaal was, is deur dié gids al gered. As ons die gids nie had nie, dan sou ons die weg na die Vaderhuis nooit gevind het nie. Die Psalms vertel ons van die Gids dat Hy is: „as 'n lamp vir my voet en as 'n lig vir my pad.”

Gelukkig is die reisigers wat in die ure van gevaar die stem van die Goddelike Gids hoor wat hulle toeroep: „Dit is die weg, wandel daarin.” Dit is 'n Gids vir ons.

en jong, orals en te alle tyd. Dit is 'n Gids in voor- en teenspoed, in lief en leed, in lewe en in sterwe. Soos die ster die wyse uit die Ooste na Bethlehems stal gelei het, so sal die Gids ons lei tot die voete van ons Heer en Heiland, tot die ewige woninge van ons hemelse Vader hier namaals.

Daarom moet ons so oppas kinders, om nie ons eie weg te volg nie. 'n Selfgebaande weg is altyd gevaarlik. Ons moet oppas dat ons nie 'n verkeerde gids volg nie. Vele sal sig aan u voordien as gidse, maar in werklikheid is hulle verleiers. Die een sal u toeroep: „Kom hierlangs, dit is die regte weg, dit is 'n makkelike en 'n gebaande weg. 'n Ander sal sê: „U hoef u nie so te haas nie, daar is nog baie tyd.” O, luister tog nie na die stem van die verleier nie! Nee, volg tog niemand anders dan die Gids wat die hemelse Vader u gegee het, en volg hom tog dadelik. Laat u antwoord aan al die ander wees: „Ek het geen tyd, want ek is bevrees dat die nag sal aanbreek, voordat ek die hemelstad bereik het. Hou my tog nie terug nie, want ek is bitter spyt dat ek my vaderhuis verlaat het, ek moet daarheen terug, hoe gouer hoe beter, terug huis-toe. Hoor u dan nie Sy stem, wat my toeroep om te kom en nie langer uit te stel nie. Ken u dan nie die waarskuwende woorde van die gesangdigter:

„Hij die zijn eigen weg wil gaan,
Ziet dwaallicht vaak voor starren aan,
En, gaat hij op dat schijnsel door,
Dan dwaalt hij ligt van 't rechte spoër.”

Laat ons daarom voortdurend met die Psalmis bid:

„Here, maak mij Uwe wegen bekend; leer mij Uwe paden. Leid mij in Uwe waarheid, en leer mij; want Gij zijt de God mijns heils.”—Ps. 25:4, 5.

As ons reisgeselskap het, dan skyn ons weg minder vermoeiend en lang te wees. Die Verlore Seun egter moes alleen die reis terug na sy vaderhuis aflê. En kinders, wie is julle medereisigers op die weg na die hemelse

Vaderhuis? Daar is 'n spreekwoord wat sê: „Wys my u vriende en ek sal u sê wie u is”; of in ander woorde: „Soort soek soort.”

Pas daarom op dat julle nie vriende sal hê nie as medereisigers, wat daarop uit is om julle te verlei, om julle al verder en verder weg te lei van die Heer. Daar is genoeg kinders van julle leeftyd, wat verlang om dieselfde weg te bewandel en wat uitsien na dieselfde Vaderhuis. Soek dié kinders as julle vriende uit wat probeer om goed te doen en om die kwade te vermy, kinders wat opgevoed is in die vrese van die Heer en wat Gods wil en wet lief het.

Maar julle het ook nog ander medereisigers wat julle wel nie kan sien nie, maar wat tog met julle is, naamlik Gods engele. Hulle is gediensige geeste wat tot diens uitgestuur word, terwille van diegene, wat die saligheid sal beërf (Hebr. 1:14). Gods Woord leer ons dat dié wat die Here vrees omring word deur Gods engele (Ps. 34:8) en in Matteus 18 lees ons: „Pas op dat julle nie een van hierdie kleintjies verag nie; want ek sê vir julle dat hulle engele in die hemele altyd die aangesig sien van my Vader wat in die hemele is.” Met die geboorte van 'n kind,—het die Jode geglo,—word spesiaal 'n engel gestuur om by die kind te bly sy hele lewe lang tot die uur van sy dood toe.

Die beste en trouste metgesel, wat julle op julle lewensweg het, het ons nog nie genoem nie, naamlik die Here Jesus self. Julle ken seker die geskiedenis van die twee Emmousgangers wat ook die hemelse vriend tot reisgesel had. So voeg Hy sig by alger wat die hemelse Vaderhuis soek om hulle te wys op die gevare wat hulle bedreig en op die poorte van die hemelse Jerusalem daar ver in die verskiet. Dat Hij kinders lief het en graag in die hemelse Vaderhuis deur hulle omring wil wees, blyk duidelik uit Sy woord tot die disiepele: „Laat die kindertjies na My-toe kom, en verhinder hulle nie; want aan sulkes behoort die Koninkryk van God.”

Met die uittog uit Egypteland werd die Israëliete getrou beskerm, oordag deur die wolkkolom en gedurende

die nag deur die vuurkolom. Julle het ook 'n troue Vriend wat altyd aan julle sy is. Julle vriende mag julle verlaat, vroeër of later moet hulle julle verlaat. Die hemelse Vriend egter sal die wat Hom lief het nooit verlaat of begewe nie. Met die psalmis kan julle getuig: „Hierdie God is onse God, vir ewig en altyd; Hy sal ons lei tot die dood toe.” (Ps. 48:15.)

Die Verlore Seun het teruggegaan na sy Vaderhuis tenvolle oortuig dat, hoewel hy teen sy vader en die hemel gesondig het, daar ook vir hom nog 'n plek sal wees. Nog meer seker kan die kind van God wees dat, hoewel hy teen sy hemelse Vader dikwels gesondig het, en reeds duisende en nogmaals duisende die Vaderhuis daarbo binnegegaan het, daar ook vir hom nog plek is, want in die huis van die Vader is vele woninge. En as julle eenmaal in die hemelse Paradys is, dan kan julle nie weer daaruit verdryf word nie soos Adam en Eva uit die aardse Paradys. Julle sal dan die genot smaak om „in die huis van die Here te bly tot in lengte van dae.” (Ps. 23:6.)

T. F. J. DREYER.

Standerton.

Deze wereld gaat voorbij:
 Wij, die hier met tranen zaaijen,
 Zullen op haar jongsten dag
 Juichend volle garven maaijen!
 Deze wereld gaat voorbij:
 Dat heel 't menschdom heilig zij!

Nou 'n Suid-Afrikaanse Produk

DEUR Blanke Suid-Afrikaanse Werksmense gemaak in die nuwe fabriek onlangs deur die Royal Baking Powder Maatskappy te Kaapstad opgerig. Hulle werk daar onder toesig van bekwame oorsese eksperte. Alleen sorgvuldig uitgesoekte plaasprodukte word gebruik—druie uit die Westelike Provinsie, mielies uit die Transvaal.

Dit is in elke opsig dieselfde suiwer, betroubare bakpoeier wat reeds meer dan 60 jaar die gunsteling is van Afrikaanse huisvrouens. Royal gee volmaakte sukses met alle soorte koek en gebak. Vra u kruidenier vandag om 'n blik.

ROYAL

Die Kremetart Bakpoeier.

Advertensie-Inhoud.

	Blz.		
A		M	
Andresen & Co., Bep., Pretoria ...	24	R. Müller, Kaapstad ...	48
Alderson & Flitton, Pretoria Binnenkant Omslag.		N	
A. J. Adcock, Bep., Krugersdorp ...	28	Nationale Bank, Pretoria ...	22
Automotive Supplies, Pretoria ...	68	Nederlandsche Bank, Pretoria ...	20
B		Natal Creameries, Bep., Maritzburg ...	66
Barclay's Bank (D. C. O.), Pretoria ...	22	P	
G. P. Brits & Broer, Jachtfontein, Tvl. ...	52	H. E. V. Pickstone & Broer, Bep., Simondium, Kaap ...	50
August Blättler, Pretoria ...	62	G. F. Perrins & Co., Bep., Pretoria ...	54
T. W. Beckett (5 Roses Tee) Pretoria ...	60	Pretoria Portland Cement Ko., Bep., Johannesburg ...	44
J. H. de Bussy, Pretoria ...	40	D. Pons & Co., Potchefstroom ...	66
C		M. E. Piesold, Standerton Premier Motor Works, Pretoria ...	46
Norwood Coaker, Ladybrand, O.V.S. ...	6		58
Norwood Coaker, Ladybrand, O.V.S. ...	12	R	
Cash Wholesalers Bep., Durban ...	5	Residentie Hotel, Pretoria ...	64
D		Royal Baking Powder Co. ...	209
Die Volkstem, Bus 389, Pretoria ...		S	
Buitekant omslag.		Standard Bank, Pretoria ...	18
E		Stinnes (S.A.) Bep., Johannesburg ...	38
Herbert Evans & Co., Johannesburg en Pretoria ...	14	Suid Afrikaanse Hospitaal, Pretoria ...	72
G		Suidelike Lewens Assosiasie, Pretoria ...	32
Gertzen, J. H., Middelburg, Kaap ...	16	South African Woollens (Waverley Komberse), Mombay, Kaap ...	70
General Mining & Finance Corp., Ltd., Johannesburg ...	8	Salamander (Taylor & Geerling), Pretoria ...	46
H		Schultis Schwar & Co., Pretoria ...	
Haak's Garage, Pretoria ...	36	... Buitekant omslag.	
Henwood, Son, Soutter & Co., Pretoria ...	2	Santam } Kaapstad ... Buite-	
Hupp Garage, Pretoria ...	26	Sanlam } kant omslag.	
Hogere Oost Eind School, Pretoria ...	56	M. Schwartz & Co., Ermelo	54
Hunt, Leuchars & Hepburn, Pretoria ...	62	Standerton Bakery (J. Pelsers) ...	60
I		S.A. Boekwinkel ...	34
Italian Mosaic & Cement Tiles Factory, Pretoria ...	64	T	
K		Transvaal Uniwersiteits Kollege, Pretoria ...	30
Koedoe Apteek Bep., Pretoria ...	58	Taylor & Geerling (Salamander), Pretoria ...	46
Kelly & Hudson, Bep., Pretoria ...	68	W	
Kingsley & Marais, Pretoria	10	Witwatersrand Uniwersiteit, Johannesburg ...	42
L		De Wijn & Engelenberg, Bep., Pretoria ...	26
L. de Loor, Bep., Pretoria	24	Waverley Komberse (S.A. Woollens), Mombay, Kaap	70

Alderson & Flitton

Pretoriase Agente vir die Motors van General Motors

CADILLAC

LA SALLE

VAUXHALL, OAKLAND, OLDSMOBILE,

Chevrolet Motors

Die bes toegeruste en mees moderne Garage in Suid-Afrika, onder die persoonlike toesig van die prinsipale, wat reeds 30 jaar in die motorhandel is. Ons het 65 bekwame blanke vakmense in diens. Kom besigtig ons plek.

Foon 2570—2571.

Die Beroemde Chevrolet Ses Motors

ALDERSON & FLITTON

CAPITAL GARAGE,

PRETORIA.

KERKPLEIN.